

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA FILOZOFICKÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2017

Václav Kmoníček

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Reflexe obrazu příslušníků PČR a AČR ze strany aktérů

Václav Kmoníček

Bakalářská práce

2017

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Václav Kmoníček**
Osobní číslo: **H14254**
Studijní program: **B6107 Humanitní studia**
Studijní obor: **Humanitní studia**
Název tématu: **Reflexe obrazu příslušníků PČR a AČR ze strany aktérů**
Zadávající katedra: **Katedra věd o výchově**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Práce se věnuje sebereflexi příslušníků PČR a AČR na to, jaké mají postavení ve společnosti, jak je lidé vnímají. Jestli jim připadá, že jsou nějakým způsobem "ctěni" nebo si naopak myslí, že nemají ve společnosti úctu žádnou. V úvodu popíšu a rozeberu, co vlastně PČR a AČR jsou, jaký je jejich účel, kdo jsou jejich příslušníci. Stěžejní částí bakalářské práce bude kvalitativní výzkum, kterým potřebné informace získám, a čemuž pak věnuji hlavní část celé práce. Vzhledem ke zvolené kvalitativní metodologické strategii a využití techniky "snowball" pro získávání respondentů není možné počet respondentů předem s přesností specifikovat. V závěru porovnáám a zhodnotím výsledky obou skupin.

Výzkumná otázka práce zní: "Jak reflektují příslušníci PČR a AČR své vnímání veřejnosti?"
Samotná práce bude mít tuto hlavní strukturu:

1. vymezení pojmů PČR a AČR
2. teoretické uchopení problematiky
3. analýza kvalitativního výzkumného šetření
4. závěr

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Foucault, Michel. Dohlížet a trestat. Praha: Dauphin, 2000. 430 s. ISBN 80-86019-96-9

Sbírka zákonů konkrétně: Zákon č. 219/1999 Sb. o ozbrojených silách České republiky

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Bourdieu, Pierre. Teorie jednání. Praha: Karolinum, 1998. 179 s. ISBN 80-7184-518-3

Ballová, Nataša. Výzkum "Armáda a veřejnost". Vojenské rozhledy 01/2010

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Tomáš Boukal, Ph.D.**

Katedra sociálních věd

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2016**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2017**

prof. PhDr. Karel Rydl, CSc.
děkan

Ing. Jaroslav Myslivec, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2016

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práce zveřejněna v Univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne

Václav Kmoníček

Poděkování

Touto cestou děkuji vedoucímu mé práce PhDr. Tomáši Boukalovi, Ph.D. za jeho odbornou pomoc a věcné konzultace. V neposlední řadě i za jeho pomoc v době, kdy už zbývalo velmi málo času.

Děkuji také PhDr. Janě Jetmarové, Ph.D. za odbornou pomoc a vstřícnost při zpracování bakalářské práce.

Děkuji Bc. Gabriele Baranyaiové, která mě podporovala a opravovala se mnou všechny texty po celou dobu psaní práce.

Můj dík patří i všem respondentům z řad příslušníků Policie a Armády České republiky, kteří mi umožnili výzkum, a bez kterých by tato práce nemohla vzniknout.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá reflexí obrazu příslušníků Armády České republiky a Policie České republiky z pohledu aktérů vůči veřejnosti. Práce vychází z analýzy výzkumů veřejného mínění a z terénního výzkumu, který byl prováděn etnografickou metodou zúčastněného pozorování při schůzkách se skupinami tvořených příslušníky jedné nebo druhé složky a osobními rozhovory se subjekty jednotlivě. Práce je složena ze dvou paralelních výzkumů, které jsou v závěru podrobeny komparaci.

KLÍČOVÁ SLOVA

armáda, policie, veřejnost, vnímání, reflexe

TITLE

The Reflection of the Image of the Czech Police and the Czech Army Members from the Perspective of Their Participants

ANNOTATION

This bachelor thesis deals with the reflection of the image of the Czech Army and the Czech Police members from the perspective of participants to the public. Work is based on the analysis of public opinion researches and field research using the ethnography method of the participant observation at meetings with groups consist of members of Czech Army or Czech Police, and individually personal interviews with the actors. The work is composed of two parallel researches, which are compared at the end of this thesis.

KEYWORDS

army, police, public, perception, reflection

Obsah

Úvod.....	9
1 Představení výzkumu.....	10
1.1 Téma a jeho výběr.....	10
1.2 Téma: Armáda České republiky.....	12
1.3 Téma: Policie České republiky.....	13
1.4 Krátký souhrn.....	14
2 Představení zkoumaných složek.....	15
2.1 Armáda České republiky.....	15
2.2 Policie České republiky.....	19
2.3 Skupiny a jejich soužití v Policii České republiky a Armádě České republiky ...	21
2.3.1 Prezentace soudržnosti pro veřejnost.....	23
2.3.2 Z výzkumu k soudržnosti.....	24
2.3.3 Armáda České republiky a Policie České republiky – nástroje monopolu na násilí.....	26
3 Výzkum a komparace AČR a PČR.....	29
3.1 Záznam průběhu výzkumu.....	29
3.2 Výzkum Armády České republiky.....	30
3.2.1 Armáda České republiky „od stolu“.....	30
3.2.2 Armáda České republiky „v terénu“.....	34
3.3 Výzkum Policie České republiky.....	39
3.3.1 Policie České republiky „od stolu“.....	39
3.3.2 Policie České republiky „v terénu“.....	41
3.4 Komparace výsledků výzkumů.....	44
Závěr.....	46
Seznam literatury.....	48
Další zdroje.....	48
Seznam příloh.....	51

Seznam ilustrací

Obrázek 1 – Graf 1: Vývoj důvěry armádě, policii, soudům (v %).....	31
Obrázek 2 – Identifikace důvěry, prestiže a image AČR.....	32
Obrázek 3 – Graf 1: Vývoj důvěry armádě, policii, soudům (v %).....	40

Úvod

Jak již z názvu *Reflexe obrazu příslušníků PČR a AČR ze strany aktérů* vyplývá, bakalářská práce se věnuje příslušníkům Policie České republiky a příslušníkům Armády České republiky. Cílem bakalářské práce je zodpovědět výzkumnou otázku: *jak reflektují příslušníci PČR a AČR své vnímání veřejnosti*. Práce také poukazuje na jejich pocity ohledně reflexe názoru společnosti v jejich pojetí a představách o sobě samých.

Cílem práce je zjistit, jakým způsobem reflektují příslušníci PČR (policisté) a příslušníci AČR (vojáci) své postavení ve společnosti. Současně po dosažení těchto výsledků je dalším cílem provedení komparace mezi výsledky jednotlivých zkoumaných částí ozbrojených složek.

Práce je pro přehlednost rozdělena do tří základních kapitol. V první a druhé z těchto částí jsou představeny postupy od zvolení tématu po zvolení cílových skupin pro výzkum. Těmi se staly dvě ozbrojené složky České republiky – Armáda České republiky a Policie České republiky. Dozvídáme se zde nejen důvody vzniku výzkumu na zvolenou problematiku, ale současně zjišťujeme i to, že dosavadní zájem o ni je veřejně minimální. Po tom, co dojde k objasnění výběru tématu, přijdou na řadu samotné složky. V podkapitolách představuji armádu a policii jako jednotlivé celky ozbrojených složek, jaké jsou jejich primární cíle existence, kdo a za jakých podmínek se smí stát jejich příslušníkem a podle jakých norem fungují – které je zřizují. Část věnovaná oběma skupinám současně popisuje právě jejich funkčnost z pohledu menších skupin – jednotek.

Ve třetí kapitole se bakalářská práce zaměřuje na samotný výzkum. Prezentuje nejen samotný výzkum v jednotlivých zkoumaných složkách – tedy armádě a policii. Současně je zde ale provedena i komparace výsledků mezi oběma z nich. Ukazuje zde nejen závěry terénního výzkumu, který je hlavním zdrojem této práce, ale zpracovává také hypotetickou formu výsledků na základě výzkumů veřejného mínění soustředěných přímo na odraz vnímání společnosti.

Pro lepší vytvoření představy o všem, co přináší jednotlivé kapitoly, jsou mezi přílohy zařazeny například i některé přepisy rozhovorů pro obě frakce zkoumání a některé vybrané výzkumy veřejného mínění.

1 Představení výzkumu

V následující části bakalářská práce představuje její základní koncept a strukturu. Podrobněji objasňuje, proč jsem si vybral právě toto téma, co mě vedlo ke zvolení tohoto problému a jakým způsobem jsem postupoval během terénního výzkumu, který jsem provedl jako nezbytnou součást celého pojetí získávání informací, tedy metodou kvalitativního výzkumu.¹ Ten byl nezbytný k získání informací a neméně důležitých zkušeností, jež mohly být následně využity k osvětlení situace ve zkoumaných podmínkách, na zkoumaných subjektech a celé problematice, které se práce věnuje. Následující kapitola se podrobněji zabývá obsahem tématu a výzkumu od jeho počátku, přes jeho průběh, až po ukončení. To vše včetně konkrétních příkladů, které jsem svým výzkumem získal a jež následně ovlivnily, a v podstatě formovaly, celou práci.

1.1 Téma a jeho výběr

Téma bakalářské práce reflektuje vlastní zájem o dvě zkoumané ozbrojené složky státu, tedy Policii České republiky a Armádu České republiky. V současné době jsem nenalezl dostatek relevantních veřejných výzkumů, průzkumů či studií různého druhu, které se věnují problematice reflexe postavení příslušníků zmíněných ozbrojených složek v naší společnosti ze strany aktérů. Existuje mnoho velmi důležitých programů pro tyto – řekněme státní zaměstnance. Ty jsou k nalezení v mnoha podobách, ať už se jedná o zkoumání psychického stavu vojáků, kteří se vrátili ze zahraniční bojové mise,² nebo policisty, kteří si prošli nadměrnou psychickou zátěží, kterou mohla způsobit kupříkladu smrt kolegy při ozbrojené akci proti pachatelů.³ To však primárně neřeší zkoumání toho, jaké pocity mají vůči tomu, jak je vnímá veřejnost, případně co si myslí, že si o nich lidé mimo je samotné myslí. Zkoumání těchto jevů se pravděpodobně může objevit při

---

¹ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*, s. 47-53. Praha: Portál, 2008, 407 s. ISBN 978-80-262-0219-6.

² Takové programy zajišťuje například Odbor pro válečné veterány Ministerstva obrany České republiky.

³ Zde jako příklad podpory uvádím psychologická pracoviště Policie České republiky, které se o policisty v tomto směru stará již při podílení se na výběru zájemců o toto zaměstnání z řad civilistů.

psychologických vyšetření vojáka či policisty, který prožívá problémové období a následně by se tento výsledek nejspíše mohl podílet i na léčbě psychických problémů (vycházím pouze z kontextu problémů pro můj příklad). Ale i přesto si nemyslím, že by tento jev a případné postoje byly přímo zkoumány.

V kontextu výše popsaných názorů jsem pak tento výzkum sám provedl. Bohužel už při jeho plánování jsem narazil na několik potíží. Za nejzásadnější považuji časové omezení a fyzické možnosti pro provedení výzkumu, které jsem měl k dispozici. Z důvodu toho, že v poměrně krátkém časovém období nejsem schopen provést naprosto statisticky validní práci, která by mohla být objektivně komplexně uplatněna pro širší okruh subjektů, případně na celou ozbrojenou složku – ať už se jedná o policii nebo armádu. Avšak jsem byl schopen udělat takový výzkum validní pro velmi omezenou skupinu z každé složky. Vzhledem k vývoji v samotném průběhu jsem svůj výzkum nezaměřil na jednu přímou a konkrétní skupinu příslušníků, která by na sebe navazovala jako taktický celek v rámci jejich pracovního nasazení, ale na dostupný vzorek subjektů.

Z těchto důvodů se mými zkoumanými objekty staly různé skupiny (případně jednotlivci) z řad policie a armády. Někteří jednotlivci či některé skupiny na sebe přímo navazovali. Jiní nejsou propojeni přímo, ale mají společnou například jen oblast své působnosti výkonu služby (u příslušníků armády je to oblast jejich působení, pokud nejsou aktivně nasazeni mimo svou „domovskou“ základu, kam přísluší). Jako oblast výzkumu jsem použil primárně území statutárního města Pardubice. Další součástí, která se dostala přes tyto hranice, byl velmi krátký anonymní dotazník, který jsem vytvořil hned v počátku výzkumu a díky sociálním sítím jsem ho rozšířil mezi cílovou skupinu. Tento dotazník bohužel беру v potaz pouze jako jednu z mála prvotních informací, kdy jsem si tvořil „obraz“ ohledně názorů k mému výzkumu. návratnost dotazníku tvořilo jen několik desítek souborů odpovědí, navíc ne všechny byly použitelné. I z tohoto důvodu jsem tento prostředek ve výsledku nezpracoval do bakalářské práce.

Jako informanti byli využiti jedinci, kteří byli k dispozici. Valná většina informací byla získána právě z osobního kontaktu a pozorováním či přímo rozhovory s několika jedinci najednou – tedy skupinou. Byl ovšem rozdíl ve složení a místech setkání v případě armády nebo policie. Pokud v tuto chvíli nebudeme brát ohled na postavení či příslušnost jedince ke složce, tkví hlavní rozdělení v tom, kdy a kde byl k těmto subjektům umožněn přístup.

1.2 Téma: Armáda České republiky

Nejdříve se zaměřím na kontakt se skupinami vojáků. Příležitostmi, kdy jsem mohl zkoumat a zjišťovat informace u příslušníků armády se staly situace, kdy oni sami nebyli v aktivní službě a měli tedy osobní volno. Od toho se odvíjelo i místo a způsob komunikace (ať už komunikace má s nimi nebo jejich, řekněme interní, kdy se bavili mezi sebou). Dostal jsem se za nimi převážně na místa různých restauračních či sportovních zařízení. V těchto chvílích mi bylo dovoleno se účastnit jejich aktivit, pozorovat jejich chování a rozhovory, případně se vmísit do konverzace a navodit tak témata, která odpovídala výzkumu. Jak jsem již zmínil, jednalo se o sportovní a restaurační zařízení, možná proto tak nemělo setkání s nimi vždy ten tížený výsledek, který by se blíže soustředil ke zkoumané problematice. Pokaždé se totiž jednalo o místa, kde jsem nějak narušoval jejich rekreační „mimopracovní“ čas (nemluvím zde přímo o narušování v negativním či pozitivním smyslu). Pro zapojení a opodstatnění přítomnosti napomáhaly nejvíce dva faktory. První z těchto faktorů je ten, že každý subjekt věděl o mém studiu na Univerzitě Pardubice a hlavně o zaměření bakalářské práce a jejího výzkumu. Ten vesměs zajistil jejich zájem o mou přítomnost a odstranil tak určité bloky vůči mé přítomnosti. Druhým faktorem potom byl fakt, že s některými jedinci jsem se znal osobně již dříve. Tento faktor byl pravděpodobně stěžejním důvodem, proč jsem se vůbec do jejich společnosti dostal a mohl se k jejich aktivitám přidat. Toto odvozují ze zkušenosti, kdy ačkoli skrze mé možnosti nebyl velký problém k zapojení do volného času skupiny, tak jsem narazil na problémy ohledně osobních rozhovorů vedených individuálně mimo přítomnost dalších členů. Nakonec jsem však k rozhovoru příležitost dostal a jeho ukázka v podobě přepisu se nachází v příloze⁴ této publikace. Jeho následné využití je potom patrné až v části, kdy analyzuji výzkum týkající se právě Armády České republiky.

V rámci zkoumání jsem nevyžíval pouze osobní zkušenosti a získané informace ze setkání, ale samozřejmě i literaturu a statistiky. Tyto zdroje mi však umožnily v první řadě pojetí tématu jako teoretické přípravy pro to, co mohlo nastat v „terénu“. Šlo v první řadě o výzkumy veřejného mínění, které mají za úkol získávat informace od veřejnosti

---

⁴ Viz. Příloha A – Přepis rozhovoru s plukovníkem gšt. Ing. Františkem Hlaváčkem, ze dne 7. března 2017.

samotné, ne však konkrétně od armádních (či policejních) příslušníků. V určitou dobu jsem pomocí elektronické pošty kontaktoval Krajské vojenské velitelství Armády České republiky v Pardubicích, odkud jsem také získal cenné informace.

1.3 Téma: Policie České republiky

V porovnání se zkušenostmi z výše popsané podkapitoly s příslušníky armády musím konstatovat, že pro mě byla práce s policií diametrálně odlišná. Tak jako jsem měl možnost trávit volný čas s vojáky a pozorovat jejich aktivity. S policií jsem v tomto směru musel vést výzkum zcela jinak. Vzhledem k tomu, že jsem se do podobných situací jako s armádou vůbec nedostal (mluvím stále o společně stráveném čase se skupinami), byl jsem nucen vymyslet odlišný postup získání v porovnání podobných informací. V tomto kontextu jsem nakonec využil svých komunikačních dovedností a prováděl jsem terénní výzkum přímo v době jejich služby. Samozřejmě s jejich souhlasem, abych je výrazně neomezoval. Tento proces si vyžádal takové řešení, kdy jsem využíval hlídek, které měly za úkol zabezpečovat místa s vysokou koncentrací obyvatelstva. Konkrétně se jednalo o hlídky v nákupních centrech. Ty zde musely být přítomny v rámci ochrany obyvatel České republiky proti možným teroristickým útokům.⁵ V tomto směru považuji za štěstí možnost krátkých rozhovorů i v jejich aktivní službě. Současně však vyvstal i negativní přínos tohoto počínání, kdy v rámci rozhovorů v aktivní službě přímo na veřejnosti jsem neměl povolení použít záznamové zařízení. Nejsem tak schopen tyto zajímavé a obohacující zkušenosti předat v prepisech. Většinu mého výzkumu navazujícího na policii se mi podařilo opřít právě o tyto poznatky a zkušenosti. Součástí přílohy je taktéž přepis rozhovoru⁶ s příslušníkem Policie České republiky.

Další postup byl v podstatě stejný jako v případě armády. Valná část statistik a literatury je pro obě státní složky společná. Pro zvýšení kvality výzkumu jsem kontaktoval Krajské ředitelství Policie České republiky v Pardubicích, i odsud mi přišla pozitivní odezva.

---

⁵ V souvislosti s vyhlášením prvního stupně ohrožení terorismem ministrem vnitra ze dne 22. března 2016.

⁶ Viz. Příloha B – *Přepis rozhovoru s mjr. Mgr. Petrem Voldánem, ze dne 21. března 2017.*

1.4 Krátký souhrn

Předchozí podkapitoly doposud krátce seznamovaly s bakalářskou prací. Obsahovaly její ní náhled, aby v následujících kapitolách bylo možné seznámení s výsledky. Následující kapitola seznamuje se zkoumanými ozbrojenými složkami jako celku. Nastíní tak podobu součástí státu, které se staly předmětem zájmu a následně posloužily k vytvoření tématu této bakalářské práce a utváří její obsah.

2 Představení zkoumaných složek

2.1 Armáda České republiky

Armáda České republiky patří do jedné z částí ozbrojených sil České republiky,⁷ která zajišťuje neustálou ochranu občanům České republiky.

Její vznik je souběžný se vznikem samostatného demokratického státu – České republiky. AČR vznikla dne 1. ledna 1993, k tomu došlo rozdělením původní Československé armády na Armádu České republiky a Armádu Slovenské republiky.

Jejím vrchním velitelem je prezident České republiky, Miloš Zeman (v roce 2016). Ten je vrchním velitelem ozbrojených sil jako celku, tedy i Hradní stráže a Vojenské kanceláře prezidenta republiky.

Legislativní základ pro armádu tvoří Ústava České republiky, konkrétně ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky⁸. Armáda je potom zřízena, vedena a regulována dle zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách,⁹ zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání¹⁰ a zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky.¹¹

Základním úkolem ozbrojených sil je vlastní samostatná příprava pro obranu státu (nejen skrze AČR). Ta spočívá nejen v bojové přípravě ochrany hranic, ale současně i pro boj mimo území České republiky – ať už v rámci prevence pro ochranu státu nebo povinností, které vyplývají z mezinárodních dohod uzavřených vládou České republiky (například členství v Severoatlantické alianci – NATO – či Evropské unii). Dále se podílejí na zabezpečení republiky proti nebezpečím vyplývajícím z hrozeb pro konkrétní místa nebo události v zemi – tedy například chrání budovy a další strategicky významná

---

⁷ Dalšími jsou Vojenská kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž.

⁸ ČESKO. Ústavní zákon č. 110 ze dne 22. dubna 1998 o bezpečnosti České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1998, částka 39, s. 5386-5387. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3146>. ISSN 1211-1244.

⁹ ČESKO. Zákon č. 219 ze dne 14. září 1999 o ozbrojených silách České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999, částka 76, s. 3693-3703. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3293>. ISSN 1211-1244.

¹⁰ ČESKO. Zákon č. 221 ze dne 14. září 1999 o vojácích z povolání. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999, částka 76, s. 3722-3754. Dostupný také z:

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3293>. ISSN 1211-1244.

¹¹ ČESKO. Zákon č. 222 ze dne 14. září 1999 o zajišťování obrany České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999, částka 76, s. 3755-3774. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3293>. ISSN 1211-1244.

místa, kde může dojít ke ztrátám na životech či jinak (hlavně vojensky) důležitému majetku. V určitých případech pak mohou být využity pro konsolidaci občanských nepokojů. Využívají se také pro zabezpečení a pro ochranu při živelných pohromách (záplavy, silné požáry atd.).

Při plnění jakéhokoli úkolu musí být armáda připravena aktivně a rychle reagovat na dané podmínky, aby bez prodlevy dokázala splnit svou úlohu – zajistit bezpečí obyvatelům České republiky a ochránit její hodnoty jako suverénního státu.

Armáda České republiky se řídí podle hierarchického modelu podřízenosti a nadřízenosti. Není zde tedy uplatňovaný demokratický styl vedení – v našem případě řekněme velení. To by totiž v jakékoli jiné formě, než v modelu podřízenosti a nadřízenosti, fungovat vůbec nemohlo. Nelze dávat rozkazy někomu, kdo je na stejné „úrovni“, stejně vysoko v „žebříčku“, jako je on sám. Člen armády má vždy někoho, kdo je mu nadřízený. I „nejvyšší“ generál je podřízený prezidentovi republiky, který ač jako vrchní velitel vojsk České republiky formálně není členem AČR. V tomto smyslu potom existuje pouze naopak ten, který se nachází – jednodušeji řečeno – nejniže. Pokud dojde k situaci, kdy si budou navzájem předávat rozkazy příslušníci se stejnou hodností, vždy to bude primárně vycházet z rozkazu někoho, kdo je jim oficiálně nadřízen. Tímto způsobem se zajistí i rychlejší a efektivnější uplatnění armády v akci, kdy velitel vydá rozkaz a jemu podřízená jednotka (nebo celá armáda) rozkaz bez prodlení okamžitě vyplní.

Členem armády, tedy vojákem, je podle zákona ten, který splní podmínky pro povolání do služby:

§ 3 (1) Do služebního poměru může být povolán občan České republiky starší 18 let, který

- a) složil vojenskou přísahu,*
- b) není členem politické strany, politického hnutí, odborové organizace, nepodporuje, nepropaguje nebo nesympatizuje s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, náboženskou anebo rasovou zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob,*
- c) je trestně bezúhonný,*
- d) je zdravotně způsobilý k výkonu služby,*
- e) splňuje kvalifikační předpoklady stanovené pro služební zařazení.*

§ 3 (2) Ministerstvo obrany (dále jen "ministerstvo") stanoví vyhláškou

a) po dohodě s Ministerstvem zdravotnictví způsob posuzování zdravotní způsobilosti občanů pro povolávání do služebního poměru,

b) kvalifikační předpoklady pro služební zařazení.¹²

Celou citaci zákona lze zkrátit tak, aby podmínky byly zcela jasné – takto:

- je starší 18 let;
- je trestně bezúhonný;
- splňuje kvalifikační předpoklady, je tedy alespoň vyučen;
- není ke dni nástupu do služby členem politické strany či hnutí a odborové organizace;
- složil vojenskou přísahu.¹³

Odlišně jsou na tom Aktivní zálohy Armády České republiky, které jsou jako součást armády velmi důležité a tvoří její část. Podmínky jsou od nástupu na pozici profesionálního vojáka rozdílné:

- občanství České republiky;
- dosažení věku 18 let;
- zdravotní způsobilost;
- trestní bezúhonnost;
- vzdělání min. střední odborné s výučním listem;
- prohlášení o nepodporování extrémismu.¹⁴

Armádu České republiky tedy využíváme jako jakýsi nástroj, kterým si (z pohledu demokracie, kdy se svým způsobem každý podílíme na všem stejnou měrou skrze námi zvolené kandidáty) z určité části zajišťujeme, či necháváme zajišťovat, naši ochranu a současně svobodu v době současné i budoucí. Tu má armáda za úkol nejen mimo území při obraně hranic našeho státu, ale současně i za jeho hranicemi. Také se podílí na likvidaci škod a záchraně životů a statků při živelných katastrofách. Je napojena na

---

¹² ČESKO. Zákon č. 221 ze dne 14. září 1999 o vojácích z povolání. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999, částka 76, s. 3722-3754. Dostupný také z:

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3293>. ISSN 1211-1244.

¹³ AGENTURA PERSONALISTIKY AČR, ODBOR DOPLŇOVÁNÍ PERSONÁLU. *Pokyny pro přijetí do ozbrojených sil ČR* [online]. 2013 [cit. 2016-11-29]. Dostupné také z: kariera.army.cz/cz/profesional/8555/podminky-pro-prijeti-do-ozbrojenych-sil-cr.

¹⁴ AGENTURA PERSONALISTIKY AČR, ODBOR DOPLŇOVÁNÍ PERSONÁLU. *Aktivní záloha ozbrojených sil* [online]. 2013 [cit. 2016-11-30]. Dostupné také z: kariera.army.cz/cz/aktivni-zaloha.

výzkum v České republice a výrazně se podílí na rozvoji a inovacích – zvláště pak na takových, kde může armáda profitovat pro své zájmy jako profesionální ozbrojené složky.

Mimo těchto výhradních úkolů, která armáda má, plní také funkci na úrovni morálního citění občanů České republiky. Tvoří ze sebe jakýsi symbol suverenity České republiky, a tedy podporuje to, co bychom mohli nazvat i „pocitem národní sounáležitosti“. Měla by tedy být něčím, co dává jistotu a představuje tu „hrdou sílu“ po vzoru vyvolání pocitu bezpečí. Dále tvoří image, že je něco, na co se může každý obyvatel spolehnout jako na první nezlomný vzdor proti všemu, co by chtělo ohrozit náš pocit sounáležitosti ve smyslu „národní sounáležitosti jakožto hrdosti češství“ a všeho, co pro každého jednotlivce může znamenat – alespoň v některých případech si dokáží armádu tímto způsobem idealizovat.

K vymezení toho, čím Armáda České republiky je, uvedu i současnou podobu vojenské přísahy. Ta je jednou z nezbytných podmínek pro každého, kdo se chce příslušníkem Armády České republiky stát.

Vojenská přísaha AČR:

„Já, voják, vědom si svých občanských a vlasteneckých povinností, slavnostně prohlašuji, že budu věrný České republice.

Budu vojákem statečným a ukázněným, budu plnit úkoly ozbrojených sil a budu dodržovat právní a vojenské předpisy. Svědomitě se budu učit ovládat vojenskou techniku a zbraně, připravovat se k obraně České republiky a budu ji bránit proti vnějšímu napadení.

Pro obranu vlasti jsem připraven nasadit i svůj život.

*Tak přísahám!*¹⁵

---

¹⁵ ČESKO. Zákon č. 219 ze dne 14. září 1999 o ozbrojených silách České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999, částka 76, s. 3693-3703. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3293>. ISSN 1211-1244.

2.2 Policie České republiky

„Policie slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu (dále jen „mezinárodní smlouva“).“¹⁶

Policie České republiky je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor, který má za úkol chránit a zajišťovat bezpečnost na území České republiky. To jak aktivně v situaci momentálního porušení zákona, tak preventivně pro předcházení trestné činnosti, a tedy možnosti újmy na zdraví či majetku. Zároveň však není využívána jen pro účely dění uvnitř státu, ale i pro ochranu jeho hranic a kontrolu pohybu skrze ně. V současné době se za naše vnější hranice dají považovat i hranice, které vytyčují členské země Evropské unie. I na jejich ochraně se policie v rámci dohod a mezinárodních smluv podílí.

Policii České republiky zřizuje zákon České národní rady z června 1991.¹⁷ V dnešní době její působení a existenci upravuje zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.¹⁸ PČR je jako samostatná instituce přímo podřízená Ministerstvu vnitra České republiky.

Policista by měl být (i podle obsahu zákona č. 273/2008 Sb.¹⁹) zdvořilý, dbát cti, vážnosti a důstojnosti svého postavení i své vlastní osoby. Má být iniciativní a v případech ohrožení nebo porušování práva zasáhnout nejlepším možným způsobem k dané situaci. I mimo službu je jeho povinnost vykonávat tyto úkoly v případech zmíněného ohrožení bezpečnosti nebo jiného porušování zákona. Vždy by měl být adekvátně připraven k výkonu své služby. Je povinný při provádění zákonných úkonů

---

¹⁶ ČESKO. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2008, částka 91, s. 4086-4116. Dostupný také z:

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=5332>. ISSN 1211-1244.

¹⁷ ČESKO. Zákon České národní rady č. 283 ze dne 21. června 1991 o Policii České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 51, s. 1180-1189. Dostupný také z:

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2463>. ISSN 1211-1244.

¹⁸ ČESKO. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2008, částka 91, s. 4086-4116. Dostupný také z:

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=5332>. ISSN 1211-1244.

¹⁹ ČESKO. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2008, částka 91, s. 4086-4116. Dostupný také z:

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=5332>. ISSN 1211-1244.

držet přiměřený postup chování pro danou situaci, kdy je zároveň povinen prokazovat se svou totožností a příslušností k policii a poučit inkriminovanou osobu o právech a právních důsledcích jejího jednání.

Jednání policistů je mimo zákona řešeno a vymezeno i v rámci *Etického kodexu Policie České republiky*.²⁰ Ten upravuje především morální model chování policistů ve službě i mimo ni v rámci udržení dobrého jména sebe, policie a státu. Jsou zde vypsány základní hodnoty, cíle, přístup profesní i osobní, závazky vůči společnosti a vůči ostatním příslušníkům PČR.

Pokud se chce stát občan České republiky příslušníkem Policie České republiky, musí splnit následující formální podmínky, aby se o přijetí mohl ucházet:

- občanství České republiky
- věk nad 18 let
- bezúhonnost
- minimálně střední vzdělání s maturitní zkouškou
- fyzickou, zdravotní a osobnostní způsobilost k výkonu služby
- není členem politické strany nebo politického hnutí
- nevykonává živnostenskou nebo jinou výdělečnou činnost a není členem řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob, které vykonávají podnikatelskou činnost.²¹

Pro vymezení toho, co a čím je Policie České republiky využiji (podobně jako u armády) slib, který musí každý policista před uvedením do aktivní služby dát:

„Slibuji na svou čest a svědomí, že při výkonu služby budu nestranný a budu důsledně dodržovat právní a služební předpisy, plnit rozkazy svých nadřízených a nikdy nezneužiji svého služebního postavení. Budu se vždy a všude chovat tak, abych svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru. Služební povinnosti budu plnit řádně a svědomitě a nebudu váhat při ochraně zájmů České republiky nasadit i vlastní život.“²²

---

²⁰ VOKUŠ, Jiří. *Policie České republiky*, s. 14-15. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2010, 84 s. ISBN 978-80-254-7700-7.

²¹ POLICIE ČR. *Informace o uplatnění u Policie ČR, přijímací řízení, vznik, změna a zánik služebního poměru* [online]. 2017 [cit. 2017-01-11]. Dostupné také z: policie.cz/clanek/sprava-zapadoceskeho-kraje-volna-mista-povolani-policista.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d.

²² POLICIE ČR. *Služební slib* [online]. 2017 [cit. 2017-01-11]. Dostupné také z: policie.cz/clanek/sluzebni-slib.aspx.

2.3 Skupiny a jejich soužití v Policii České republiky a Armádě České republiky

V armádě i policii se dělí příslušníci do skupin – jednotek, útvarů apod. – nejen podle zaměření a specializace či dle postu v hierarchickém žebříčku, ale i do menších operativních skupin. Tyto jednotné operativní skupiny budou tvořit základní „jednotku“, se kterou budu ve výzkumu pracovat.

Při komparaci této jednotky mezi policií a armádou zjistíme, že ne vždy vzájemně korespondují. To je způsobené postavením a organizací obou bezpečnostních složek. V obou případech však můžeme najít podobu v tom, že na každé úrovni se tato jednotka skládá z více jak dvou členů, tedy tvoří skupinu (dle zkušeností z výzkumu to obvykle bývá více jak deset).

Po objasnění, co je jednotkou mých výzkumů, nastává čas vysvětlit, proč se zabývám právě jimi a v této podobě. Prvotním důvodem je praktické hledisko, kdy chci dosáhnout toho, aby byl můj výzkum co nejvíce validní alespoň v určité oblasti – tedy pro danou jednotku, kterou jsem se na určitém území s určitým přidělením rozhodl zkoumat, ať už jde o jednotku v rámci policie nebo armády. Výzkum je potom sice značně omezen jen na poměrně malý okruh zkoumaných subjektů. Na druhou stranu jeho výsledky budou pro ně validní, což byl jejich hlavní předpoklad. Dalším důvodem je praktičnost z hlediska časového omezení výzkumu. V tomto pojetí lze snadněji a efektivněji aplikovat a hlavně také pozorovat cokoli, co může být pro potřeby bakalářské práce podstatné. Jedním z příkladů se stává i to, jakým způsobem jednotka vlastně funguje. Pokud se na ni podíváme v době „klidu“, kdy nemusí řešit žádnou abnormální situaci mimo standardní a zaběhlý režim, panují v těchto skupinách často velmi podobné vztahy jako v každé jiné náhodně vybrané skupině běžných lidí v „civilu“²³. Jsou sami vnitřně rozdělení podle svých osobností. Hlavně zaujme jejich rozdělení podle předpokladu toho, jaké mají mezi sebou vztahy. Jestli se mají mezi sebou „rádi“ či nikoli, vycházejíc z pozitivních nebo negativních vztahů mezi nimi. Jde o to, že v bezpečnostních složkách jsou na sobě členové skupin v krizové situaci extrémně závislí. Jejich vzájemná

---

²³ V tomto kontextu jsou takto označení lidé, kteří nejsou příslušníky PČR nebo ozbrojených složek ČR.

kooperace a schopnost plnit bez výhrad svůj úkol a povinnosti může rozhodnout o životě jednoho či více členů jednotky, případně i všech – což opět platí pro obě části ozbrojených sil státu, policie i armády. A zde se již dá rozeznat ten kontrast k celé věci. Když policista či voják vstupuje do služby, musí odříkat slib či přísahu, ve které se odkazuje k věrnosti, nasazení života atp. Zmínky jejich znění jsou v začátku práce. Zároveň by měl každý člen těchto organizací vynikat určitými vlastnostmi vyžadované pro jeho profesionální kariéru u ozbrojených složek (v případě armády zákon č. 221/1999²⁴ a v případě policie zákon č. 273/2008²⁵). Na těchto základech tu pak vyvstává otázka: jak je možné, že v osobním životě a době bez služebních abnormalit k sobě můžou členové jednotky cítit nevraživost a dokonce i pohrdání a nenávisť, přesto však ve chvíli potřeby v době krize a kritické situace se na sebe dokáží zcela spolehnout a vzájemně jeden na druhého převádět vzájemně odpovědnost za jejich životy a současně tuto zodpovědnost i přijímat. Dle mého názoru se zde projevuje efekt výcviku, kdy jsou naučeni systematicky se pohybovat a plnit každý svůj jedinečný úkol s přesností a bez zaváhání nebo prodlevy. Nutno také dodat, že předchozí otázka nijak nestandardizuje vztahy v jednotkách, naopak jde spíše o podobné „problémy“, které vidíme ve většině skupin lidí, jež potkáváme v osobním životě neustále – ať už ve škole, v zaměstnání či zájmových aktivitách. V tomto směru nevidím žádné zvláštní vychýlení od každodenního „normálu“, který na nás působí. Jen mi to pro tento případ přijde mnohem více jako zajímavý faktor – už díky tomu, že zde jde v případě obou ozbrojených složek prakticky o život.

Celý tento systém je založen na principu výcviku nejen fyzických schopností a intelektuálních znalostí jejich „řemesla“, ale i na posilování vnitřního sociálního povědomí a soudržnosti mezi členy. Podle informací z mého výzkumu bych jako nejefektivnější řešení pro posilování kladných vztahů a soudržnosti v jednotkách vyzdvihl hlavně společná cvičení, společné kurzy a za neméně důležité – možná pro někoho důležitější – v tomto směru vidím společně strávený čas mimo službu. Patří mezi ně večírky a obecně společenské akce, které jsou organizovány přímo příslušníky, nebo i velením složek. Obdobné akce pro ně samozřejmě může pořádat i veřejnost.

---

²⁴ ČESKO. Zákon č. 221 ze dne 14. září 1999 o vojácích z povolání. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999, částka 76, s. 3722-3754. Dostupný také z:

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3293>. ISSN 1211-1244.

²⁵ ČESKO. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2008, částka 91, s. 4086-4116. Dostupný také z:

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=5332>. ISSN 1211-1244.

2.3.1 Prezentace soudržnosti pro veřejnost

Obě ozbrojené složky jsou zaměřeny na propagaci pro veřejnost tak, aby každá působila jako celek, který je zcela profesionální, soudržný a v každé situaci je „pevný v základech“. Jako jedny z přímých a z mého pohledu zároveň nejvlivnějších medií, které se k tomu využívají, vidím zcela jasně internetové kanály. Webové stránky a současně stránky na sociálních sítích jsou ideální pro okamžitou distribuci informací v rychlé a účinné formě. V této podobě se totiž informace šíří přečtením přímo na zdrojové stránce, ale ve velké míře zde dochází k šíření odkazů mezi samotnými uživateli. Mezi oficiální stránky na internetu patří nejen adresy přímo Policie České republiky²⁶ a Armády České republiky,²⁷ ale současně i jim nadřízeným organizacím – hlavně potom ministerstev (obranu²⁸ a vnitra²⁹). Velmi aktivními mezi sociálními sítěmi jsou stránky složek v rámci služeb stránky Facebook.com. Těmi jsou jak stránky policie,³⁰ armády³¹ a jejich záloh,³² tak i ministerstev (v tomto případě jde o Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra využívá spíše služeb Twitter.com).³³

Zde je možné propagovat armádu i policii v nejlepší světle a využívat je tak k ovlivňování veřejného mínění jak o složce samotné, tak i o jejich příslušnících. Objevují se zde nejen aktuality úměrné zřizovateli stránky ve smyslu „co nového se u nás stalo“, ale ukazují zde i příběhy jednotlivců, kdy jim pomohli jejich kolegové, veřejnost či stát. Jedním z takových příkladů poslední doby je příspěvek ze dne 14. prosince 2016 (zde není armáda přímo zdrojovým subjektem článku, na který se odkazuje), který zmiňuje osud vojáka s velmi vážnou formou rakoviny – ten se však za pomoci (nejen) kolegů

---

²⁶ POLICIE ČR. *Policie ČR* [online]. 2017 [cit. 2017-03-24]. Dostupné také z: policie.cz.

²⁷ MINISTERSTVO OBRANY. *Armáda České republiky* [online]. 2017 [cit. 2017-03-24]. Dostupné také z: acr.army.cz.

²⁸ MINISTERSTVO OBRANY. *Ministerstvo obrany České republiky* [online]. 2017 [cit. 2017-03-24]. Dostupné také z: mocr.army.cz.

²⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2017 [cit. 2017-3-24]. Dostupné také z: mvcr.cz.

³⁰ FACEBOOK. *Policie České republiky* [online]. 2017 [cit. 2017-03-24]. Dostupné také z: [facebook.com/Policie-%C4%8Cesk%C3%A9-republiky-168628236521263](https://www.facebook.com/Policie-%C4%8Cesk%C3%A9-republiky-168628236521263).

³¹ FACEBOOK. *Armáda České republiky (Czech Army)* [online]. 2017 [cit. 2017-03-24]. Dostupné také z: [facebook.com/ArmadaCeskerepubliky](https://www.facebook.com/ArmadaCeskerepubliky).

³² FACEBOOK. *Aktivní zálohy AČR (Active Reserve)* [online]. 2017 [cit. 2017-03-24]. Dostupné také z: [facebook.com/aktivnizalohy](https://www.facebook.com/aktivnizalohy).

³³ FACEBOOK. *Ministerstvo obrany České republiky* [online]. 2017 [cit. 2017-03-24]. Dostupné také z: [facebook.com/Ministerstvoobranyceskerepubliky](https://www.facebook.com/Ministerstvoobranyceskerepubliky).

uzdravil. Tento příklad podle mě demonstruje jednoznačnou ukázkou toho, jak armáda chce, aby lidé viděli soudržnost a podporu jejich příslušníků i mimo ozbrojené a válečné konflikty či jiné její primární aktivity. Ale jako v tomto případě jak jejich celistvost a odhodlání zasahuje i do osobního života.

2.3.2 Z výzkumu k soudržnosti

Když se na celou situaci podívám skrze výzkum k bakalářské práci, tak na základě informací získaných od zkoumaných subjektů, beru zde v potaz několik věcí jako primární pojítka k tomu, aby bylo možné si vytvořit obrázek, jsou vybrána tato kritéria:

- jak se scházejí v osobním životě, tedy mimo službu (zaměstnání);
- jak aktivní a obsahová je jejich konverzace při setkání mimo službu;
- o čem se baví (o rodině, práci, zájmech);
- jak často taková setkání probíhají, kdo je organizuje.

Samozřejmě není pochyb o tom, že takových kritérií by se našlo více. Ovšem v mé snaze to alespoň částečně kvantifikovat a konkretizovat jsem došel k těmto čtyřem zmíněným kritériím jako k těm nejschůdnějším pro použití v komparaci toho, jaký je rozdíl v tomto směru mezi příslušníky Armády České republiky a Policie České republiky.

Vojáci mají akce, rehabilitace, cvičení, kde se večer scházejí a baví se. Stejně tak se schází v restauračním zařízení i v osobním životě, a pokud Vás tam někdo z nich vezme a uvede, tak není problém se do této skupiny částečně integrovat (tedy v mém případě).

Co se týče policie, podobnou zkušenost mám odlišnou. Obecně mi vůči sobě přijdou na téma o osobním životě uzavřenější. V práci se baví o věcech podle míry toho, jak moc se znají, jací jsou přátelé. Ale jde spíše o osobní kontakty mezi jednotlivci. Z mé zkušenosti se jich netýká setkávání v osobním životě mimo pracovní poměr v takové míře jako u vojáků. Jejich soužití – mohu-li to tak nazvat – je v tomto směru aktivní hlavně v práci, ve službě v terénu, kdy se „o něčem bavit musí“.

O větší „introvertnosti“ u policistů částečně svědčí i to, že proti vojákům jsou přístupnější jako jednotlivci při osobním kontaktu. Při mém výzkumu bylo značně jednodušší domluvit si osobní rozhovor s jedním policistou než naopak s vojákem. Zkoumaní příslušníci Policie České republiky, v poměru proti armádním příslušníkům, byli mnohem více „k zastížení“, co se týkalo rozhovoru, ale naopak se mi v podstatě nepodařilo dostat se s nimi do kontaktu ve skupině, když byli mimo pracovní dobu. V tomto jim byli vojáci trochu jistým „protipólem“. Nebylo pro ně složité se sejít a navíc jsem se mohl připojit. Naopak ale bylo mnohem složitější najít dobu, kdy jsme se mohli setkat osobně a udělat společný rozhovor. Částečně to může být spojeno s tím, jakou zátěž a jaké povinnosti mají vojáci oproti policistům a naopak. Mnou zkoumaní příslušníci Armády České republiky totiž mají pevnou pracovní dobu každý všední den. Výjimku tvoří pouze mimořádné situace jako například cvičení či kurzy. Čas jim pak zabírají jejich mimopracovní povinnosti, které však s povoláním souvisí. Mnoho z nich chodí například cvičit do posiloven nebo se věnují bojovým sportům či chodí střílet na střelnici (ačkoli i tyto aktivity jsou součástí náplně některých jejich pracovních dnů). Mnou zkoumaní policisté mají sice ve volném čase aktivity podobného rázu, ovšem jejich pracovní doba rozhodně není „pevná“. Každý měsíc dostávají rozpis služeb, který se navíc může průběžně měnit. Rozpis služeb nemají dokonce ani natolik stálý, aby se dalo zcela rozhodně mluvit o formě „krátkého“ a „dlouhého“ pracovního týdne. Do toho se jim v tom všem střídají ještě směny ve dne a v noci. To je také možná příčina toho, jakým způsobem se dalo domlouvat na společných setkáních. Nejsem si však jistý, jestli to způsobuje i to, že vojáci byli jako skupina o něco více „semknutí“ a vzájemně propojení i na osobní úrovni do té míry, že se jejich rodiny vzájemně znají, schází se – to jsem u zkoumaných subjektů příslušníků Policie České republiky v podstatě nezaznamenal.

2.3.3 Armáda České republiky a Policie České republiky – nástroje monopolu na násilí

„Stát je lidské společenství, které si úspěšně osobuje monopol na legitimní užívání fyzického násilí na určitém území.“³⁴

V citaci se Pierre Bourdieu ve svém díle odkazuje na slova Maxe Webera. V tomto odkazu zmiňuje jednu z mnoha definic toho, co je to stát. Je však důležitá tím, co znamená. Že stát si „uzurpuje“ právo užívat na svém území legálně násilí k udržování pořádku a trestání přestupků proti platnému právu. Ačkoli je násilí vykonáváno na občanech státu, tito lidé mu toto právo zároveň propůjčují (v příkladu této práce skrze demokratické zřízení České republiky). Jsou schopni přijmout násilí ve formě trestu či prevence proti jinému protiprávnímu jednání – například kdyby se jednalo právě o potlačování násilí. V následujícím výtahu se nachází další důvod toho, proč stát tento monopol potřebuje.

„(...) Hovořit o koncentraci nátlakových sil (armády a policie) znamená říci, že se instituce pověřené udržováním řádu postupně oddělují od běžného sociálního světa; že fyzické násilí může uplatňovat už jen specializovaná, speciálně tím pověřená a v lůně společnosti jasně identifikovaná, centralizovaná a disciplinovaná skupina; a že se vznikem armády z povolání pozvolna mizí feudální skupiny a šlechta ztrácí svůj statutární monopol na válečnickou funkci. (Norbertu Eliasovi bývají sice často, hlavně ze strany historiků, připisovány myšlenky či teze (...), ale jedno je mu třeba přiznat: právě on vyvozením všech implikací z weberovské analýzy ukázal, že stát si svůj monopol na násilí mohl zajistit jedině tím, že nástroje fyzického násilí a právo je uplatňovat odebral svým domácím konkurentům. (...)³⁵

Na základě právě zmíněné citace vyplývá, že bez tohoto monopolu by státní zřízení, tak jak ho známe a ve kterém žijeme, nebylo schopné vůbec existovat. Ve chvíli, kdy existuje nějaký systém založený na právu a tedy na sankcích za jednání proti němu, musí současně existovat něco pro vynucování těchto právních norem – nástrojů pro vymáhání práva. Není pravděpodobné, že by mohlo být vynucováno pouze na základě mravního přesvědčení všech občanů a zároveň věřit, že všichni budou stanovy dodržovat

³⁴ BOURDIEU, Pierre. *Teorie jednání*, s. 73-74. Praha: Karolinum, 1998, 179 s. ISBN 80-7184-518-3.

³⁵ BOURDIEU, Pierre. *Teorie jednání*, s. 75-76. Praha: Karolinum, 1998, 179 s. ISBN 80-7184-518-3.

a v případě prohřešku se dobrovolně bez prodlení půjdou přiznat a nechají se nenásilně potrestat. Někdy je třeba využít nástrojů uzpůsobených tomu, aby vůbec takové nenásilné sankce mohli být uvaleny. K tomu je násilí v podstatě nejideálnějším prostředkem – ať už v jakékoli formě. Tyto formy a hlavně jejich vývoj zpracoval Michel Foucault ve svém díle *Dohlížet a trestat*.³⁶ V knize mimo jiné popisuje užívání násilí jako trestu jako historického vývoje, kdy představí využití násilí nejen v potřebách státu vůči obyvatelům, ale současně jej prezentuje jako výchovný prostředek ve vzdělávacích zařízeních. Právě na příkladu vzdělávacích zařízení lze přeneseně pozorovat předávání moci skrze násilí a přesné rozdělení pravomocí k jeho užívání. V těchto zařízeních se moc k užívání násilí dělila mezi chovance (nebo studenty) a vychovatele (jejich učitele), kdy v pozici vůči vzdělávaným měli vychovatelé prakticky absolutní moc a mohli vykonávat různé druhy násilí – ať už fyzické či psychické tresty.

Nástroji k tomuto jednání – prosazování monopolu na násilí – jsou vytvořeny různé, ozbrojené bezpečnostní složky státu. V těchto ozbrojených složkách pak dominují hlavně dvě z nich – policie a armáda. Tedy v tomto případě Policie České republiky a Armáda České republiky. Obě tyto složky mohou na základě svých kompetencí při vnitřních ustanoveních a mezinárodních smlouvách operovat nejen na území České republiky, ale i mimo její hranice. Popsání jejich rolí rozdělují takto: AČR se primárně zaměřuje na ochranu České republiky proti nebezpečí, které hrozí z vnějších hranic státu. Má za úkol ochránit stát před hrozbami z území jiných států (to ovšem neznamená, že útok nemůže proběhnout i na našem území). Naopak základním posláním PČR je dohled na bezpečnost z pohledu ochrany před vnitřním nebezpečím, dohlíží na dodržování práva suverénního státu. Ani PČR ani AČR však nejsou zcela vyhraněné jednomu zaměření, jak na národní, tak na mezinárodní úrovni spolu obě složky úzce spolupracují.

Stát může skrze své nástroje využívat násilí k udržení pořádku a bezpečí. Důležitost tohoto monopolu lze hledat v tom, že kdyby neexistoval a bylo by legální užívat jakékoli násilí všem osobám, pravděpodobně by došlo k rozpadu celého státu a vzniku menších lidských společenských uskupení, která by se dokázala samostatně bránit a na jejich území by k samovolnému násilí nedocházelo. Zde už se ale opět vykazují náznaky vzniku jistého monopolu na násilí.³⁷ Z toho vyplývá, že v současné době

---

³⁶ FOUCAULT, Michel. *Dohlížet a trestat*. Praha: Dauphin, 2000, 430 s. ISBN 80-86019-96-9.

³⁷ Příklady můžeme najít i v době, kdy neexistovaly stále armády nebo policie, ale králi na jeho území propůjčovali své vojáky šlechtici. Král byl sice svrchovanou vládou všech, ale monopol na užití násilí držel společně se šlechtou, která mu ozbrojence propůjčovala a udržovala jimi poddané v kázi sama.

nemáme takové zřízení, ve kterém by žádným způsobem v nějaké formě někdo monopol na násilí nadržel nebo držet nemusel a je tak nezbytnou součástí toho, jak udržet státní zřízení v jednom fungujícím celku, který prosperuje.

3 Výzkum a komparace AČR a PČR

3.1 Záznam průběhu výzkumu

V rámci terénního výzkumu jsem se účastnil mnoha setkání s osobami, které jsou příslušníky Armády České republiky nebo Policie České republiky. S nimi jsem měl možnost trávit čas ve velmi zajímavých situacích. Jednalo se o různé aktivity – převážně pak rekreační, které se konaly mimo jejich službu – tedy v době jejich osobního volna. Účastnil jsem se těchto setkání ve velmi neformální podobě, kdy jsem s nimi šel do „hospody“ a strávil s nimi tento čas uvolnění po pracovním vypětí. V této době probíhala setkání převážně s příslušníky armády. S policisty jsem naopak trávil čas spíše při výkonu jejich pracovních povinností – tedy v době aktivní služby. Jednalo se o náhodná setkání, ta se uskutečňovala tak, že jsem oslovil policejní hlídku, která prováděla obhlídku v rámci jejich služby (například při průchodu obchodním centrem, kde zajišťovali bezpečnost proti případné hrozbě v rámci bezpečnostních opatření proti terorismu³⁸), případně v době „klidu“ – to prováděli hlídku při pochůzce jim určeného prostoru a byli připraveni zasáhnout v případě potřeby občanů České republiky.

V obou případech jsem s nimi nejen mluvil o jejich práci a poslouchal jimi sdílené zkušenosti a názory – případně cokoli, co mi chtěli z jejich subjektivního pohledu a potřeby sdělit. Současně jsem je i pozoroval a poslouchal v jejich vlastních osobních rozhovorech, které nebyly mířené přímo mé osobě. Z těch jsem se dozvídal přímé i nepřímé informace o tom, jak se cítí, co je rozčiluje a z čeho mají naopak radost. Jak reagují na změny ve společnosti, jež se na nás „valí“ z médií – hlavně potom z internetových zdrojů a televizních obrazovek, jakým způsobem se s těmito zprávami vyrovnávají, jestli jim dávají nějakou váhu. Někdy jsem se dostal k informacím z jejich vlastních interních zdrojů ozbrojených složek, které naprosto vyvracely to, co jsem se mohl dozvědět právě z již zmíněných veřejných komunikačních a informačních kanálů. Bylo zajímavé mít možnost vnímat všechny tyto reakce osobně a přiblížit se jejich životu, alespoň částečně nahlédnout do toho, jak vnímají příslušníci vybraných ozbrojených složek svoje postavení ve společnosti a jejich reflexe v očích veřejnosti – převážně pak obyvatel České republiky – které někdy komparují s tím, jakým způsobem je podle nich

---

³⁸ V souvislosti s vyhlášením prvního stupně ohrožení terorismem ministra vnitra ze dne 22. března 2016.

stejná problematika vnímaná v jiných zemích. Tedy jak si myslí, že jsou vnímání jejich kolegové z jiných zemí v očích jím vlastní blízké veřejnosti (obyvatel tamní příslušné země).

Kromě metody *zúčastněného pozorování*³⁹ jsem současně jako zdroj informací využíval i osobní rozhovory s respondenty z příslušníků Armády České republiky i Policie České republiky.⁴⁰ Během těchto rozhovorů jsem se dozvěděl bližší informace ohledně jejich pocitů a osobních zážitků, případně postojů. Měl jsem možnost pozorovat jejich vnímání v rámci reflexe vlastního obrazu v očích společnosti.

Dalšími zdroji pro mou práci jsou odborná literatura, ale hlavně potom statistiky a výzkumy veřejného mínění provedené na občanech České republiky. Ty se staly primární součástí při vytváření všech premis, které jsem následně ověřoval během vlastního terénního výzkumu – tedy zúčastněného pozorování. Skrze ně jsem získal kvantitativní údaje o postojích a myšlenkách občanů v České republice. S těmito informacemi jsem nadále mohl pracovat, když jsem zjišťoval, jestli toto mínění koresponduje s tím, jak svoje obrazy reflektují samotní příslušníci Policie a Armády České republiky.

3.2 Výzkum Armády České republiky

3.2.1 Armáda České republiky „od stolu“

Mnohokrát jsem se již zmínil, že veřejné výzkumy mínění příslušníků armády (stejně tak i policie) nejsou pro veřejnost příliš dostupné. Nutno konstatovat, že jsem osobně žádný takový výzkum k dispozici nezískal. Proto se výzkum v prvotní, spíše „teoretické“ části opírá naopak právě o průzkumy veřejného mínění o armádě samotné, o jejích aktivitách, připravenosti a v neposlední řadě potom i o příslušnících. S využitím těchto průzkumů veřejného mínění jsem následně došel k závěru o pravděpodobném

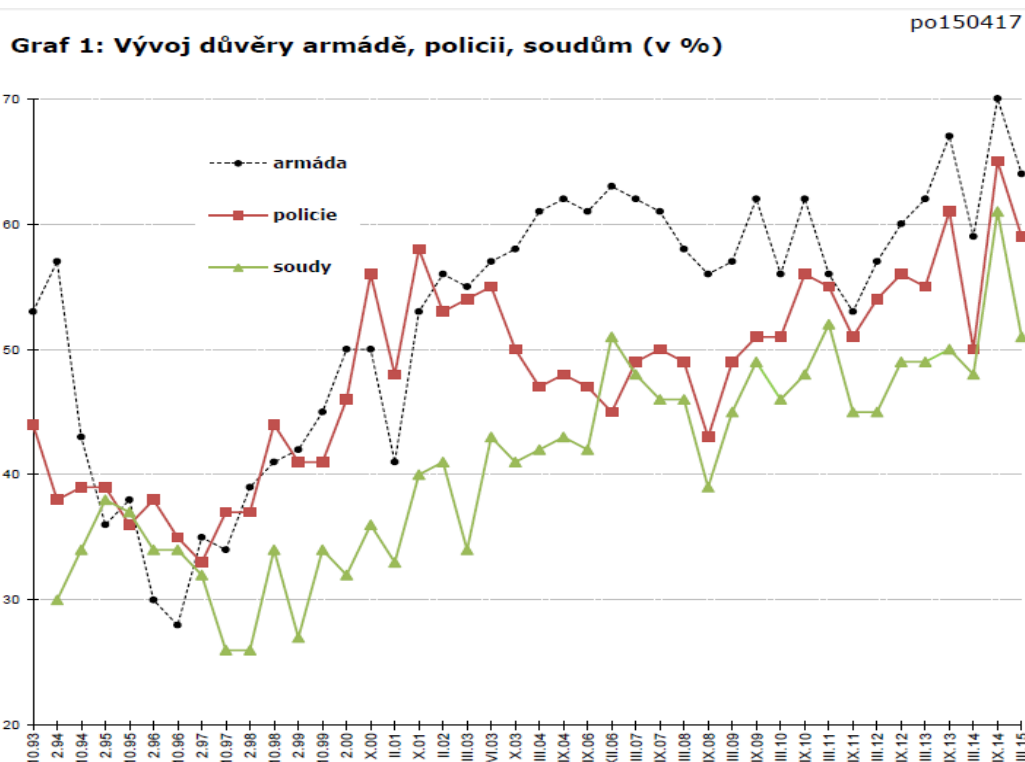
---

³⁹ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*, s. 193. Praha: Portál, 2008, 407 s. ISBN 978-80-262-0219-6.

⁴⁰ Viz. Příloha A – *Přepis rozhovoru s plukovníkem gšt. Ing. Františkem Hlaváčkem, ze dne 7. března 2017.* Příloha B – *Přepis rozhovoru s mjr. Mgr. Petrem Voldánem, ze dne 21. března 2017.*

pohledu na zkoumanou problematiku samotnými subjekty výzkumu z řad příslušníků Armády České republiky.

Podle průzkumu veřejného mínění zaměřeného na důvěru některých institucím veřejného života⁴¹ z roku 2015 je otázka na důvěru v armádu zodpovězena kladně (tedy ji respondenti považují za důvěryhodnou) v 64 % z těchto odpovědí, nedůvěru vyslovilo 27 % respondentů. Pokud se následně podíváme na tento výzkum provedený v dřívější době, zjistíme, že celková důvěra v armádu poměrně zdatelně kolísá. Pro přesné znázornění práce využívá graf⁴² z již zmíněného výzkumu z roku 2015, jež se nachází na obrázku 1.

Obrázek 1 – Graf 1: Vývoj důvěry armádě, policii, soudům (v %)⁴³

Na grafu obsaženém v obrázku 1 si můžeme všimnout vývoje důvěry v instituci armády od března roku 1993, tedy od roku založení samostatného státu až do března roku 2015, kdy byl na internetových stránkách Centra výzkumu veřejného mínění

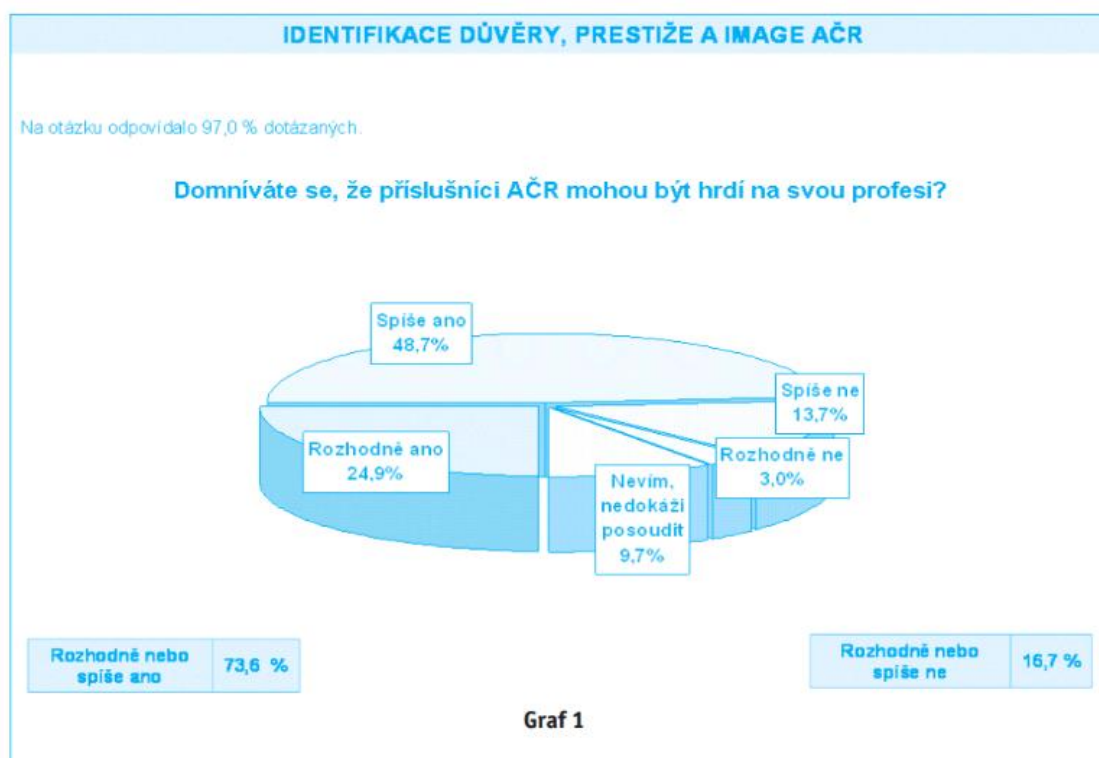
⁴¹ Viz. Příloha C – Důvěra některým institucím veřejného života v březnu 2015.

⁴² Viz. Příloha C – Důvěra některým institucím veřejného života v březnu 2015.

⁴³ Viz. Příloha C – Důvěra některým institucím veřejného života v březnu 2015.

Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i.⁴⁴ zveřejněn poslední výzkum ohledně důvěry některým institucím veřejného života. Vývoj důvěry v Armádu České republiky je podle výsledků tohoto výzkumu zdatně kolísavý. Nejnižší důvěry z pohledu respondentů se armáda „těšila“ v říjnu roku 1996. Naopak nejvyšší důvěru si získala v listopadu roku 2014.

Další zajímavý výzkum,⁴⁵ který je věnovaný armádě a veřejnosti z roku 2008. Vypracovali jej autoři Nataša Ballová, Jiří Hodný a Radomír Saliger. Ti jej zveřejnili v časopise *Vojenské rozhledy*.⁴⁶ V něm se zajímali několika tématy, která přímo souvisí s tím, jaké je vnímání Armády České republiky veřejností. Z nich je pro zkoumanou problematiku velmi zajímavý graf,⁴⁷ který je znázorněn na obrázku 2.

Obrázek 2 – Identifikace důvěry, prestiže a image AČR⁴⁸

⁴⁴ CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ SOCIOLOGICÝ ÚSTAV AV ČR, V. V. I. *Centrum pro výzkum veřejného mínění* [online]. 2017 [cit. 2017-03-24]. Dostupné také z: cvvm.soc.cas.cz

⁴⁵ Viz. Příloha D: *Vojenské rozhledy: Armáda a veřejnost 2008*.

⁴⁶ Ballová, N., Hodný, J., Saliger, R. *Armáda a veřejnost 2008*. *Vojenské rozhledy* [online]. 2009, roč. 18 (50), č. 1, s. 162-174 [cit. 2017-03-24]. Dostupné také z: www.vojenskerozhledy.cz/images/archiv_voj_rozhl/cele_cisla/rozhledy2009-1.pdf. ISSN 2336-2995.

⁴⁷ Viz. Příloha D – *Vojenské rozhledy: Armáda a veřejnost 2008*.

⁴⁸ Viz. Příloha D – *Vojenské rozhledy: Armáda a veřejnost 2008*.

Z grafu na obrázku 2 lze jednoduše vyčíst, že 73,6 % respondentů se kladně přiklání k otázce, zda mohou být příslušníci Armády České republiky hrdí na svou profesi. Potom pouze 16,7 % z nich uvedlo odpověď v negativním smyslu. V tomto úhlu pohledu beru jejich odpovědi jako další pozitivní „odraz“, který mohou příslušníci armády reflektovat ve svém vnímání jejich obrazu v očích společnosti.

Posledním výzkumem, kterým navazuji na dvě předchozí ukázky, je opět práce prezentovaná ve Vojenských rozhledech.⁴⁹ Jeho autorem je Nataša Ballová. V tomto výzkumu, který se nachází v příloze⁵⁰ lze vyčíst, že dotazovaní občané v zásadě nemají problém s armádou a jako takovou ji podporují v jejím složení a hlavně jejích principech. Ovšem současně této skutečnosti částečně i odporují, když vyjadřují negativní postoj k připravenosti armády na obranu České republiky vůči přímému vojenskému útoku skrze hranice tohoto suverénního státu.

Ačkoli ale vyjadřují i jistá negativa, pořád v těchto výsledcích vidím pozitivní postoj vůči samotným příslušníkům. Negativně se opírají spíše do částí, které jsou ovlivněné politickým vedením země, kterým se musí armáda při plnění svých povinností podřizovat a respektovat je.

Pro další umožnění vytvoření premisy ohledně reflexe obrazu příslušníků AČR v očích společnosti jsem využil veřejná média YouTube a Českou televizi. Čerpal jsem z nich záznamy rozhovorů vojáků, kteří sloužili v době 2. světové války, případně v konfliktech, které se odehrály v minulém století. Z jejich výpovědí bylo nepřímě možné rozpoznat nejen jejich pocity o tom, jak je vnímali „civilisté“⁵¹ a jakým způsobem se k příslušníkům chovali – například když pomáhali parašutistům vysazeným na okupovaném území, i přesto že věděli o možných následcích tohoto jednání. I zde jsem vyzoroval hlavně pozitivní postoje vůči příslušníkům tehdejší armády. Jejich výpovědi mi pomohly k vytvoření obrazu na základě pramenů z historie, které mohly, ale také nemusely být shodné s postojí současnosti.

---

⁴⁹ Viz. Příloha E – *Vojenské rozhledy: Výzkum „Armáda a veřejnost“*.

⁵⁰ Viz. Příloha E – *Vojenské rozhledy: Výzkum „Armáda a veřejnost“*.

⁵¹ V tomto kontextu jsou takto označeni lidé, kteří nejsou příslušníky AČR nebo jiných ozbrojených složek ČR.

Shrnu-li výsledky této části výzkumu, dávají v zásadě spíše pozitivní náhled na postoje vůči příslušníkům Armády České republiky. V tomto kontextu lze předpokládat přenos těchto pocitů z jedinců veřejnosti na jedince mezi příslušníky AČR, tudíž je přijat předpoklad, že i příslušníci AČR budou vyjadřovat spíše pozitivní reflexi jejich obrazu ze společnosti.

3.2.2 Armáda České republiky „v terénu“

Terénní výzkum vychází z počáteční premisy o kladném postoji, respektive pozitivním reflektování obrazu, příslušníků AČR vůči společnosti. Tento odhad vychází z výsledků výzkumu, který analyzoval výzkumy veřejného mínění o názorech veřejnosti na Armádu České republiky, její aktivity a práci jejích příslušníků.

Výzkum probíhal metodou zúčastněného pozorování příslušníků AČR při jejich obvyklých volnočasových aktivitách, které provozují ve vzájemných interakcích dvou nebo více osob z jejich řad. Těmito aktivitami je myšleno například chození do sportovních areálů a restauračních zařízení. Právě na těchto místech jsem měl současně nejvíce příležitosti k provedení výzkumného šetření. Další nedílnou součástí jsou osobní rozhovory s jednotlivými příslušníky odděleně v soukromí. Z těch práce čerpá nejvíce díky možnosti určovat téma hovoru a soustředit se na konkrétní témata. Jeden z těchto rozhovorů je v přeepsané podobě vložen do příloh,⁵² jako vybraný reprezentativní příklad.

Rozhovory se vždy odvíjely od základních charakteristických rysů každého dotazovaného jedince a jejich délka je přibližně jedna až dvě a půl hodiny. Ačkoli je každý rozhovor v tomto směru tedy zcela individuální, všechny se držely několika základních bodů:

- proč, jakým způsobem a kdy vstoupil jedinec do AČR;
- z jakého důvodu tuto profesi vykonává, tedy jestli je to pro něj „jen“ zaměstnání nebo je zde i nějaký vyšší osobní cíl;
- jestli se armáda starala o jejich „výchovu“ vůči chování k veřejnosti;
- jak uniforma ovlivňuje jejich pocity a chování na veřejnosti;

---

⁵² Viz. Příloha A – Přepis rozhovoru s plukovníkem gšt. Ing. Františkem Hlaváčkem, ze dne 7. března 2017.

- jestli se cítí být díky své práci něčím „víc“;
- jakým způsobem vnímá veřejnost vůči armádě jako celku a jak vůči jedincům z řad příslušníků armády a jeho osobní pocity z kontaktu v okolí a širší veřejnosti.

Všechny tyto body jsou svým obsahem vedeny tak, aby vystihly nejen současné pocity příslušníka AČR k dané problematice. Za velmi důležité je zde považováno i osvětlení postojů a důvodů, které tyto názory ovlivňují. Během výzkumu se tímto způsobem vyčlenili ti, kteří šli do armády s jasným cílem uspokojení a dělají tuto práci pro vlastní vnitřní přesvědčení o její důležitosti. Jsou na to co dělají hrdí a jdou do služby „se srdcem“. Druhou část tvoří ti, kteří do armády šli čistě z ekonomických důvodů, případně jim ta práce přijde zajímavá, avšak nedělají to pro své vnitřní přesvědčení. Berou ji jako práci, která má stanovenou pracovní dobu, náplň práce a neznamena to pro ně téměř nic víc. Další rozdíl lze pozorovat i u vojáků, kteří nastoupili k armádě vstupem na vojenskou střední školu a ti, kteří mají veřejné vzdělání. Zde se potom dělí i jejich pohled na situaci ohledně reflektování obrazu ve společnosti. Zatímco vojáci sloužící s vnitřním přesvědčením jsou naladěni spíše na emoční stránku jejich vztahu s veřejností a jejich výpovědi byly orientované právě tímto směrem, například hodnotili, jakým způsobem k nim přistupují, pokud mají na sobě uniformu a mají někde vystupovat – jako příklad mi jeden z nich uvedl, že jeho kolegyně měla jistý zdravotní problém s dcerou a musela k lékaři. Tam byla plná čekárna pacientů, přesto ale byla její dcera k lékaři vzata přednostně. Tuto přednost však nedostala pouze na výzvu personálu, ale čekající ji sami bez problému pustili před sebe. I tento příklad poukazuje na to, že se zaměřují spíše na tuto emoční stránku věci. Oproti tomu vojáci, kteří svou práci považují za práci jako je každá jiná mluví spíše v konstruktivním směru. Příklady byly uvedeny ve smyslu toho, že se k nim lidé chovají převážně „slušně, s úctou a nevytvářejí vůči nim negativní postoje“.

Ačkoli byl rozhovor veden převážně na těchto základních bodech dotazování, byl ponechán respondentovi prostor pro jeho vlastní myšlenky a rozvádění asociací. Z toho lze usuzovat, že délka rozhovorů byla velmi ovlivněna právě tímto způsobem.

Výzkumu se jako zkoumaných subjektů zúčastnilo celkem 17 příslušníků Armády České republiky. Z tohoto celkového počtu se pět z nich stalo současně i respondenty pro osobní rozhovory. Pouze jeden z pěti respondentů se neúčastnil společných setkání a je

zde zahrnut pouze v rámci osobního rozhovoru. Počty zúčastněných subjektů jsou vymezeny pouze ochotou oslovených k účasti na výzkumu bakalářské práce. Původně bylo mnou oslovených pět příslušníků AČR. Čtyři z nich znám z osobního života. Pátý oslovený je plukovník gšt. Ing. František Hlaváček, ředitel Krajského vojenského velitelství. Toho jsem oslovil osobně prvně skrze e-mail a později po dohodě i telefonátem. Právě rozhovor s panem plukovníkem jsem zvolil jako ukázkový pro tuto práci a je obsažen v přílohách, konkrétně je to Příloha A. V této souvislosti musím bohužel konstatovat, že výzkum není objektivně zcela validní a jeho výsledky lze konkrétně aplikovat pouze na zkoumaný vzorek vojáků. Současně lze ale předpokládat, že výsledky budou velmi podobné či shodné i pro další jednotlivé příslušníky armády nebo přímo pro celé skupiny. Tato možnost se nabízí díky různorodosti, kterou nám daný vzorek dává. Jde zde o jednotlivce s poměrně nízkou hodností desátník, kteří pracují přímo v terénu (v našem případě jako radista), skrze praporčíky z kanceláří po plukovníka s nejvyšším postem v Pardubickém kraji, taktéž již spíše s kancelářským prostředím. Avšak musím podotknout, že zde jde pouze o dohad a jeho ověření lze docílit pouze dalším konkrétním výzkumem.

Při zúčastněném pozorování v rámci podílení se na volnočasových aktivitách nebylo možné vyzorovat vnější interakci jich jako příslušníků s veřejností. Tedy ve smyslu tom, že by je náhodný občan na ulici nebo přímo v zařízení poznal a měl kladnou nebo negativní reakci. Tomuto jevu se vojáci vyhýbají nenošením uniforem na veřejnosti. Tento úkaz mě zaujal na tolik, že jsem ho řešil i samostatně v rámci osobních rozhovorů. Na veřejnost ale nosí uniformu pravidelně pouze jeden z nich. Zbytek uniformu sundává a obléká po příchodu do areálu výkonu služby. Tento jev vysvětlují v zásadě těmito důvody:

- je to pohodlnější, vyjádří to konec pracovního nasazení a dostaví se uvolnění;
- nechtějí se zbytečně odlišovat v davu;
- tvrdí, že v jejich prostředí není „tradice“ k nošení uniforem mimo službu a zbytečně se vystavují očím veřejnosti.

Současně k této „nelibosti“ nosit uniformu mezi lidmi všichni dotazovaní dodávají, že když už nastane situace, že v ní jdou na veřejnost, tak jim to rozhodně nevádí. Zdůrazněno bylo i to, že na svou práci jsou hrdí a ačkoli nemají uniformu neustále na sobě, tak to rozhodně není kvůli studu.

Ze všech výpovědí a pozorování potom vyplývá jeden souběžný závěr. Tím je pozitivní výsledek v porovnání s premisou vytvořenou na základě statistik z výzkumů veřejného mínění. Příslušníci Armády České republiky se cítí být vnímání společností v dobrém světle a jako takoví reflektují svůj obraz velmi pozitivně. Ačkoli přiznávají, že vždy lze nalézt ve spojení s jejich působením v armádě i negativní zkušenost, jedná se převážně o banality, které oni sami prakticky víceméně vůbec nevnímají.

Na závěr zde uvádím delší ale velmi podnětnou situaci vyjmutou z rozhovoru s plukovníkem gšt. Ing. Františkem Hlaváčkem, která je součástí přílohy. Vyjadřuje možné důvody k negativním postojům veřejnosti nejen k armádě, současně lze odvozovat, že vyvolá ne zcela pozitivní reakce i u samotných příslušníků. Pan plukovník v ní sice neodpovídá přímo na otázku ohledně reflexe obrazu jeho jako příslušníka, přesto vyjádřil něco, co vystihuje značnou část toho, co jistým způsobem může ovlivňovat veřejné mínění skrze překračování bariéry občanského práva do záchranných a ozbrojených složek, kdy je značně omezuje a v zásadě jim znesnadňuje nejkvalitnější možný výkon služby. Jak se v citaci níže lze dočíst, velký problém v tuto chvíli tvoří prolínání legislativy „civilní“ a „složkové“ (v tuto chvíli jsou tyto pojmy využity obrazně pro vysvětlení příkladu). Kdy veřejnost jako civilní část ke svému chodu potřebuje určitý soubor pravidel. Avšak tato pravidla současně brání maximálnímu výkonu níže zmíněných složek. V tomto kontextu pak tedy vyvstává otázka, zda nejsou negativní reakce a názory veřejnosti vůči AČR vyvozovány pouze z důvodu jejího omezení a znemožňování její práce. Potom mohou vznikat právě ty situace, kdy se hovoří o jejich přeceňování a zbytečnosti, když mají „pořád volno“.⁵³

„Asi se to netýká přímo vaší práce, ale za tu vsuvku to stojí. Podobnou myšlenku jsem měl možnost prezentovat i některým politikům. Vojáci, lékaři, policie, armáda, hasiči... mají veliký problém ve dvou věcech

Jejich práce je „veřejná“. Téměř každý se domnívá, že jí rozumí. Stává se jsou navrhovány jen těžko realizovatelné myšlenky.

Druhým problémem je snaha o implementaci obecně platných norem do prostředí ozbrojených složek. Třeba Zákoníku práce. Vy máte cvičit intenzivně, ale máte na to osm hodin denně a máte mít nějaké přestávky. Díky tomu se z vojáků stávají „vojáci na 8 hodin

---

⁵³ S touto informací pracuji na základě pozorování při jednom ze setkání s několika příslušníky AČR v restauračním zařízení.

pět dnů v týdnu“. Nemůžeme nepříteli říct, že skončila pracovní doma a pak je státní svátek, a tak není čas bojovat. Já zažil vlastně dva extrémy. První za minulého režimu, kdy se pracovní doba vlastně nijak neřešila. Nikoho nezajímalo jestli je sobota nebo neděle. Že jste byl na cvičení od pondělí do pátku, v sobotu ukládal materiál a v neděli probíhalo mytí techniky. Dnes naopak druhý extrém. Každá hodina je hlídána a evidována. Musíte mít zajištěn nepřetržitý odpočinek v týdnu. Stejně policie, mají akce, povolají zásahovku, stáhnou posily a místo peněz jim dají náhradní volno. Ti policisté potom musí někde chybět.“⁵⁴

Podobnou myšlenku o snižování věrohodnosti a přispívání k negativnímu postoji vyjadřovali zkoumané subjekty i během několika setkání ve skupině. Ačkoli jsou, i dle výzkumů veřejného mínění, negativní postoje ve značné menšině, jejich vznik samotní příslušníci často připisovali právě politickým úkonům, které zahrnovaly současně armádu a jakékoli její ohodnocení, v tomto případě převážně finanční. Jejich výpovědi vyzněly ve smyslu toho, že spousta lidí jejich práci nevidí, proto nechápou výši platů a různých příplatků pro vojáky. V tomto se objevuje porovnání například s Policií České republiky, která je dle jejich slov stále „na očích“. Z toho důvodu lidé vidí, za co jsou placeni – ať s tím souhlasí nebo ne. Za to vojáci jsou viděni převážně při veřejných akcích.⁵⁵ Z toho potom vyplývá, že výsledek, který přinesl terénní výzkum, tedy pozitivní reflexi jejich obrazu způsobuje i to, že nejsou se společností osobně příliš konfrontováni a když už, tak to bývá zcela účelné⁵⁶ – tedy právě na přehlídkách, pietních akcích a při vypomáhání jiným složkám jako je policie nebo hasiči. V tomto kontextu pak nemají tolik prostoru pro vytváření negativních zkušeností, naopak z kontaktních situací vznikají převážně ty pozitivní.

---

⁵⁴ Viz. Příloha A – Přepis rozhovoru s plukovníkem gšt. Ing. Františkem Hlaváčkem, ze dne 7. března 2017.

⁵⁵ Podobný názor lze nalézt i v Příloze A – Přepis rozhovoru s plukovníkem gšt. Ing. Františkem Hlaváčkem, ze dne 7. března 2017.

⁵⁶ Obdobný kontext se nachází v přepisu rozhovoru, který obsahuje Příloha A – Přepis rozhovoru s plukovníkem gšt. Ing. Františkem Hlaváčkem, ze dne 7. března 2017, kde se i o tomto tématu respondent zmiňuje.

3.3 Výzkum Policie České republiky

3.3.1 Policie České republiky „od stolu“

Jak již bylo výše zmíněno v obdobné části věnované armádě, výzkumy zaměřené ve smyslu problematiky bakalářské práce jsou opět nedostupné. Z tohoto důvodu opět vycházím z průzkumů veřejného mínění zaměřených na postoje veřejnosti vůči Policii České republiky, jejích činnostech, úkolech, fungování a pro práci v této fázi výzkumu nejdůležitějších – příslušnicích PČR. Následně z těchto závěrů vytvářím tezi o pravděpodobném pohledu na mou problematiku samotnými subjekty mého výzkumu z řad příslušníků Policie České republiky. Stejně jako u armády zmíním okomentované výsledky vybraných užitých výzkumů.

V prvním příkladu opět využiji stejného výzkumu jako v případě armády.⁵⁷ Na základě výzkumu veřejného mínění *Důvěra některým institucím veřejného života v březnu 2015*⁵⁸ vkládá do Policie České republiky důvěru 59 % dotazovaných, ovšem 39 % z nich má naopak nedůvěru – lze si všimnout rozdílu jak v počtu důvěřujících, tak nedůvěřujících proti výsledkům ze stejného výzkumu vůči armádě.⁵⁹

Současně využiji i graf znázorňující kolísání důvěry v policii během sledovaného období znázorněném na obrázku 3.

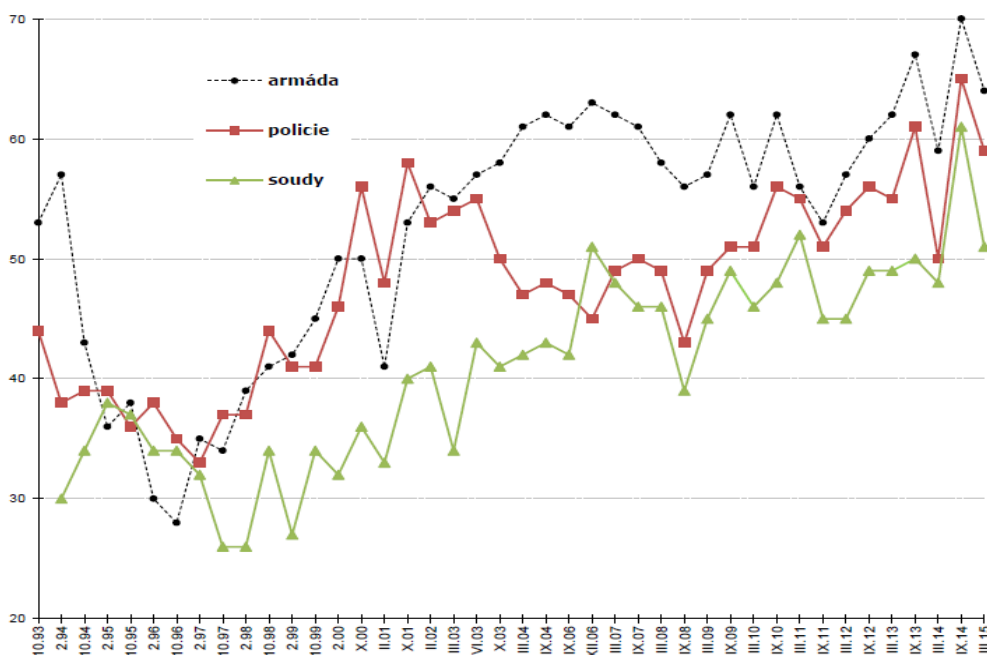
---

⁵⁷ Viz. Příloha C – *Důvěra některým institucím veřejného života v březnu 2015*.

⁵⁸ Viz. Příloha C – *Důvěra některým institucím veřejného života v březnu 2015*.

⁵⁹ Viz. Příloha C – *Důvěra některým institucím veřejného života v březnu 2015*.

Graf 1: Vývoj důvěry armádě, policii, soudům (v %) po150417

Obrázek 3 – Graf 1: Vývoj důvěry armádě, policii, soudům (v %)⁶⁰

Z tohoto znázornění lze vyčíst, že nejméně kladným referencím dotazovaných se policii dostalo v únoru roku 1997. Opačně si policii u respondentů vedla v září roku 2014, kdy v jejich očích získala nejvyšší důvěru. Z těchto výsledků obsažených v grafu na obr. č. 3 si můžeme současně všimnout i vývoje důvěry v Policii České republiky od března roku 1993, tedy od roku založení České republiky až do března roku 2015, kdy byl na stránkách Centra výzkumu veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i. zveřejněn poslední výzkum ohledně důvěry některým institucím veřejného života.

Dalším příkladem o mínění veřejnosti je výzkum *Obavy veřejnosti, pocit bezpečí a spokojenost s činností policie 2015*⁶¹ zabývající se přímo názory veřejnosti vůči Policii České republiky, a který je také součástí přílohy.⁶² Z něho lze vyčíst například to, že důvěru v Policii České republiky v celkovém pohledu na Českou republiku má 61 % respondentů, nedůvěřuje jí pak 33 % z nich. Zajímavou součástí výzkumu je i speciálně oddělená část, zabývající se důvěrou v policii v místě bydliště. V tomto případě policii kladně hodnotí 68 % dotazovaných a 28 % z nich zvolilo negativní odpověď.

⁶⁰ Viz. Příloha C – *Důvěra některým institucím veřejného života v březnu 2015.*

⁶¹ Viz. Příloha F – *Obavy veřejnosti, pocit bezpečí a spokojenost s činností policie 2015.*

⁶² Viz. Příloha F – *Obavy veřejnosti, pocit bezpečí a spokojenost s činností policie 2015.*

Z výsledků výše zmíněných výzkumů veřejného mínění lze znatelně vyčíst převážně kladné (pozitivní) názory vůči Policii České republiky. V tomto kontextu je předpoklad, že i samotní příslušníci PČR budou reflektovat pozitivní obraz sami sebe v očích veřejnosti.

3.3.2 Policie České republiky „v terénu“

V návaznosti na zjištění, která vyplývají z výzkumů veřejného mínění je základní premisou terénního výzkumu, že příslušníci PČR se budou komplexně cítit vnímání spíše kladně a budou tak reflektovat hlavně svůj pozitivní obraz.

Výzkum byl proveden metodou zúčastněného pozorování. Další využívanou metodou byly osobní rozhovory vedené s jednotlivci z řad příslušníků Policie České republiky.

Samotné provedení zúčastněného pozorování proběhlo v porovnání s výzkumem AČR velmi specificky. Došlo zde k rozdílu v možnostech provedení, tedy k připojení ke skupině příslušníků během jejich mimopracovních aktivit. To se povedlo v zásadě jen při účasti ve sportovním zařízení během společného tréninku. V tomto směru jsem potom musel využít jiný zdroj získávání informací. Prováděl jsem to ve výkonu jejich služby v době pochůzek na veřejném prostranství, kdy jsem je při tomto aktu vyrušil a následně s jejich svolením se k nim připojil, procházel jsem s nimi ulice nebo obchodní centra a navozoval téma vztahů mezi lidmi. Následně jsem potom pozoroval jejich reakce a postoje. Co se týče osobních rozhovorů, jejich průběh byl v základních bodech stejný jako u AČR:

- proč, jakým způsobem a kdy vstoupil jedinec do PČR;
- z jakého důvodu tuto profesi vykonává, tedy jestli je to pro něj „jen“ zaměstnání nebo je zde i nějaký vyšší osobní cíl;
- jestli se policie starala o jejich „výchovu“ vůči chování k veřejnosti;
- jak uniforma ovlivňuje jejich pocity a chování na veřejnosti;
- jestli se cítí být díky své práci něčím „víc“;

- jakým způsobem vnímá veřejnost vůči policii jako celku a jak vůči jedincům z řad příslušníků policie a jeho osobní pocity z kontaktu v okolí a širší veřejnosti.

Všechny tyto body jsou svým obsahem vedeny tak, aby vystihly nejen současné pocity příslušníka PČR k dané problematice. Všechny body byly určeny tak, aby se odhalily důvody, které vedly příslušníky k tomu, aby do řad policie vstoupili. Jestli šlo pouze o jejich vnitřní přesvědčení a touhu pomáhat druhým nebo se do řad PČR přidali spíše z důvodů výhledu na zajímavou práci s jistým finančním ohodnocením. V tomto případě byl výsledek svou podstatou velmi blízký tomu, který je uveden již ve zmíněné podkapitole, která shrnuje výzkum u Armády České republiky. Zde taktéž došlo k rozdělení příslušníků na dvě základní skupiny, kdy jedna dělá tuto práci spíše ze svého vnitřního přesvědčení, přičemž ta druhá část je naopak zaměřena spíše právě na tu ekonomickou stránku jejich zaměstnání a zajímavost náplně služebního poměru. I jejich pohled na situaci byl v zásadě podobný. První část se zaměřovala stejně spíše na emocionální část vnímání, zatímco ta druhá měla spíše konstruktivní postoje k jejich reflexi.

Výzkumu se zúčastnilo celkem 29 příslušníků Policie České republiky. Z těch se pět zúčastnilo i osobního rozhovoru. Před počátkem zkoumání jsem se z nich osobně znal se dvěma policisty. Zbytek představují ti, kteří mnou byli osloveni přímo v terénu při výkonu jejich služby. Počet účastníků ze strany respondentů je poměrně vyšší než u armády, je to z toho důvodu, že jsem měl v tomto směru jednodušší přístup k samotným jednotlivcům z řad policie. Je to způsobeno jejich kontaktem s veřejností při výkonu služby, mohl jsem je tedy zastihnout a požádat osobně o pomoc právě v tuto dobu. Něco takového je v současné době u armády prakticky nemožné. Ovšem i přes vyšší počet oslovených a posléze zkoumaných jedinců je i tento výzkum nutné uznat objektivně jako ne zcela validní. Jeho validita je reálně prokazatelná jen a pouze na vybraném vzorku respondentů. Ačkoli by se teoreticky dalo předpokládat, že výsledky by mohly být přenositelné i pro širší výběr, musela by taková možnost být podrobena dalšímu výzkumu.

Ze všech získaných materiálů lze vyčíst, že reflexe jejich obrazu ve společnosti je ve skrze pozitivní. Avšak je zde několik aspektů, které naopak ovlivňují samotné myšlenky policistů o jejich působení v PČR a o tom, jak jsou vnímáni. I přesto, že si

myslí, že jsou lidmi bráni pozitivně (což naznačují i výzkumy veřejného mínění), neustále někteří z nich upozorňují na „nevděčnost“ veřejnosti za jejich práci. Jelikož je jejich náplní práce konfrontace přímo občany, vzniká zde zeď, kdy většina konfrontovaných nevysílá k policistům příliš kladné postoje, neboť jsou právě potrestáni sankcí za jejich deliktní chování. Je nutné podotknout, že toto není jedinou náplní jejich práce a často jsou to právě oni, kdo pomohou osobě v ohrožení případně v jiném případě potřeby. Dalším aspektem může být dávání najevo toho, jak moc je lidé nerespektují a dělají si z nich například srandu nebo jsou vulgární přímo k jejich osobám. Jde o banality jako vtipy proti policii až ke chvílím, které popisovala jedna respondentka. Mluvila o tom, že když jde po ulici v určité části města Pardubice (konkrétně na Dukle), je často slovně napadána z oken domů v ulici lidmi, kteří se v nich schovávají. V tuto chvíli vyjadřovala lítost právě nad tím, jak si jich v bezpečné situaci nevážší, ale v případě potřeby pro ně hned poběží. Částečné vysvětlení tohoto chování můžeme hledat ve dvojitým pohledu na policii jako takovou. Lze totiž pohlížet na policii jako jednotný celek a pak na samotné jedince, kteří ho tvoří. Vzhledem k tomu, že oznamování deliktů v médiích je často spojováno s opatřeními, která musela policie podniknout, může vznikat dojem, že policie pouze trestá – ačkoli v zájmu společnosti a koná tak podle zákona. Naopak jednotlivci mohou být vnímání pouze jako její členové a v zásadě pak k nim lze pravděpodobně chovat zcela jiné pocity než k PČR jako jednotnému celku.

V jednom z rozhovorů⁶³ mě velmi zaujala odpověď na otázku, jestli respondentovi připadá něco vůči policii nespravedlivé: „V globále asi ne. Samozřejmě, že vždy poukazují, ať si policie všímá toho druhého. To dělají skoro všichni. Ať je to běžná dopravní kontrola kvůli rychlosti nebo cokoli jiného. Ačkoli v posledních letech má policie v popisu práce hlavně chránit, tak přesto kde začínají práva jednoho, tak tam končí práva toho druhého. Což je to, proč o tom mluvím. Kdykoli se někdo osočí proti policii „všímejte si toho druhé“, tak by si měl zamést před vlastním prahem.“⁶⁴ Zde totiž nepoukazuje přímo na křivdu vůči policii, ale spíše na zklamání z nízké sebekritiky samotných občanů. Z tohoto pohledu je to zvláštní i díky tomu, že ačkoli respondent sám poukázal, že svou práci nedělá pro duševní přesvědčení, ale pro „spokojenost“ s prací, tak i přesto nezmiňuje subjektivní „nespravedlnost“, ale zaměřil se naopak na politování o situaci, která na základě jeho zkušeností panuje u veřejnosti.

---

⁶³ Viz. Příloha B – Přepis rozhovoru s mjr. Mgr. Petrem Voldánem, ze dne 21. března 2017.

⁶⁴ Viz. Příloha B – Přepis rozhovoru s mjr. Mgr. Petrem Voldánem, ze dne 21. března 2017.

Ve výsledku tak ale lze přesto potvrdit základní premisu, která vychází z analýzy výzkumů veřejného mínění. Tedy že příslušníci Policie České republiky se budou reflektovat pozitivně. Na základě terénního výzkumu je toto potvrzeno a lze říci, že policisté reflektují svůj obraz ve společnosti pozitivně. Ačkoli jsou zde i negativní vlivy, které jsou ovšem v menšině a v tuto chvíli u zkoumaných subjektů nemají takovou váhu, aby se projevíly ve vnímání jejich obrazu vůči veřejnosti.

3.4 Komparace výsledků výzkumů

Při porovnání výsledků obou částí výzkumu lze najít několik odlišností mezi výsledky vybraných ozbrojených složek. Při pohledu na výzkumy veřejného mínění je jasně vidět, že armáda si v současné době drží u veřejnosti poměrně větší důvěru proti policii, která v tomto směru mírně zaostává. Podobný trend je možné sledovat i během výsledků terénního výzkumu, kdy vojáci projevují své postavení mnohem sebejistěji a nezmiňují různá vnitřní zklamání z přístupu společnosti vůči nim. Naopak příslušníci policie v tomto směru dodávají negativní pocity lítosti a částečně rezignace při pravidelných negativních zkušenostech s veřejností, se kterou se setkávají téměř v každou dobu výkonu své služby.

Zde je nutné zopakovat již zmíněnou část o tom, jak moc a jakým způsobem je na veřejnosti na očích armáda a jak je na tom ve stejném smyslu policie. Armáda je viděna spíše když chce a tedy většinou v dobrém světle. V tomto směru má možnost dost ovlivňovat svou image. Jejich problémy zůstávají do jisté míry (a řečeno s nadsázkou) za zdmi jejich kasáren. Proti tomu policie všechny své akce řeší v konfrontaci přímo s lidmi a současně před lidmi. Jsou tudíž na očích nejen při zcela jasně pozitivní akci, ale souběžně jsou vidět i při méně „populárních“ úkonech.

Zajímavou složku výzkumu, kterou měli obě zkoumané složky víceméně stejnou, bylo jejich jednotlivé dělení na dvě části. Jedna část každé složky se zaměřovala spíše na pocitovou formu vnímání se vůči veřejnosti. Službu konají na základě vnitřního přesvědčení vyjadřující spíše vůli chtít pomáhat a být užitečný. Druhou část obou složek tvoří ty části příslušníků armády a policie, které jsou ve služebním poměru spíše pro ekonomické výhody tohoto zaměstnání a pro vidinu zajímavé smysluplné práce, která je může „posunout dál“ i v osobním životě, má tedy pozitivní vliv na jejich osobní vývoj

jako jedinců. Z tohoto dělení vyplynuly i dva rozdílně směry vnímání a reflektování svého obrazu. Jedna část vnímá veřejnost na základně svého vnitřního přesvědčení a zaměřili se více na emoční způsob reflexe. Druhou část tvořili jedinci, kteří svou práci berou jako „dobrou příležitost“ a při reflektování svého obrazu využívají příkladů postavených na konstruktivních a racionálních postojích, které se vyznačují konkrétními činy a zkušenostmi, jež příslušníci AČR nebo PČR získávali během svého působení ve vybrané ozbrojené složce.

Pokud dojde ke shrnutí porovnání obou výzkumů pouze z pohledu výsledků, jsou na tom obě zkoumané složky shodně – pozitivně. Ovšem při bližším pohledu je na tom ve výsledcích o něco lépe armáda proti policii. Tento trend „popularity“ si drží prakticky od počátku České republiky jako suverénního státu. Zůstává otázkou, jak dlouho tento trend vydrží a kdy se (pokud se) změní.

Závěr

Práce se zabývala přiblížením problematiky sebereflexe příslušníků Policie České republiky a Armády České republiky vůči české veřejnosti. Výzkum se soustředil převážně na vnitřní postoje jednotlivých subjektů výzkumu a současně vývoj těchto postojů, který je zakončen způsobem vnímání a následně samotnou reflexí obrazu příslušníků vybraných složek vůči společnosti. Výzkum byl metodologicky postaven na zúčastněném pozorování vybraných příslušníků armády a policie a na osobních rozhovorech s nimi. Tím bylo možné dosáhnout zachycení podstaty jejich emocí a následně také zhodnocení výstupních bodů ve formě odpovědí a dalších sdělení získaných během pozorování volnočasových aktivit.

Bakalářská práce se skládá ze dvou paralelních výzkumů, kdy jsem zvlášť prováděl šetření jak s vojáky, tak s policisty. Na základě tohoto postupu bylo možné v závěru porovnat výsledky obou dvou zkoumaných složek jako celků. Došlo v podstatě ke stejným výsledkům, všechny zkoumané subjekty reflektují pozitivní obraz vnímání jich společností, tím současně dávají odpověď na výzkumnou otázku celé práce, tedy jak příslušníci PČR a AČR reflektují své vnímání veřejností. Zajímavým výsledkem těchto výzkumů je zjištění, že různý způsob sebereflexe vykazují ti, kteří jsou činní ve službě z důvodů vnitřního přesvědčení proti těm, co si toto zaměstnání zvolili pro jeho výhody a zajímavou náplň při výkonu služby, avšak je pro ně ve své podstatě stejné jako každé jiné.

Výběr příslušníků, kteří se zúčastnili výzkumu, proběhl čistě na základě ochoty pomoci po oslovení mnou nebo někoho, kdo již se výzkumu tou dobou zúčastnil. Bohužel, zejména díky těmto faktorům neproběhl výzkum pouze na jednom výběrovém celku (ať už u policie nebo u armády), ale respondenti jsou často různých hodností, postavení a liší se i náplní práce. Vzhledem ke všem těmto činitelům není možné výzkum objektivně považovat za validní pro jiný vzorek, než který se účastnil výzkumu. I přes tento zdánlivý problém je ale práce možným úvodním mostem pro realizaci dalších výzkumů, které budou zaměřeny na určité skupiny konkrétně z AČR či PČR.

Práce je představena ve třech základních kapitolách. V prvních dvou z nich jsou přiblíženy základní důvody výběru tohoto tématu a proč se zaměřuje právě na tuto problematiku. V první řadě jsem chtěl tedy vysvětlit kontext práce jako celku, který se

zaměřuje na osobní stránku jednotlivců u složek, které jsou od veřejnosti jasně definované svým postavením, ale současně jsou v dnešním státním útvaru prakticky nezbytné pro její bezpečnost a soužití občanů v míru a svobodě. Třetí kapitola se zaměřuje přímo na výzkumy policie a armády, respektive tedy jejich vybraných příslušníků. Představují se zde výsledky kvalitativního výzkumu, které vypovídají o jeho výsledku a dosažení jeho cíle. Toho bylo v rámci bádání dosaženo a odpověď zní jasně.

Hlavní překážkou bakalářské práce byl nedostatek zdrojů zaměřených na zkoumanou problematiku. Část vychází z výzkumů veřejného mínění, na základě kterých jsou potom vytvářeny premisy pro zkoumání jednotlivých subjektů, čímž se následně obě dvě potvrdily. I z těchto důvodů je směřodatná primárně práce s příslušníky Armády České republiky a Policie České republiky.

Seznam literatury

BOURDIEU, Pierre. *Teorie jednání*. Praha: Karolinum, 1998. 179 s. ISBN 80-7184-518-3.

FOUCAULT, Michel. *Dohlížet a trestat*. Praha: Dauphin, 2000. 430 s. ISBN 80-86019-96-9.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2008. 407 s. ISBN 978-80-262-0219-6.

VOKUŠ, Jiří. *Policie České republiky*. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2010. 84 s. ISBN 978-80-254-7700-7.

Další zdroje

AGENTURA PERSONALISTIKY AČR, ODBOR DOPLŇOVÁNÍ PERSONÁLU. *Aktivní záloha ozbrojených sil* [online]. 2013 [cit. 2016-11-30]. Dostupné také z: kariera.army.cz/cz/aktivni-zaloha.

AGENTURA PERSONALISTIKY AČR, ODBOR DOPLŇOVÁNÍ PERSONÁLU. *Pokyny pro přijetí do ozbrojených sil ČR* [online]. 2013 [cit. 2016-11-29]. Dostupné také z: kariera.army.cz/cz/profesional/8555/podminky-pro-prijeti-do-ozbrojenych-sil-cr.

BALLOVÁ, N., HODNÝ, J., SALIGER, R. Armáda a veřejnost 2008. *Vojenské rozhledy* [online]. 2009, roč. 18 (50), č. 1, s. 162-174 [cit. 2017-03-24]. Dostupné také z: www.vojenskerozhledy.cz/images/archiv_voj_rozhl/cele_cisla/rozhledy2009-1.pdf. ISSN 2336-2995.

BALLOVÁ, Nataša. Výzkum „Armáda a veřejnost“ [online]. *Vojenské rozhledy*, 2010, roč. 19 (51), č. 1, s. 206–213 [cit. 2017-03-24]. Dostupné také z: www.vojenskerozhledy.cz/images/archiv_voj_rozhl/cele_cisla/rozhledy2010-1.pdf. ISSN 1210-3292.

CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ SOCIOLOGICÝ ÚSTAV AV ČR,
V. V. I. *Centrum pro výzkum veřejného mínění* [online]. 2017 [cit. 2017-03-24]. Dostupné
také z: cvvm.soc.cas.cz

ČADOVÁ, Naděžda. *Naše společnost, v15-03* [online]. Praha: Centrum pro výzkum
veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.,
2015 [cit. 2017-02-25], 6 s. Dostupné také z:
cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7447/f3/po151119.pdf.

ČESKO. Ústavní zákon č. 110 ze dne 22. dubna 1998 o bezpečnosti České republiky. In:
Sbírka zákonů České republiky. 1998, částka 39, s. 5386-5387. Dostupný také z:
<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3146>.
ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 219 ze dne 14. září 1999 o ozbrojených silách České republiky. In:
Sbírka zákonů České republiky. 1999, částka 76, s. 3693-3703. Dostupný také z:
<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3293>.
ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 221 ze dne 14. září 1999 o vojácích z povolání. In: *Sbírka zákonů
České republiky*. 1999, částka 76, s. 3722-3754. Dostupný také z:
<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3293>.
ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 222 ze dne 14. září 1999 o zajišťování obrany České republiky. In:
Sbírka zákonů České republiky. 1999, částka 76, s. 3755-3774. Dostupný také z:
<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3293>.
ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In: *Sbírka
zákonů České republiky*. 2008, částka 91, s. 4086-4116. Dostupný také z:
<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=5332>.
ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon České národní rady č. 283 ze dne 21. června 1991 o Policii České
republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 51, s. 1180-1189. Dostupný
také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2463>.
ISSN 1211-1244.

FACEBOOK. *Aktivní zálohy AČR (Active Reserve)* [online]. 2017 [cit. 2017-03-24]. Dostupné také z: facebook.com/aktivnizalohy.

FACEBOOK. *Armáda České republiky (Czech Army)* [online]. 2017 [cit. 2017-03-24]. Dostupné také z: facebook.com/ArmadaCeskerepubliky.

FACEBOOK. *Ministerstvo obrany České republiky* [online]. 2017 [cit. 2017-03-24]. Dostupné také z: facebook.com/MinisterstvoobransyCeskerepubliky.

FACEBOOK. *Policie České republiky* [online]. 2017 [cit. 2017-03-24]. Dostupné také z: facebook.com/Policie-%C4%8Cesk%C3%A9-republiky-168628236521263.

MINISTERSTVO OBRANY. *Armáda České republiky* [online]. 2017 [cit. 2017-03-24]. Dostupné také z: acr.army.cz.

MINISTERSTVO OBRANY. *Ministerstvo obrany České republiky* [online]. 2017 [cit. 2017-03-24]. Dostupné také z: mocr.army.cz.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2017 [cit. 2017-3-24]. Dostupné také z: mvcr.cz.

POLICIE ČR. *Informace o uplatnění u Policie ČR, přijímací řízení, vznik, změna a zánik služebního poměru* [online]. 2017 [cit. 2017-01-11]. Dostupné také z: policie.cz/clanek/sprava-zapadoceskeho-kraje-volna-mista-povolani-policista.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d.

POLICIE ČR. *Policie ČR* [online]. 2017 [cit. 2017-03-24]. Dostupné také z: policie.cz.

POLICIE ČR. *Služební slib* [online]. 2017 [cit. 2017-01-11]. Dostupné také z: policie.cz/clanek/sluzebni-slib.aspx.

TUČEK, Milan. *Naše společnost 2015, v15-12* [online]. Praha: Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i., 2015 [cit. 2017-02-25], 6 s. Dostupné také z: cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7484/f3/ob160112.pdf.

Seznam příloh

Příloha A – Přepis rozhovoru s plukovníkem gšt. Ing. Františkem Hlaváčkem, ze dne 7. března 2017	52
Příloha B – Přepis rozhovoru s mjr. Mgr. Petrem Voldánem, ze dne 21. března 2017 ..	61
Příloha C – Důvěra některým institucím veřejného života v březnu 2015	67
Příloha D – Vojenské rozhledy: Armáda a veřejnost 2008.....	74
Příloha E – Vojenské rozhledy: Výzkum „Armáda a veřejnost“	88
Příloha F – Obavy veřejnosti, pocit bezpečí a spokojenost s činností policie 2015	97

Respondent: plukovník gšt. Ing. František Hlaváček

Popište mi svou práci, jak jste se k ní dostal, kdy jste „začal“, co je náplní Vaší práce?

Jsem asi zvláštní případ. Chtěl jsem být vždycky vojákem z povolání, byť v rodině žádné vojáky z povolání nebyl. Vždy mne vždycky bavila historie, a to především historie válek. Vystudoval jsem standardní gymnázium v Mnichově Hradišti a poté nastoupil na vysokou vojenskou školu ve Vyškově, obor ženijní. Po jejím ukončení jsem postupně sloužil v těchto posádkách: Litoměřice, Úhošť, Dolní Bousov, Stará Boleslav, Týniště nad Orlicí, opět Stará Boleslav a nyní tady v Pardubicích. Byl jsem i vyslán do misí v bývalé Jugoslávii. Zúčastnil jsem se mise IFOR a SFOR. Zařazen jsem byl u ženijní roty.

Co bylo náplní Vaší práce jako ženisty v misích IFOR a SFOR?

Standardní ženijní zabezpečení. 6 měsíců jsem byl členem odminovacího týmu v rámci britského ženijního pluku. Naším úkolem bylo odstraňování minových polí položených v průběhu války.

Co je nyní náplní Vaší práce? Koho řídíte, naopak kdo řídí Vás?

Jsem ředitelem Krajského vojenského velitelství Pardubice. Tuto funkci vykonávám již šestým rokem. Zodpovídám po vojenské stránce za teritorium Pardubického kraje. Vzhledem k tomu, že krajské vojenské velitelství je správním úřadem, řešíme i záležitosti občanů, které se týkají armády. Jsem členem bezpečnostní rady pardubického kraje. Nadřízené mám v Praze na Generálním štábu.

Jak Vaše okolí reagovalo na Váš vstup do armády po gymnáziu? Rodina, přátelé?

Co se týče rodiny, tak bez jakýchkoli problémů. Mám o sedm let mladšího bratra, který je také voják z povolání a slouží v Liberci. Vzhledem k tomu, že jsem chtěl být vždy vojákem, a s tím jsem se nijak netajil, tak moje rozhodnutí nikomu z okolí nepřipadalo zvláštní. Nesetkal jsem se s žádnou negativní reakcí ani mezi spolužáky ani v místě bydliště – v Dolním Bousově.

Vezměme například první léta Vaší služby, setkal jste se s nějakým vyloženě negativním postojem? Zanechalo to ve Vás nějaké stopy?

Vzhledem k tomu že jsem začínal sloužit již za minulého režimu tak s negativními reakcemi jsem se setkal. Tehdy byla povinná vojenská základní služba. Neznám snad nikoho, kdo by šel na vojnu rád. Do zaměstnání jsme musili chodit povinně v uniformách, takže jsme byly snadno rozpoznatelní. Verbální napadání bylo dosti časté. Takže ano, setkal jsem se s negativními postoji. Ale že by to ve mně zanechalo nějaké stopy? Neřekl bych.

Nějaká komparace o tom, jak to bylo ohledně vnímání dřív a nyní?

Zajímavá otázka. Na přelomu tisíciletí jsem bydlel v malé obci Lhotky u Mladé Boleslavi. Každý z obyvatel věděl, že jsem důstojník. Když jsem přišel do hospody, tak netrvalo dlouho a řeč se stočila na „vojnu“. Jsou to to, průpovídky starých zbrojnošů, to já, když jsem hlídal rakety, já byl na střelbách v Rusku atd. Téměř každý vzpomíná na to lepší, co na vojně zažil. A v tom promluví nějaký M. V. „Ty drž hubu, ty jsi na vojně nebyl.“ Tím chci říct, že vnímání vojny, kterou absolvoval do určité doby každý mladý muž, se v průběhu času mění. Zlé je zapomenuto a vzpomíná se na veselé, zážitky. Kdo na vojně nebyl pochopí jen těžko. Zvláštní vojenský slang, stravování, koupání mnohoměsíční odloučení od rodiny atd. Ano byla i šikana nebo neúměrná „buzerace“. Ale to přeci není pouze specifická záležitost armády. Šikana byla a vlastně i dnes je, i na školách, učilištích, domovech mládeže...

Na rozdíl od mnohých kolegů jezdím do práce v uniformě. Stává se mi často, že jdu nakupovat do obchodu, a starší muži se ptají na hodnost. Někdo se i občas zeptá, co

to mám na sobě za uniformu., Stalo se maminka mě zastavila, že se syn chce na něco zeptat. Samozřejmě jsou i negativní reakce., To však neberu příliš vážně. V drtivé většině jsou to takové ty pubertální „fórky“ typu: „maršál Malinovskij“ a tak podobně. Stejně tak když já vidím někoho v módně roztrhaných džínsech, si v duchu říkám: „Hele, nějaký chudej“.

Vidíte rozdíl ve vnímání armády jako celku proti jejím příslušníkům jako jedincům?

Díky své funkci přicházím velmi často do styku s veřejností. Funkce krajského velitelství je něco jako přechodová komora mezi civilem a armádou. KVV je zde právě pro veřejnost. Důvěra v armádu mi přijde opravdu velká. Nakonec i průzkumy veřejného mínění ukazují až 70 -ti % důvěru v armádu. Dovolím si tedy, i z vlastní zkušenosti, konstatovat, že jako armáda jako celek je určitě vnímána pozitivně.

U jedince však určitě záleží na tom, jak vystupuje, jak se chová a jak je tedy vnímán jako člověk. Budu hovořit jen za sebe (ostatně za nikoho jiného nemohu). Nyní žiji 4 roky v obci Lukavice u Rychnova nad Kněžnou. Postavil jsem si tam dům. No a před posledními komunálními volbami jsem byl osloven zda-li bych nekandidoval do obecního zastupitelstva. Samozřejmě jako nezávislý, protože jako voják nemohu být v žádné politické straně. Voleb se účastnilo cca 50 % obyvatel. Přibližně 250 voličů, a já dostal 66 hlasů. Z toho usuzuji, že i když jsem voják tak jako člověk jsem vnímán pozitivně. Že mi v hospodě říkají „generále“, to je celkem pochopitelné a myšleno v dobrém slova smyslu. Marně jsem vysvětloval, že nejsem generál, ale plukovník... Opravdu bych se tedy odvážil říct, že dobrý.

V rámci výcviku – probíhá nějaká výchova vojáka ve smyslu styku s veřejností? Nebo se to nechává na ně samotné?

Existuje samozřejmě vojenská odborná příprava, která je v podobě přednášek, kde se snaží vojákům vysvětlit, že se mají chovat „slušně“, to ano. Existuje nařízení Náčelníka generálního štábu ohledně poskytování informací. Ale že by bylo něco, co by bylo přímo v tomto směru cílené, to ne.

V armádě je však obecný tlak ze strany velení, aby vojáci armádu prezentovali pouze v dobrém světle. Příklad. Pokud jako příslušník AČR provedu nějaký delikt, tak jsem stíhán nejen v civilním životě, ale moje jednání má dopad i do života profesního. Může mi být například odejmuta bezpečnostní prověrka, můžu být kázeňsky řešen nadřízeným. V případě pravomocného odsouzení za trestný čin, je voják propuštěn z armády. Přichází o veškeré výsluhové náležitosti, *může mu být i odejmuta vojenská hodnost. Stačí například mít dopravní nehodu pod vlivem alkoholu atd.* Což samo o sobě na ty vojáky vytváří poměrně velký tlak. Avšak voják má být obecně ukázněný, že ano.

Cítíte na sobě rozdíl v čemkoli okolo svého chování a vnímání ve chvíli, kdy jdete v uniformě proti tomu, kdy jste ve stejných situacích v civilu?

Nejsem exhibicionista, ale nevadí mi, když dostanu nějaký výše popsáný dotaz. Nevadí mi někam jít v uniformě. Já se za příslušnost k AČR nestydím. Voják má být však upravený. Příklad, jede autobus vojáků, zastaví u benzinky, oni vystoupí. Jeden má jen košili, druhý nemá čepici – což když jsem svědkem, tak ihned urovnávám. Uniforma má nějak vypadat a nekázeň začíná „u rozepnutého knoflíku“. Nestane se mi, že bych šel v uniformě mezi lidi a nevzal si čepici – například. Naopak když jsem v civilu a sekám trávu, tak mi vůbec nevadí, že jsem se ušpinil a někdo mě tak vidí.

Chybí Vám ten „pocit“, když pak jdete třeba do obchodu bez uniformy? Jen tak, schovaný v davu?

Ne vůbec. Nechybí mi to, naopak. Například i na fotbal chodím ve vytahaném triku s logem Sokola Lukavice.

Co je Vaší náplní při styku s veřejností? Jak to funguje?

Z rozkazů a ze základního řádu mám styk s veřejností na starost. Pokud se chce stát občan vojákem, tak musí k nám na KVV. Ze zákona jsem jediný (na teritoriu Pardubického kraje) do ho může povolát k výkonu činné vojenské služby. Pak to jsou třeba různé pietní akce. V Pardubickém kraji je jich hojnost, třeba Ležáky. Tady je armáda hodně vidět. Potom různá výročí, kdy spolupracujeme například se Svazem bojovníků

za svobodu nebo Československou obcí legionářskou. Přímou zde v Pardubicích s Masarykovou společností při blížícím se výročí 100 let od bitvy u Zborova, na kterém budeme úzce spolupracovat. Každoročně se koná akce Den sil podpory – CIHELNA u města Králíky. Zde je armáda opravdu vidět. Jedná se třetí největší prezentaci armády na veřejnosti.

Vy tyto akce přímo organizujete?

Některé ano a na jiných spolupracujeme. Pardubický magistrát například organizuje pietní akci p druhé světové války. Obrátí na nás s žádostí o spolupráci. KVV ve spolupráci s ostatními vojenskými útvary zabezpečí příslušnou vojenskou techniku a daný počet vojáků. Opačným případem je akce CIHELNA, kdy počáteční impuls dá armáda a obec spolupracuje. Takže je to v zásadě vždy velká kooperace. Nemohu si náhodně něco vymyslet. Vždy je nutná spolupráce.

Z tu dobu, co tyto akce děláte, přišel na ně někdo demonstrovat proti armádě?

Nesetkal jsem se s tím. Nepamatuji, že by někdo mával s transparenty nebo na nás plival. Ani když jsem byl přednášet o POKOS, na různých školách – nikdo nepokřikoval nebo tak něco.

POKOS?

Příprava Obyvatelstva K Obraně Státu. Tuto koncepci schválila vláda. KVV má proškolené dva lektory, kteří dále provádí školení učitelů jak vlastně POKOS učit. To je jedna část POKOSu. Druhou částí je přímá interakce, kdy příslušníci armády navštěvují jednotlivé školy. Nedávno bylo v médiích, že armáda je „strašně militantní“, že dětem ukazujeme samopaly atd. No jenže co má armáda jiného ukazovat? Armáda prostě má samopaly. Má zbraně. Jestliže hasiči jezdí ukazovat vodní děla a stříkají s nimi nebo policie ukazuje radary a pouta, tak armáda má zase samopaly a granátometry a ukazuje je, nebo je máme tajit? Podle mého názoru je vidět, že žijeme ve společnosti, kde máme všeho dostatek a vymýšlí se, s prominutím, kraviny.

Nějaká agitace armády v rámci POKOS?

To ne. Jedná se pouze o seznámení s tím, že armáda zde existuje, jak je členěná a co je jejím, je to vyloženě jen faktické úkolem. Náborové aktivity provádějí rekrutační střediska. Jsou v každém kraji. Po dohovoru s příslušným ředitelem školy pak mohou na škole vystoupit, provádět nábor do AČR. My v POKOSu ukazujeme, že máme letadla, tanky, kulometry a vrchním velitelem je prezident, takže ne nábor, ale informování.

Zmínil jste, že dnešní společnost to vnímá jinak, protože říká, že je špatně ukazovat dětem právě zbraně. Že jsme moc humánní společnost atd. Jak byste to popsal?

To už je trochu tenký led. Ale ano. Nyní už začínám spekulovat, když říkám, že jsme moc humánní nebo něco takového. Co umím číst, studuji historii. Mám doma stovky svazků o o různých válečných operacích. Příklad, současní vojáci jdou pochod cca 70 km po stopách vysílačky Libuše a tato událost je v novinách, protože to je slušný výkon. Za 24 hodin ujdou 50 km. Ano, je to dobrý výkon. A pak si otevřete Napoleonova tažení, a zjistíte, že v roce 1805 prošla jeho vojska za 4 měsíce z Francie ke Slavkovu a zpět do severního Německa. o i Pochodovali většinou v dřevácích nebo i bosí. Bez map a mobilních telefonů. Vše si nesli na zádech, zásobování potravinami špatné, mnohdy žádné. Obdobně 2. světová válka, kdy došli Němci pomalu až do Moskvy – většinou pěšky. Z počátku chodili 40 km denně bez větší výbavy – například Gore-texu nebo GPS. To se ještě museli vždy večer zakopat, ne pokaždé přijelo zásobování. To samé Rudá Armáda v opačném gardu. Můžeme se pak ptát na výkony, co podáváme dneska.

Nehledě na to, že jsme vytěsnili jakékoliv hrozby a nebezpečí. Od konce války žijeme v míru (bez ohledu na studenou válku). Nebezpečí válečného konfliktu jsme vytěsnily ze svého vědomí s tím, že všichni budeme spolupracovat. Někteří myslitelé dokonce psali o konci dějin. Najednou to však tak docela není.

Velmi nadneseně. Je tedy dnešní společnost zhýčkaná?

Ono nelze jen velmi těžko soudit podle toho co bylo. Ale nechme armádu armádou. Když jsem byl malý, chodili jsme pěšky do školy do vedlejší vesnice vzdálené cca 4 kilometry. Tam jsme šli ráno všechny děti od nejmenších po ty starší, zpátky každý sám. Dneska říct, že má jít školák pěšky do školy třeba z Dubiny do Svítkova, tak si bude okolí myslet, že jste se zbláznil. Na zábavy jsme chodili pěšky, kdo dneska nejede autem, ten asi není v pořádku. Neříkám, že to bylo dobře nebo špatně. Ale je to posun k té pohodlnosti.

Představme si situaci, že jsem přišel a tvrdím Vám, že armáda je přežitek a ať žije multikulturalismus.

Podívejte, odpověď je jednoduchá. Nevadí mi, když to budete tvrdit. Moc zákonodárná v tomto státě rozhodla, že stát armádu potřebuje. Ochrana území před vnějším napadením je jedním ze základních atributů státu. Pokud legálně zvolený parlament rozhodne že armádu nepotřebujeme, pak s tím nic nenadělám a budu čekat na další volby (pokud tedy budou). Když ale vláda armádu chce, tak má pro její existenci jistě relevantní důvody. Mně jako vojákovy nepřísluší zpochybňovat nebo komentovat politická rozhodnutí.

Říkal jsem, že součástí práce není jen AČR, ale i PČR. Když byste to porovnal. Jsou na tom lépe policisté? Přeci jen jsou proti armádě stále veřejnosti na očích.

Policie je opravdu více vidět, je na ráně. Je kritizovaná za měření rychlosti, ale málokdo vidí kriminalisty v civilu bez uniformy, kteří mají o velikou úspěšnost při řešení trestné činnosti. Policie je neustále na očích. Každá jejich chyba je v centru pozornosti médií. Příkladem mohou být policisté z Uherského Hradiště. Kdežto armáda je od tohoto oproštěná, právě tím, že je svým způsobem „schovaná“.

Když to tedy vezme takto, tak by asi měla mít policie lepší nějaké PR. Ale přesto je v tomto směru mnohem více vidět armáda, má nové náborové a předváděcí videoklipy, moderní plakáty. Proti tomu policie je v tomto směru celkem pozadu, má v podstatě jen náborový plakát.

Tak nábor je obecně docela složitý. Ekonomice se daří. Platy jsou celkem slušné. Policie a armáda zase tak výborně neplatí a hlásí se spíše nadšenci a neberou službu jako východisko z nouze. Zatímco armáda čeká na „svoji“ válku, policie pracuje neustále. U policie máte také šanci, že budete sloužit, kde chcete, protože nějaká policejní stanice je prakticky v každé obci s rozšířenou působností. Armádní posádky jsou proti tomu velmi řídké. Policie je prakticky neustále vidět.

Armádě žije, řečeno s nadsázkou, svým životem. Sice pomáháme při živelných pohromách, vojáci jsou vysíláni do zahraniční mise, avšak stále není nasazená celá armáda. Kdyby k tomu došlo, tak oblíbenost armády klesne z 80 procent na 20, protože začnou odvody. Ono je to takto perfektní, my prakticky nikomu neubližujeme, nikoho neodvádíme proti jeho vůli. Spíše pomáháme. Kdyby Vám však přišel dopis s povolávacím rozkazem, tak u vás popularita armády asi rychle klesne.

Nějaké Vaše shrnutí všeho, o čem jsme mluvili?

Do zaměstnání (na rozdíl od 95 % procent svých kolegů) jezdím v uniformě. Nesetkávám se s tím, že by na mě někdo plival. Spíše naopak. Lidé mají zájem. Starší se ptají na hodnost, protože když byli na vojně tak hodnostní označení vypadalo jinak. Mladší se ptají taky, ale spíše se zájmem, co je to vůbec za uniformu. V místě bydliště jsem nikdy neměl problém s tím, že jsem vojákem. Samozřejmě někdy nějaké nevhodné narážky jsou, ale těch je minimum.

Něco, co byste chtěl říct? Ať už k tématu či něčemu jinému?

Asi se to netýká přímo vaší práce, ale za tu vsuvku to stojí. Podobnou myšlenku jsem měl možnost prezentovat i některým politikům. Vojáci, lékaři, policie, armáda, hasiči... mají veliký problém ve dvou věcech

Jejich práce je „veřejná“. Téměř každý se domnívá, že jí rozumí. Stává se jsou navrhovány jen těžko realizovatelné myšlenky.

Druhým problémem je snaha o implementaci obecně platných norem do prostředí ozbrojených složek. Třeba Zákoníku práce. Vy máte cvičit intenzivně, ale máte na to osm hodin denně a máte mít nějaké přestávky. Díky tomu se z vojáků stávají „vojáci na 8 hodin pět dnů v týdnu“. Nemůžeme nepříteli říct, že skončila pracovní doma a pak je státní svátek, a tak není čas bojovat. Já zažil vlastně dva extrémy. První za minulého režimu, kdy se pracovní doba vlastně nijak neřešila. Nikoho nezajímalo jestli je sobota nebo neděle. Že jste byl na cvičení od pondělí do pátku, v sobotu ukládal materiál a v neděli probíhalo mytí techniky. Dnes naopak druhý extrém. Každá hodina je hlídána a evidována. Musíte mít zajištěn nepřetržitý odpočinek v týdnu. Stejně policie, mají akce, povolají zásahovku, stáhnou posily a místo peněz jim dají náhradní volno. Ti policisté potom musí někde chybět.

Představte mi prosím Vaši práci.

Sloužím 26 let. 12 let jsem byl „na ulici“, tedy jako člen hlídkové služby tady v Pardubicích. Potom následovala speciální jednotka v Hradci Králové, pak Útvar ochrany ústavních činitelů v Praze a nyní jsem 6. rokem zpět tady v Pardubicích. Poslední rok jsem jmenován do funkce vedoucího na oddělení tisku a prevence.

Co je nyní konkrétně náplní Vaší práce v rámci tohoto oddělení?

Tzv. prodat vše, co policie udělá, médiím a to pozitivně.

Takže vlastně takové PR?

Ano.

Proč jste šel k policii?

Náhodou. Pracoval jsem v jedné továrně a dostal jsem tuhle nabídku na službu u policejního sboru, tak jsem ji zvážil, zkusil jsem to a už zůstal.

Když jste začínal. Bylo to jen pro tu „zajímavost“? Nebo tam bylo i vnitřní přesvědčení?

Spíše ta zajímavost. V rodině jsme nikoho takového v řadách policie neměli. Jde o to, že víte, že existují nějaké zákony a že se můžete v rámci toho nějak pohybovat. Někomu je to jedno, já jsem rád, že vím, jak ten právní řád funguje.

Jak na to blízké okolí a rodina reagovali?

To už si moc nepamatuji, je to dávno. Ale myslím, že to tehdy nechali na mě.

Jak je to nyní? Myslím s rodinou a okolím.

Nijak se to neprojevuje. Asi jsou rádi, že ten život šel tím směrem, že se z vás nestane nějaký sociopat. Souvisí to se zdravým životním vývojem a tady je to myslím v pořádku. Nehledě na to, že jsem ještě během práce dostudoval vysokou školu. I v tomto ohledu jsou spokojení.

Jste hrdý, že jste policista?

Vyloženě hrdý asi ne, ale jsem spokojený.

Cítíte se jako člen definovaného sboru mezi lidmi nějak „víc“?

Rozhodně když jsem byl mladší a sloužil jsem na ulici, tak jsem se špatně necítil, ba naopak. Máte nějakou možnost k těm lidem promlouvat a má to nějakou váhu. V dnešní době už to nijak neberu. Beru to normálně, že je to jak to je. Jsem příslušník policie a je to tak. Nejde to nějak definovat, jsem takhle spokojený. Mohlo by to být horší, mohlo by to být lepší a já to prostě tak beru. Jak říkám, jsem spokojený.

Myslím, že můžeme říct, že jste byl „nadšenější“, sám jste o tom naznačil. Vyrchalo to tím, že jste si za ta léta zvyknul, nebo že jste sundal uniformu? Jinak řečeno – když jste ji sundal, došlo na změnu pocitů?

To určitě ne, život vás naučí. Když jsem třeba sloužil u těch našich ústavních činitelů, tak vidíte že vás společnost bere jako člena organizace, která se má starat o bezpečnost. Zákonomárcům je to zas úplně jedno, jestli jste ten nebo ten. Takže si v tom najdete nějaký konsenzus a v něm si žijete. Sundání uniformy nebyla žádná tragédie, jen toho kontaktu s občany ubylo.

Jak byste popsali Policii ČR?

Pro mě je to jednoznačně soubor lidí, kteří hlídají bezpečnost občanů, je závislý na zákonodárné moci, financích – protože jde v podstatě o neziskovou organizaci, a tudíž to ovlivňuje všechno od počtu lidí po výbavu. Každopádně je to něco, na co se mohou lidé spolehnout.

Když jste sloužil „na ulici“ a nosil uniformu, chodil jste v ní i mimo službu?

A proč?

Ne. Jednoduchá věc, když máte 12 hodin službu, potom chcete do života po práci vyjít „čistý a voňavý“.

Takže čistě kvůli pohodlí?

Určitě, čistě z pohodlí.

Stalo se vám, že v té uniformě jste šel například na nákup nebo něco?

Samozřejmě, stávalo se, že jste šel i v pracovní době třeba pro jídlo, nebo potřebujete zařídit něco pro rodinu.

Jak jste se u toho cítil? Připadal jste si něčím „víc“?

Tak vždycky uniforma znamenala, alespoň v době před pěti lety určitě, nevím jak dnes, že na Vás společnost koukala jako na člověka, který má nějakou váhu, nějaké slovo. Dnes je to spíš už jen v represi.

S jakými negativními postoji jste se kdy setkal? Nadávali Vám třeba z oken?

To si nikdo nedovolil. Nikdy. Když už se něco dělo, tak při zásahu. Ale to už jsou jiné mentální stavy. Běžně se nic takového neděje. Nikdy nikdo.

Vnímáte nějaký postoj společnosti, který je negativní vůči PČR, ale je podle Vás „nespravedlivý“ a nezasloužený?

V globále asi ne. Samozřejmě, že vždy poukazují, ať si policie všímá toho druhého. To dělají skoro všichni. Ať je to běžná dopravní kontrola kvůli rychlosti nebo cokoli jiného. Ačkoli v posledních letech má policie v popisu práce hlavně chránit, tak přesto kde začínají práva jednoho, tak tam končí práva toho druhého. Což je to, proč o tom mluvím. Kdykoli se někdo osočí proti policii „všimněte si toho druhého“, tak by si měl zamést především před vlastním prahem.

Jakou vnímáte úroveň PR u policie? Třeba v porovnání armádou?

Policie se hlavně zajímá o jiné věci než armáda nebo třeba hasiči. Policie je hodnocená za to, jak je činná v trestním řízení. Tzn. jak dokáže odhalovat a napravovat věci, což vojsko nedělá. Tím my máme odlišnou pozici ve společnosti. Podle mě hodnotí armádu v globálu, kdežto policie je vnímaná od každého úkonu. Máme to jiné než vojáci – a podle mě trochu těžší.

Dobře, a když se zaměříme trochu na tu mediální část – například Youtube nebo Facebook, kde třeba armáda často přidává příspěvky, policie má jeden dostupný náborový plakát.

Třeba zrovna náborovou kampaň má armáda určitě zvládnutou lépe než my. Vojsko působí zase jako jeden celek, kdežto mediální kampaň si dělá u policie každé ředitelství zvlášť. Třeba teď náborovou kampaň na Facebooku, tu jsem dělal já, přes Pardubice Živě, Město Perníku. Policie jako taková si založila Facebook na konci roku 2016, Youtube kanál má od začátku tohoto roku. Zás je to o tom, že armáda tam může dát cokoli z výcviku, policie tam nemůže zveřejnit ze svého zásahu nic v podstatě až do doby, dokud to nedojde ke státnímu zástupci, který to musí povolit. Je tam hodně dlouhý čas před tím, než to můžeme zveřejnit.

Kde zveřejňujete výsledky Vaší práce vy?

Každé ředitelství má svoje stránky, s tím jsou obeznámena média, která si tam ty informace berou. Chodí tam zprávy ze všech měst. Někdy je to pět zpráv, jindy deset. Je to podle toho jak a kdy je možné něco zveřejnit.

Plánujete nějaké „zesílení“ dávání příspěvků na sociální sítě?

Nyní je veškerá prezentace řešena skrze webové stránky, zatím to stačí. Co se týče zveřejňování na sociálních sítích, užívají se hlavně k zveřejňování náboru a pátracích akcí. Zbytek je nyní dostačující.

Jak jsou policisté školeni pro styk s veřejností?

Jednak je to řešeno už při náboru, kdy musí projevit nějaký soubor vlastností – jak fyzických, tak duševních. Když tedy projdou psychologickými testy, tak předpokládáme, že v tom souboru vlastností je i to, že se dokáže mezi lidmi chovat, řekněme „nezávadně“. Bez vedlejších projevů. Potom funguje etický kodex, podle kterého se musí řídit. A pokud jde o chování policistů, tak to je přímo úměrné tomu, jak se k nim chovají občané.

Jak je policie vnímána veřejností?

Nedávno byl celorepublikově řešen speed maraton – lidé mají ukázat na mapu, kde se má měřit rychlost. Měli označovat, kde se podle nich nejvíce překračuje rychlost. Brali to tak vážně, že místa označená za ta s největší rychlostí byla třeba vzletová dráha letiště nebo koridor železnice. Tak takhle asi vnímají policii.

Zaměříme se na výzkumy veřejného mínění. Policie si průběžně během let vedla hůř než armáda. Souhlasíte i s tím, že to může být ovlivněno tím, že armáda je mimo kasárna viděna v zásadě jen když chce, zatímco policie je vidět neustále a je s lidmi v kontaktu?

Posuzujeme dvě neporovnatelné veličiny. Vojsko má vnější obranu, zasahuje na misích, jinde vidět nejsou. Ani o nich nevíte, že jsou v práci, pokud se něco nepokazí.

Policie má na starost tu vnitřní bezpečnost a je vidět každý den. To znamená, že se každý den reflektuje s názory občanů. Je to o tom, že někam přijedou, represivně něco řeší, dotknou se práv a svobod někoho dalšího, v tu chvíli je to pro někoho dobré a někoho špatné. Důležité je, aby si udrželi nějaký morální kodex, dělali vše podle zákona a samozřejmě i podle svého nejlepšího vnitřního přesvědčení. Pokud to tak bude, tak je jedno, jestli mají ve výzkumu 50 % nebo 70 %.

Vidíte problém v tom, že o práci policie a jejím hodnocení v zásadě nerozhodují přímo zainteresovaní policisté, ale veřejnost ve vládě?

To ani ne. Vždy máte nadřízeného, tady je to vláda.

Když se rozdělí policie na celek a na policii jako jednotlivce. Jak byste tyto dvě části popsal z pohledu vnímání veřejností?

Jako celek je vnímána pozitivně. Prezentuje se jako sbor, který chce lidem pomáhat a chránit je. U jednotlivců si nejsem tak jistý. Každý to má jinak. Pro někoho je to jako poslání, jeho celoživotní dílo. Někdo prostě chodí do práce

Něco, co byste chtěl říct? Ať už přímo k tématu práce nebo mimo něj?

Jací policisté jsou a jak se chovají k občanům a jak s nimi jednají je přímo závislé na tom, jak se k nim chovají a jak k nim přistupují sami občané. Bez vzájemného respektu to nejde.

Příloha C – *Důvěra některým institucím veřejného života v březnu 2015*

Zdroj: ČADOVÁ, Naděžda. *Naše společnost, v15-03* [online]. Praha: Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i., 2015 [cit. 2017-02-25], 6 s. Dostupné také z:
cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7447/f3/po151119.pdf.

po150417
TISKOVÁ ZPRÁVA

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jiřská 1, Praha 1
Tel.: 286 840 129
E-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz

Důvěra některým institucím veřejného života v březnu 2015

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v15-03</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>2. – 9. 3. 2015</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1045</i>
Počet tazatelů:	<i>242</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace rozhovorů PAPI a CAPI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PO.8</i>
Zveřejněno dne:	<i>17. dubna 2015</i>
Zpracovala:	<i>Naděžda Čadová</i>

V březnu 2015 byla součástí pravidelného šetření CVVM otázka zjišťující důvěru občanů ve vybrané společenské instituce¹.

Jak vyplývá z údajů uvedených v tabulce 1, výrazně převažující důvěře se těší armáda (64 % důvěřujících : 27 % nedůvěřujících), rádia (58 % důvěřujících : 36 % nedůvěřujících) a policie ČR (59 % důvěřujících : 39 % nedůvěřujících). Přibližně polovina oslovených vyjádřila důvěru také internetu (49 % důvěřujících : 40 % nedůvěřujících), soudům (51 % důvěřujících : 45 % nedůvěřujících), bankám (49 % důvěřujících : 45 % nedůvěřujících) a televizi (50 % důvěřujících : 48 % nedůvěřujících). Důvěra nad nedůvěrou mírně převážila také v případě neziskových organizací (45 % důvěřujících : 41 % nedůvěřujících), u odborů byly podíly důvěřujících a nedůvěřujících prakticky vyrovnané (41 % důvěřujících : 40 % nedůvěřujících). V případě tisku již převážil podíl nedůvěřujících (44 % důvěřujících : 54 % nedůvěřujících). Výrazný převis podílu těch, kteří dané instituci nedůvěřují, jsme zaznamenali u církví (26 % důvěřujících : 63 %

¹ Znění otázky: „Řekněte prosím, důvěřujete nebo nedůvěřujete a) soudům, b) policii ČR, c) armádě, d) tisku, e) televizi, f) rádiu, g) odborům, h) církvím, i) neziskovým organizacím, j) bankám, k) internetu?“ Možnosti odpovědí: rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje.

nedůvěřujících), což církve staví do role zdaleka nejméně důvěryhodné instituce z těch, jež jsou pravidelně zkoumány.

Tabulka 1: Důvěra vybraným institucím veřejného života (v %)

	rozhodně důvěřuje	spíše důvěřuje	spíše nedůvěřuje	rozhodně nedůvěřuje	neví	D/N	rozdíl
Armáda	13	51	20	7	9	64/27	+37
Rádio	7	51	28	8	6	58/36	+22
Policie ČR	8	51	29	10	2	59/39	+20
Internet	6	43	30	10	11	49/40	+9
Soudy	7	44	32	13	4	51/45	+6
Banky	7	42	34	11	6	49/45	+4
Nezisk. org.	8	37	29	12	14	45/41	+4
Televize	7	43	36	12	2	50/48	+2
Odbory	6	35	27	13	19	41/40	+1
Tisk	5	39	39	15	2	44/54	-10
Církev	6	20	30	33	11	26/63	-37

Poznámka: Procenta v řádku. Položky jsou seřazeny podle rozdílu mezi součtem odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“ a součtem odpovědí „spíše nedůvěřuje“ a „rozhodně nedůvěřuje“.

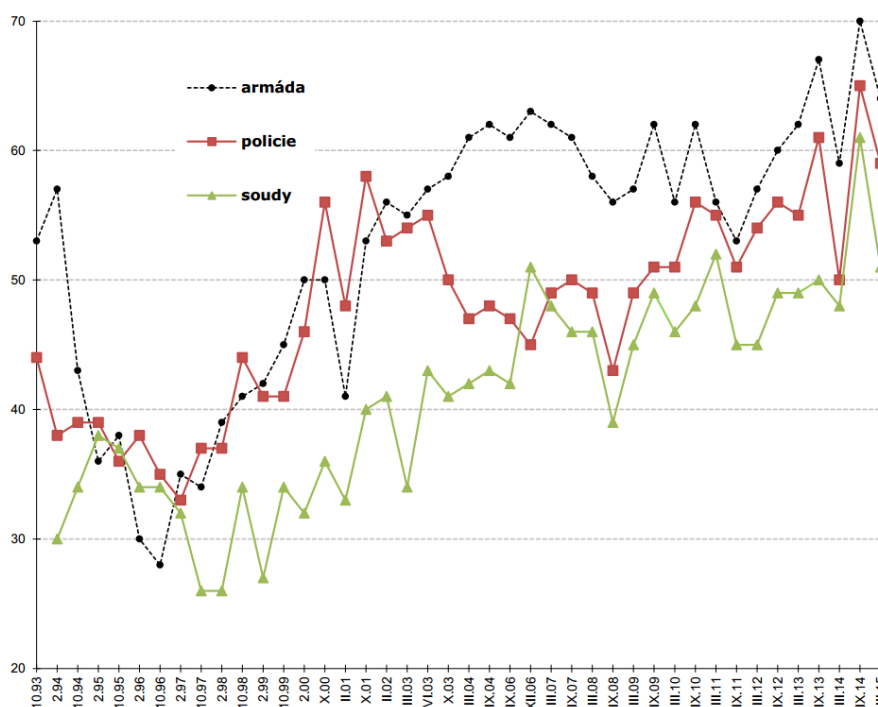
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 9. 3. 2015, 1045 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Podrobnější analýza ukázala, že ženy mají větší důvěru, případně nižší nedůvěru k policii, k armádě, k televizi, k rádiu, k neziskovým organizacím i k církvím. Lidé nad 60 let vyjádřili častěji důvěru odborům a s rostoucím věkem postupně klesá důvěra k internetu.

Lidé se základním vzděláním (bez studentů) méně důvěřují soudům, neziskovým organizacím a bankám. Dotázaní se vzděláním středním s maturitou nebo vysokoškolským častěji vyjádřili nedůvěru odborům, lidé s vysokoškolským vzděláním naopak častěji důvěřují bankám. Se zlepšujícím se hodnocením životní úrovně se zvyšuje důvěra ve vztahu k soudům, policii, armádě, církvím, bankám a neziskovým organizacím. Lidé s dobrou životní úrovní také častěji důvěřují rádiu a internetu. Obyvatelé Prahy více důvěřují soudům a častěji naopak nedůvěřují armádě a odborům. Tisk, rádio, televize a banky se těší větší důvěře u obyvatel malých obcí (do 2000 obyvatel v případě tisku a televize a do 800 obyvatel v případě rádia a bank), církvím častěji vyslovili důvěru obyvatelé obcí a měst od 800 do 5000 obyvatel. Soudy, armáda a policie se častěji jeví jako důvěryhodné obyvatelům měst s populací od 5 do 15 tisíc.

Z hlediska sebezařazení na škále levice-pravice lidé hlásící se k levici více důvěřují odborům, ti kdo se naopak řadí na pravici, mají větší důvěru k soudům, církvím, bankám a internetu.

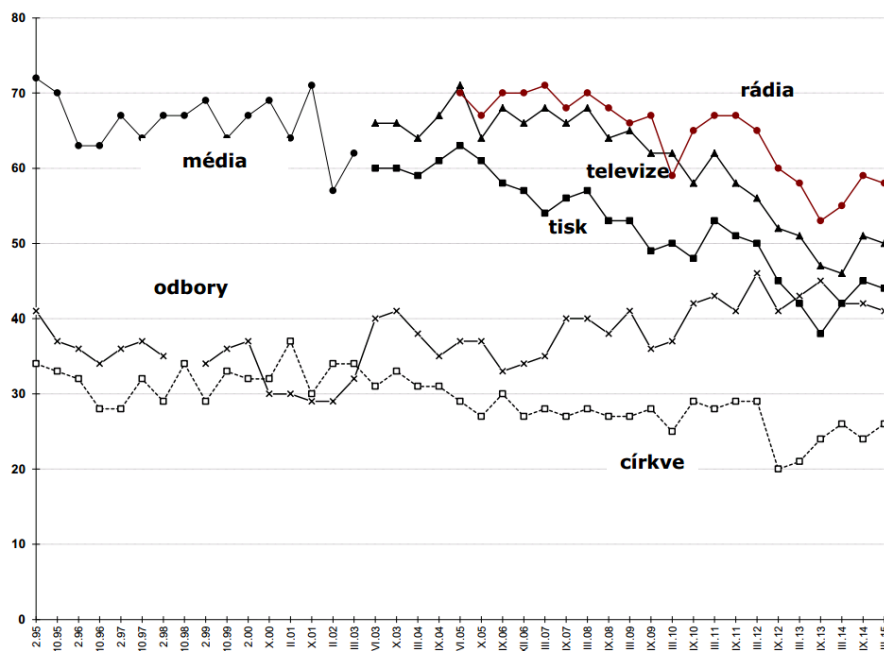
Podle stranických preferencí důvěřují příznivci ODS častěji soudům a bankám, stoupcí TOP 09 bankám a lidé klonící se k ANO internetu. Dotázaní, kteří by podle svých slov ve volbách podpořili KDU-ČSL, častěji věří církvím a neziskovým organizacím, naopak nedůvěru častěji vyjádřili bankám. Voliči ČSSD více důvěřují televizi a odborům. Příznivci KSČM častěji nedůvěřují soudům, policii, armádě, církvím a bankám.

Graf 1: Vývoj důvěry armádě, policii, soudům (v %)

Pozn.: Údaje v grafu představují součet odpovědí "rozhodně důvěřuji" a "spíše důvěřuji" vyjádřený v procentech.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Vývoj důvěry v armádu, policii a soudy v čase (viz graf 1) doznává v dlouhodobé perspektivě značných změn. V aktuálním šetření byl oproti předchozímu šetření zaznamenán výraznější pokles důvěry u všech tří: potom, co důvěra všem třem institucím zaznamenala v břenu 2014 propad (v případě soudů ovšem statisticky nevýznamný) a v září 2014 naopak výrazný nárůst zjištěných hodnot, mají aktuálně zjištěné hodnoty nejbliže k těm ze září 2013. I přes znatelný pokles zjištěných hodnot v porovnání s šetřením ze září 2014, patří aktuální hodnoty k nejvyšším za celé sledované období.

Graf 2: Vývoj důvěry médiím, odborům, církvím (v %)

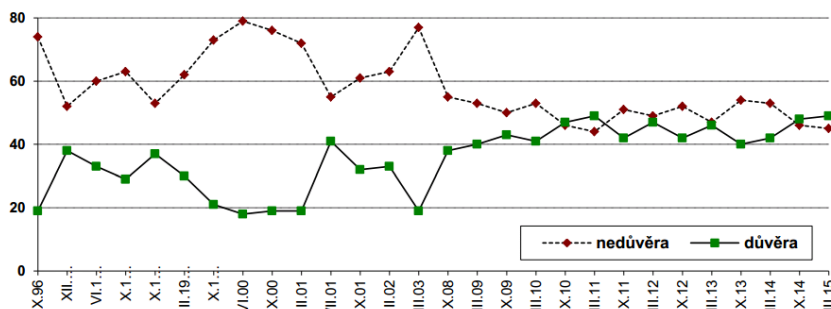
Pozn.: Údaje v grafu představují součet odpovědí "rozhodně důvěřuji" a "spíše důvěřuji" vyjádřený v procentech.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 2, v případě médií byl v letech 2011 až 2013 zaznamenáván poměrně výrazný postupný pokles důvěry, který se ale na konci roku 2013 zastavil a důvěra začala zase velmi pozvolna stoupat. Aktuálně zjištěné údaje jsou srovnatelné s těmi ze září 2014, v posledním půl roce tedy jsme tedy v případě důvěry k rádiím, tisku ani rozhlasu neznamenali žádnou významnou změnu. Důvěra ke všem typům médií se ovšem v současnosti pohybuje poměrně hluboko pod svými maximy zaznamenanými v minulém desetiletí.

U odborů nebyla od posledního šetření zaznamenána žádná statisticky významná změna, důvěra českých občanů k odborům se tak stále drží nad hranicí 40 %, což platí pro všechna šetření od 2. poloviny roku 2010. Před tím se důvěra odborům od 90. let 20. století pohybovala na nižší úrovni, zpravidla výrazně pod 40 % a někdy dokonce mírně pod 30 %.

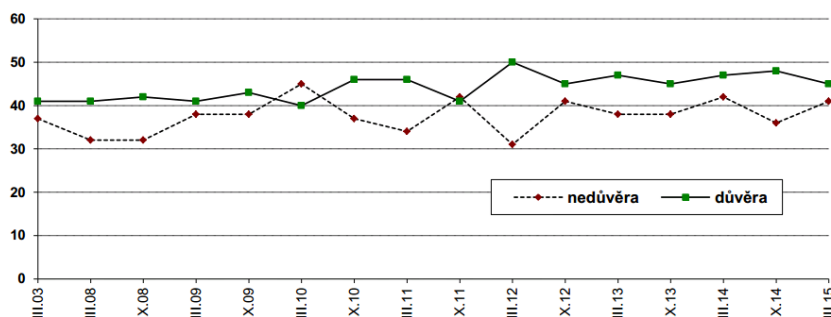
Po výrazném propadu důvěry občanů k církvím, ke kterému došlo v druhé polovině roku 2012, následoval mírný nárůst podílu důvěřujících, který se však v březnu 2013 zastavil. Církev jsou v současnosti hodnoceny o málo hůře než v období před propadem, který souvisel patrně s církevními restitucemi.

Graf 3: Důvěra/nedůvěra bankám (časové srovnání v %)

Pozn.: Údaje v grafu představují součet odpovědí "rozhodně důvěřuji" a "spíše důvěřuji" respektive "spíše nedůvěřuji" a "rozhodně nedůvěřuji" vyjádřený v procentech.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Vývoj důvěry a nedůvěry ve vztahu k bankám, jak jej zachycuje graf 3, procházel v období druhé poloviny 90. let 20. století a na počátku tohoto tisíciletí značnými negativními výkyvy spojenými s problémy finančního sektoru v té době. Tehdy nedůvěra pravidelně výrazně převažovala nad důvěrou, přičemž mezera mezi oběma podíly se často dramaticky rozevírala. V posledních letech se však oba podíly k sobě podstatně přiblížily díky nárůstu důvěry a odpovídajícímu poklesu nedůvěry. Od září 2013 dochází k postupnému růstu důvěry k bankám. Aktuální výsledky jsou srovnatelné s výsledky posledního šetření ze září 2014.

Graf 4: Důvěra/nedůvěra neziskovým organizacím (časové srovnání v %)

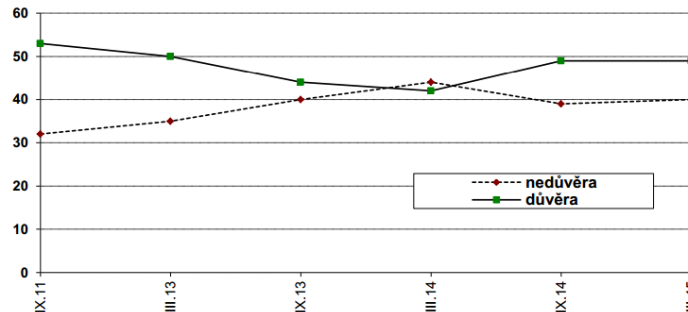
Pozn.: Údaje v grafu představují součet odpovědí "rozhodně důvěřuji" a "spíše důvěřuji" vyjádřený v procentech.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Jak ukazuje graf 4, důvěra ve vztahu k neziskovým organizacím vykazuje v čase relativní stabilitu, když se dlouhodobě pohybuje nad hranicí 40 %, s přechodným mírným zvýšením v březnu 2012, kdy byla důvěra neziskovým organizacím vůbec nejvyšší v celém sledovaném období (50 %). V aktuálním šetření nedošlo k statisticky významnému nárůstu podílu důvěřujících oproti

předchozímu výzkumu, mírně však narostl podíl těch, kteří neziskovým organizacím vyjadřují nedůvěru (nárůst o 5 procentních bodů).

Graf 5: Důvěra/nedůvěra internetu (časové srovnání v %)

Pozn.: Údaje v grafu představují součet odpovědí "rozhodně důvěřuji" a "spíše důvěřuji" vyjádřený v procentech.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

V případě internetu (viz graf 5), který je do výzkumu zahrnován pravidelně od roku 2013, když předtím byl již jednou zařazen do výzkumu v září 2011, můžeme vidět podobný trend, jaký jsme zaznamenali v případě klasických médií. Od prvního výzkumu ze září 2011 důvěra až do jara 2014 měla sestupnou tendenci (pokles důvěry o 11 procentních bodů z 53 % na 42 %, vzestup nedůvěry o 12 procentních bodů z 32 % na 44 %), poté v září 2014 opět mírně stoupla. V aktuálním výzkumu nedošlo oproti září 2014 k žádné statisticky významné změně.

Příloha D – *Vojenské rozhledy: Armáda a veřejnost 2008*

Zdroj: Ballová, N., Hodný, J., Saliger, R. Armáda a veřejnost 2008. *Vojenské rozhledy* [online]. 2009, roč. 18 (50), č. 1, s. 162-174 [cit. 2017-03-24]. Dostupné také z: www.vojenskerozhledy.cz/images/archiv_voj_rozhl/cele_cisla/rozhledy2009-1.pdf. ISSN 2336-2995.

Pod záštitou Univerzity obrany v Brně byl již potřetí realizován průzkum názorů a postojů české veřejnosti k Armádě České republiky a k otázkám obrany a bezpečnosti. Toto kontinuální monitorování postojů naší veřejnosti poskytuje mimo jiné obraz o dlouhodobém vývoji názorů populace, o jejich stabilitě či tendenci ke změně. Umožňuje odkrývat případné vazby mezi vnitropolitickou a zahraničněpolitickou situací a změnami ve sledovaných postojích a preferencích.

Metodologie výzkumu

Dotazování mezi občany České republiky probíhalo v období od 19. 5. do 25. 5. 2008. Ve výzkumu byl využit kvantitativní přístup sběru dat prostřednictvím standardizovaného rozhovoru mezi odborně školenými tazateli a respondenty. Průzkum byl realizován jako reprezentativní, což znamená, že struktura vzorku respondentů odpovídá v základních sociálně-demografických znacích struktuře české populace osob starších 15 let a zjištěné závěry lze tudíž na tuto populaci vztáhnout. Při stanovení výběrového vzorku byla použita metoda tzv. kvótního výběru. Kvótní znaky tvořily pohlaví, věk, vzdělání respondentů a místo bydliště. Kvótní proměnné byly ve výběrovém souboru stejně jako v populaci celé České republiky zastoupeny proporcionálně. Oporou pro stanovení velikosti kvót byla aktuální data Českého statistického úřadu. Velikost reprezentativního vzorku byla stanovena na počet 1.050 respondentů. Po kontrole a vyřazení neúplných záznamových archů se dále statisticky pracovalo se souborem 1.005 respondentů. Sběru dat se účastnilo celkem 62 terénních pracovníků – tazatelů.

Hlavní tematické oblasti výzkumu

Zvolená témata výzkumu byla analyzována pomocí souboru zjišťovacích otázek. Hlavní oblasti výzkumu byly následující:

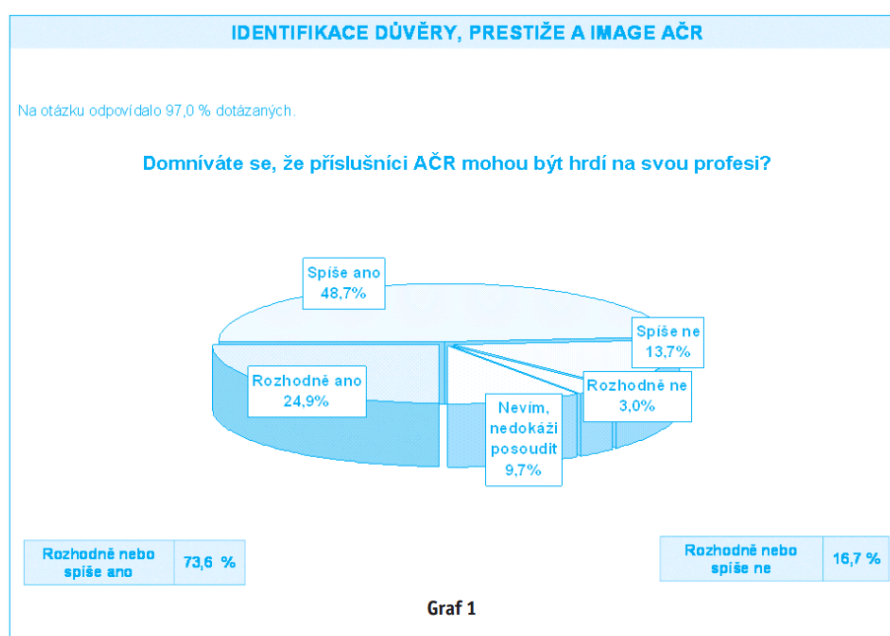
- zjištění míry důvěry, prestiže a image AČR,
- vnímání korupce v AČR,
- názory občanů na radarovou základnu,
- názory veřejnosti na reformu AČR,
- postoje obyvatel ke snižování rozpočtu AČR,
- názory veřejnosti na finanční ohodnocení vojáků,
- postoje občanů na obranu ČR,
- názory veřejnosti na možná nebezpečí ohrožení ČR,
- postoje občanů k úkolům a misím AČR.

Shrnutí hlavních zjištění

Identifikace důvěry, prestiže a image AČR

Jak již bylo uvedeno v úvodu, výzkum veřejného mínění ve vztahu k AČR je koncipován jako kontinuální a dlouhodobé (longitudinální) monitorování postojů a názorů české veřejnosti. Jeho prostřednictvím je sledován vývoj názorů na některé klíčové charakteristiky a sféry armádního života. Opakovaně je například pomocí několika indikátorů (otázek) zjišťována míra důvěry veřejnosti v AČR a s tím související prestiž a celkový obraz armády v očích veřejnosti.

Graf 1 demonstruje rozložení odpovědí na otázku, zdali se respondenti domnívají, že příslušníci AČR mohou být hrdí na svoji profesi. Jak je vidět, téměř tři čtvrtiny respondentů (73,6 %) se spíše nebo rozhodně domnívají, že příslušníci Armády České republiky mohou být hrdí na svou profesi. Naopak jedna šestina dotázaných (16,7 %) se spíše nebo rozhodně nedomnívá, že by příslušníci AČR mohli být hrdí na svoji profesi.

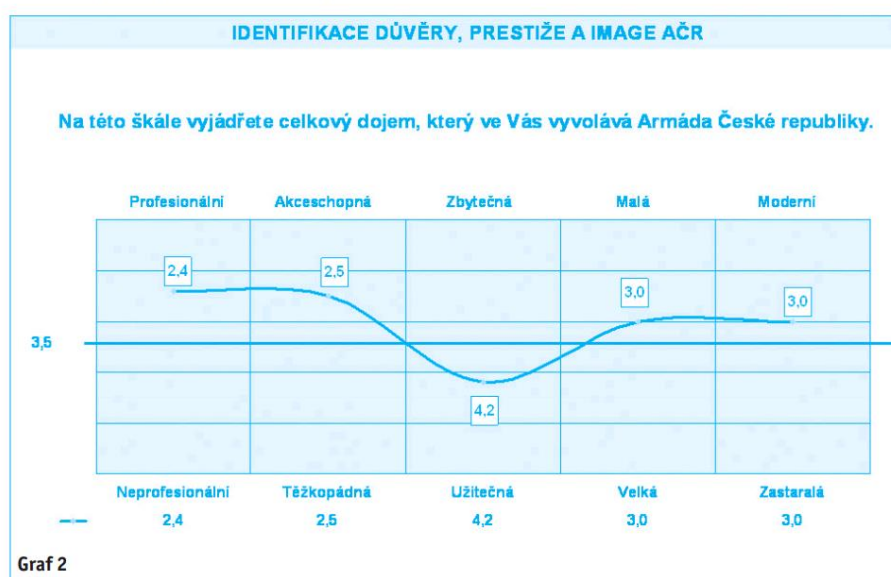

Odpovědi respondentů se liší podle některých sociálně demografických charakteristik. Respondenti z nejmladší věkové kategorie (do 19 let) se výrazně častěji než starší věkové kohorty přiklání k názoru, že příslušníci Armády České republiky nemohou být rozhodně nebo spíše hrdí na svou profesi (jedná se o 25,4 % dotázaných v kategorii do 19 let), zatímco např. ve věkové kategorii 50 - 59 let vyjadřuje negativní stanovisko pouze 10,8 % respondentů. Názor, že vojáci AČR mohou být hrdí na svou profesi je charakteristický především pro dotázané osoby s vyšším stupněm vzdělání, výrazně častěji s pravicovou orientací a lidí,

u kterých je někdo z jejich příbuzných vojákem z povolání nebo občanským zaměstnancem pracujícím pro Armádu České republiky.

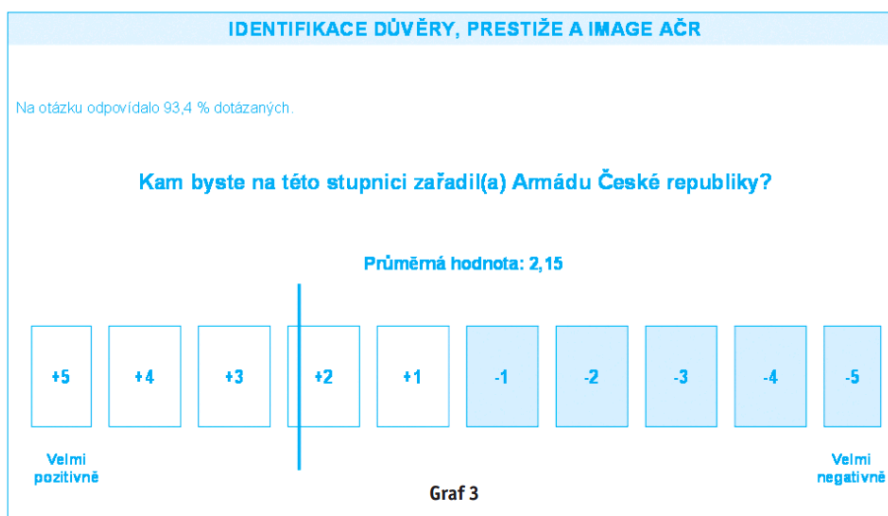
Další skupinu indikátorů zjišťujících image armády reprezentuje osm otázek, testujících například názory dotázaných na schopnosti armády pomáhat občanům, plnit závazky vůči NATO, ubránit území státu či obstát v boji. Nejčastěji respondenti souhlasí s tím, že AČR je schopna rozhodně nebo spíše pomáhat občanům při živelních pohromách (91,4 %), dále pak, že je dobře vycvičena v ovládní bojové techniky a zbraní (76,8 %) a je schopna plnit závazky vůči NATO (70,9 %). Méně často jsou respondenti přesvědčeni, že naše armáda je schopna rozhodně nebo spíše obstát v boji (65,7 %), je moderní (55,7 %), je připravena k boji proti mezinárodnímu terorismu (54,3 %), má vysokou morálku a kázeň (50,7 %) a je schopna ubránit území státu (50,3 %).

Respondenti byli rovněž požádáni, aby na šestimístné škále pomocí pěti dvojic významově protikladných slov vyjádřili celkový dojem, který v nich vyvolává Armáda České republiky. AČR je respondenty hodnocena jako spíše profesionální, akceschopná, užitečná, moderní a malá. Výsledky názorně ukazuje graf 2.

Hodnocení jednotlivých indikátorů se neliší podle sociálně demografických charakteristik dotázaných, ale odlišuje se podle jejich politické orientace. Respondenti s levicovou orientací hodnotí AČR častěji než pravicově zaměření lidé jako spíše profesionální, akceschopnou a moderní. Současně však hodnotí AČR častěji než pravicově orientovaní lidé jako zbytečnou.

Jednou z technik ověřování celkové image AČR je také desetimístná protipólná škála, kdy +5 znamená velmi pozitivní a -5 velmi negativní hodnocení Armády České republiky. Respondenti byli vyzváni, aby na této hodnotící škále umístili AČR podle dojmu, který v nich zanechává. V průměru byla dotázanými AČR přiřazena hodnota + 2,15, což lze interpretovat jako celkově spíše pozitivní hodnocení image Armády České republiky. Viz graf 3.

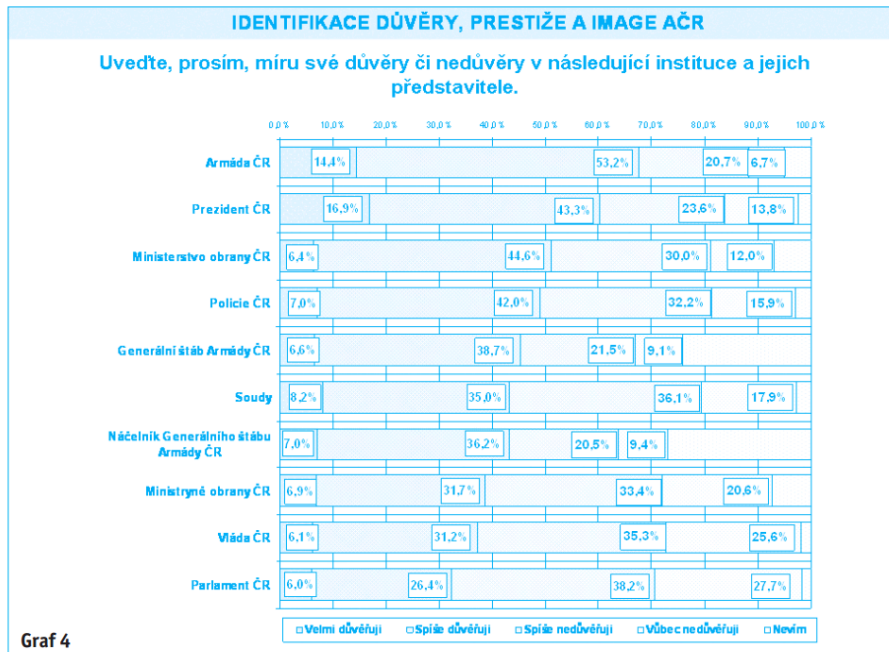
Nižší celkovou image armádě přisuzují častěji muži (2) než ženy (2,3), častěji nejmladší věková skupina respondentů do 19 let (1,8) proti vyšším věkovým skupinám (2,2) a respondenti s krajně levicovou orientací (1,3) proti těm s krajně pravicovou orientací (2,7).

Dalším indikátorem, určeným k identifikaci obrazu armády v očích veřejnosti, je otázka „Jaký vliv mají podle Vašeho názoru následující skutečnosti na dobré jméno (prestíž) naší armády?“. Respondenti měli hodnotit sedm položek od „pomoci AČR při živelních katastrofách“ až po „vystupování ministryně obrany na veřejnosti“. Více než devět z deseti respondentů (91,1 %) se domnívá, že „pomoc Armády ČR při živelních katastrofách má silný nebo velmi silný vliv na dobré jméno (prestíž) naší armády. Téměř čtyři pětiny respondentů (78,1 %) za pozitivní faktor pokládají „zahraniční mise našich vojáků“, sedm z deseti respondentů (70,3 %) „odbornou úroveň vojenských profesionálů“, dále pak „zapojení vojáků do boje proti terorismu“ (69,0 %) a „členství ČR v NATO“ (68,5 %). Slabší vliv na dobré jméno (prestíž) Armády České republiky má podle respondentů „vystupování vojáků z povolání na veřejnosti“ (57,5 %) a „vystupování ministryně obrany na veřejnosti“ (38,6 %).

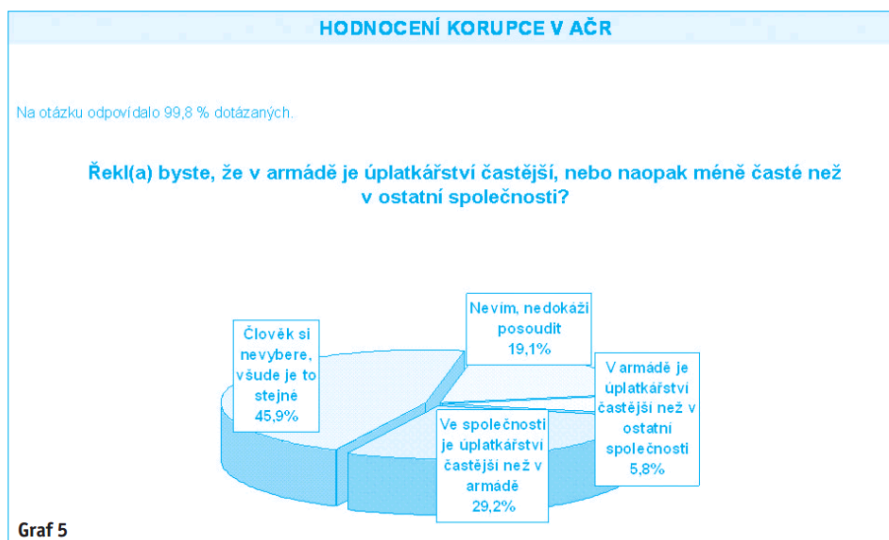
Na závěr tohoto tematického bloku byli respondenti vyzváni, aby vyjádřili míru své důvěry či nedůvěry v AČR a další nejvýznamnější instituce našeho veřejného a politického života a jejich představitele. Zajímalo nás především, jak se umístí armáda v konkurenci ostatních institucí. V květnu roku 2008 spíše nebo rozhodně důvěřovalo Armádě České republiky (67,6 %) dotázaných, prezidentu republiky (60,2 %), ministerstvu obrany (51,0 %), policii (49,0 %), generálnímu štábu (45,3 %), soudům (43,2 %), náčelníkovi generálního štábu (43,2 %), ministryni obrany (38,6 %). Vládě ČR důvěřovalo pouze (37,3 %) a parlamentu (32,4 %) dotázaných. Viz graf 4.

Hodnocení korupce v AČR

Korupce v současné době patří k nejpalcivějším a také nejnebezpečnějším jevům, které mimo jiné ohrožují stabilitu společnosti. Bohužel se tento fenomén nevyhnul ani armádnímu prostředí. Zajímalo nás, jaký dopad měly jednotlivé korupční kauzy spojené s AČR a medializované ve sdělovacích prostředcích na její celkový obraz. Respondenti byli v této souvislosti požádáni, aby subjektivně porovnali míru výskytu korupce v armádě a v ostatní společnosti.

Pouze více než dvacetina dotázaných (5,8%) se domnívá, že v armádě je úplatkářství častější než v ostatní společnosti. Téměř třetina respondentů (29,2%) uvedla, že v ostatní společnosti je úplatkářství častější než v Armádě České republiky a téměř polovina oslovených (45,9%) se domnívá, že je to všude stejné. Téměř jedna pětina respondentů (19,1%) nedokáže úplatkářství v armádě a ostatní společnosti posoudit. Viz graf 5.

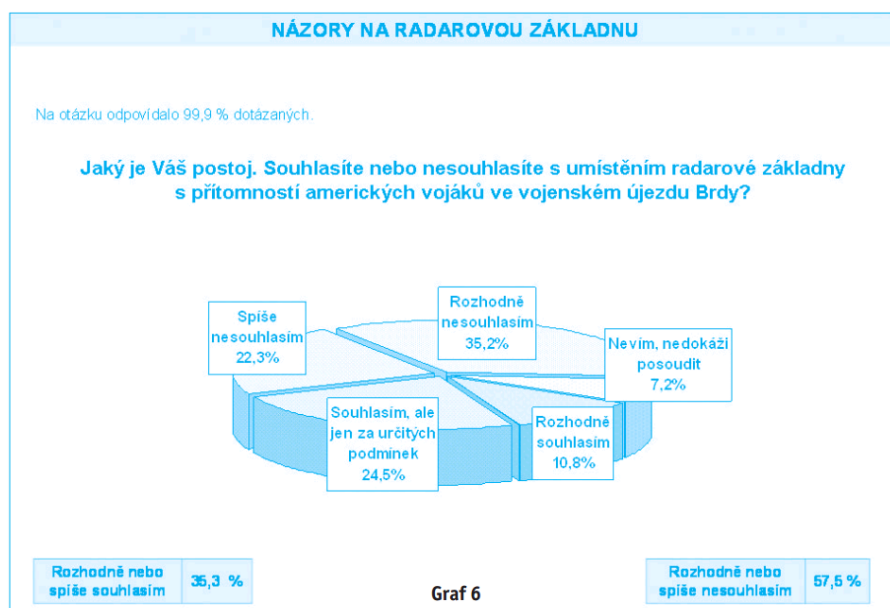

Muži (8,4%) se častěji než ženy (3,3%) domnívají, že v armádě je úplatkářství častější než v ostatní společnosti.

Rozhodně nebo spíše velkou úlohu hrají při vzniku úplatkářství v armádě podle respondentů následující faktory: nedůsledné vyšetřování úplatkářství (81,7%), nízké tresty za úplatkářství (80,0%), obtížná prokazatelnost úplatkářství (79,0%), tolerance úplatkářství ve společnosti (78,8%), neochota prokazovat úplatkářství (77,9%), selhání kontrolních mechanismů (75,7%), selhání jednotlivce (67,4%) a výše platů úředníků (54,8%).

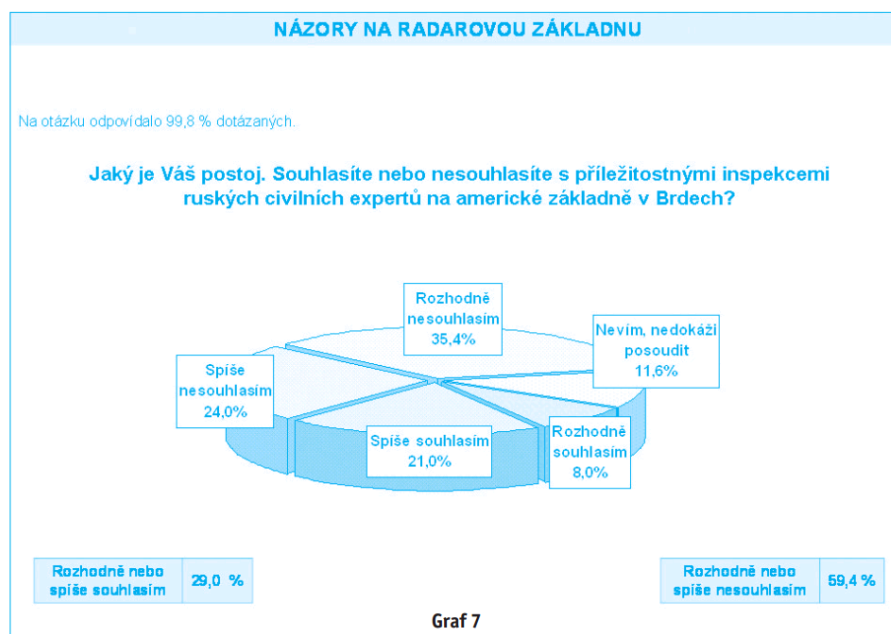
Názory na radarovou základnu

Od roku 2006, kdy na veřejnost pronikly první informace o záměru umístit na našem území prvek amerického systému protiraketové obrany, jsou do výzkumů veřejného mínění opakovaně zařazovány otázky monitorující názory občanů na tento problém. To umožňuje sledovat vývoj postojů občanů v delším časovém horizontu. V roce 2007 spatřovala pouze necelá šestina dotázaných (14,8%) nějaké výhody v případném umístění americké radarové základny na našem území. Konkrétně respondenti uváděli zvýšení bezpečnosti země, nové pracovní příležitosti, zvýšení prestiže země a zviditelnění se v zahraničí, přisun investic spolu s finanční kompenzací. Proti instalaci radarové základny na našem území se v roce 2007 rozhodně nebo spíše vyslovila téměř polovina dotázaných (45,9%). Naopak s umístěním radaru rozhodně nebo spíše souhlasila necelá třetina (31,7%) občanů. V roce 2008 byla respondentům položena identická otázka. Jedna desetina respondentů (10,8%) uvedla, že rozhodně souhlasí s umístěním radarové základny s přítomností amerických vojáků ve vojenském újezdu Brdy. V roce 2007 to bylo 8,9% dotázaných. Jedna čtvrtina respondentů (24,5%) souhlasí, ale jen za určitých podmínek (v roce 2007 22,8% dotázaných). Téměř tři pětiny dotázaných (57,5%) však s tímto záměrem rozhodně nebo spíše nesouhlasí (pro srovnání 45,9% v roce 2007) a více než jedna dvacatina dotázaných (7,2%) neví, nebo problém nedokáže posoudit. Výsledky prezentuje graf 6.

S umístěním radarové základny s přítomností amerických vojáků ve vojenském újezdu Brdy souhlasí častěji muži (39,8%) než ženy (31,0%), dále pak lidé s nejvyšším stupněm vzdělání (43,9%), lidé, kteří uvádějí spíše pravicovou (48,6%) nebo výrazně pravicovou (54,5%) politickou orientaci a lidé, jejichž příbuzný pracuje pro AČR (41,1%).

Kauza radar se vyvíjela dále a v souvislosti s vyjednáváním s americkou stranou se objevovaly nové skutečnosti, na které jsme se našich respondentů rovněž dotázali. Zajímá nás především jejich postoj k příležitostným inspekcím ruských civilních expertů na základně. Jak ukazuje graf 7, téměř třetina respondentů (29,0%) uvedla, že spíše nebo rozhodně souhlasí s příležitostnými inspekcemi ruských civilních expertů na americké základně v Brdech. Téměř tři pětiny dotázaných (59,4%) však s tímto rozhodně nebo spíše nesouhlasí a více než desetina respondentů (11,6%) neví, nebo problém nedokáže posoudit.

Pokud se na rozložení odpovědí podíváme ze sociálně demografického hlediska, pak se ukazuje, že s příležitostnými inspekcemi ruských civilních expertů na americké základně v Brdech častěji souhlasí muži (34,2%) než ženy (24,1%), dále pak lidé ve věkové skupině 40 - 59 let, s vyšším stupněm vzdělání a výrazně levicovou orientací (36,4%).

Více než polovina respondentů souhlasí s tím, že „radar by měl být součástí obranného systému NATO“ (55,7%) a s výrokem, že „protiraketová obrana je funkční systém“ (54,3%). Polovina respondentů (50,2%) rozhodně nebo spíše sdílí obavu, že „umístění radaru v Brdech sníží bezpečnost ČR“. Nejméně často mají respondenti obavu, že radar může mít negativní dopad na zdraví (40,3%).

S výrokem, že „radar by měl být součástí obranného systému NATO“ a současně s výrokem „protiraketová obrana je funkční systém“ souhlasí výrazně častěji muži než ženy, dále pak lidé s vysokoškolským vzděláním a s pravicovou politickou orientací. S výrokem „umístění

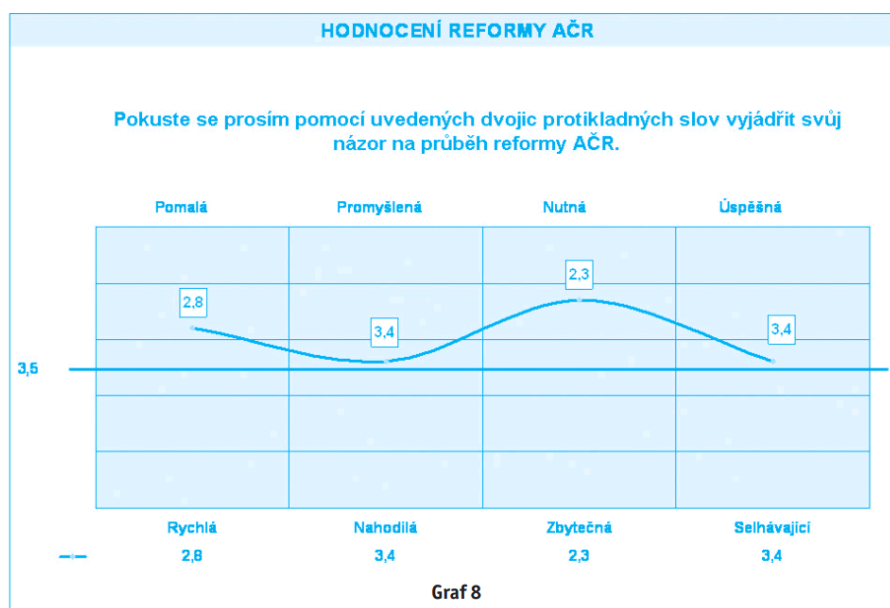
radaru v Brdech sníží bezpečnost ČR“ souhlasí častěji respondenti ve vyšších věkových kategoriích (nad 50 let) a lidé s levicovou politickou orientací. S výrokem „radar škodí zdraví“, souhlasí častěji ženy než muži, dále pak častěji lidé s nižším stupněm vzdělání a s levicovou politickou orientací.

Hodnocení reformy AČR

Armáda České republiky již celou řadu let prochází vcelku bolestivým a náročným procesem transformace. Zajímalo nás, jak tento proces vnímají běžní občané. Povědomí o armádní reformě však připouští pouze necelé dvě pětiny (38,4%) dotázaných. Pro srovnání v roce 2007 to byla pouze čtvrtina respondentů. Více než tři pětiny dotázaných (61,6%) však o probíhající reformě AČR nevědí.

O tom, že Armáda České republiky prochází reformou – transformací, vědí výrazně častěji muži (47,0%) než ženy (30,2%) a lidé s vysokoškolským vzděláním (46,5%) na rozdíl od respondentů s nejnižším stupněm vzdělání (31,6%). Pouze 24,7% respondentů z nejnižší věkové skupiny (do 19 let) projevuje povědomí o probíhající reformě AČR.

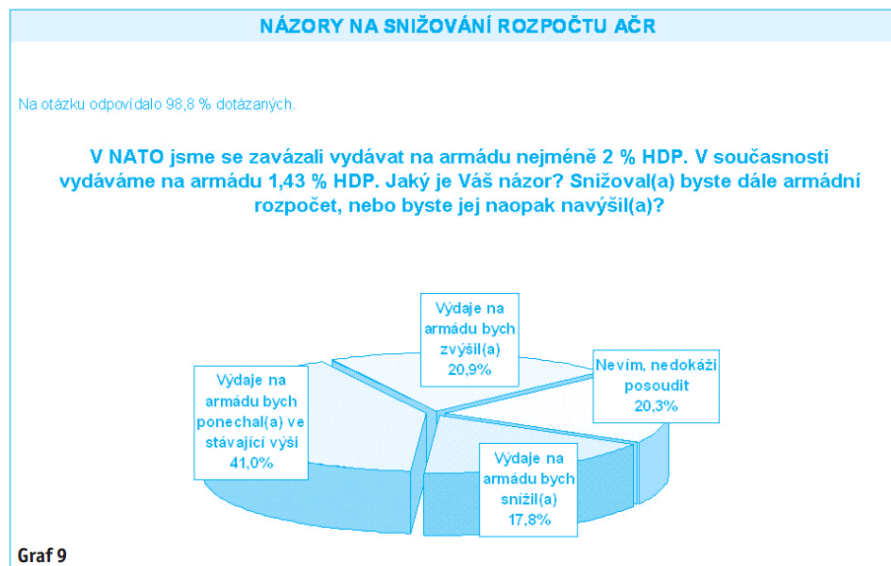
Respondenti, kteří uvedli, že vědí o tom, že Armáda České republiky prochází reformou, vyjádřili na šestibodové škále pomocí čtyř dvojic protikladných slov svůj názor na její průběh. Reformu AČR hodnotí dotázaní jako spíše nutnou, ale současně jako spíše pomalou. Neutrální (středový) postoj „ani tak-ani tak“ zaujali respondenti u významových dvojic „promyšlená-nahodilá“ a „úspěšná-selhávající“. Podrobněji výsledky ukazuje graf 8.

Názory na snižování rozpočtu AČR

Úsilí vlády o snižování schodku státního rozpočtu je spojeno mimo jiné s restriktivní finanční politikou i ve vztahu k jednotlivým ministerstvům, obranu nevyjímaje. Tato restrikce má pro armádu i mezinárodní rozměr. Při vstupu do NATO, se kterým například v roce 2006

rozhodně nebo spíše souhlasilo sedm z deseti respondentů (71 %), jsme se zavázali vydávat na armádu nejméně 2 % HDP. Realita je taková, že v současnosti na armádu vydáváme jen 1,43 % HDP. Zajímalo nás tedy, zda-li by respondenti, v optice výše uvedeného, armádní rozpočet nějak upravili. Jak ukazuje graf 9, více než dvě pětiny respondentů (41,0%) uvedly, že by výdaje na armádu ponechaly ve stávající výši, tj. 1,43 % HDP. Více než jedna pětina dotázaných (20,9%) by výdaje na armádu zvýšila, ale téměř jedna pětina respondentů (17,8%) by výdaje na armádu snížila.

Výdaje na armádu by častěji snížili respondenti v nejvyšších věkových kategoriích (nad 60 let) s levicovou politickou orientací. Naproti tomu by výdaje na armádu zvýšili častěji lidé v produktivním věku se středovou a pravicovou politickou orientací.

Protože jsme chtěli získat detailnější informaci o postojích veřejnosti k armádním výdajům, položili jsme respondentům otázku, ve kterých oblastech by měla armáda snížit své výdaje a kde by je naopak měla zvýšit. Dvě pětiny respondentů (40,1%) se rozhodně nebo spíše domnívají, že by Armáda České republiky měla snížit příspěvky na bydlení pro vojáky v aktivní službě. Téměř dvě pětiny dotázaných (37,7%) by příspěvky na bydlení ponechaly ve stávající výši a pouze více než desetina (12,2%) by příspěvky na bydlení zvýšila.

Výsluhy a odchodné by snížilo (36,7%) respondentů, ale 41,5% by je ponechalo ve stávající výši.

Náklady spojené se zahraničními misemi by snížila více než třetina (33,6%) dotázaných, ale téměř dvě pětiny (39,0%) by je ponechaly ve stávající výši. Téměř pětina dotázaných (18,1%) by tyto výdaje spíše nebo rozhodně zvýšila.

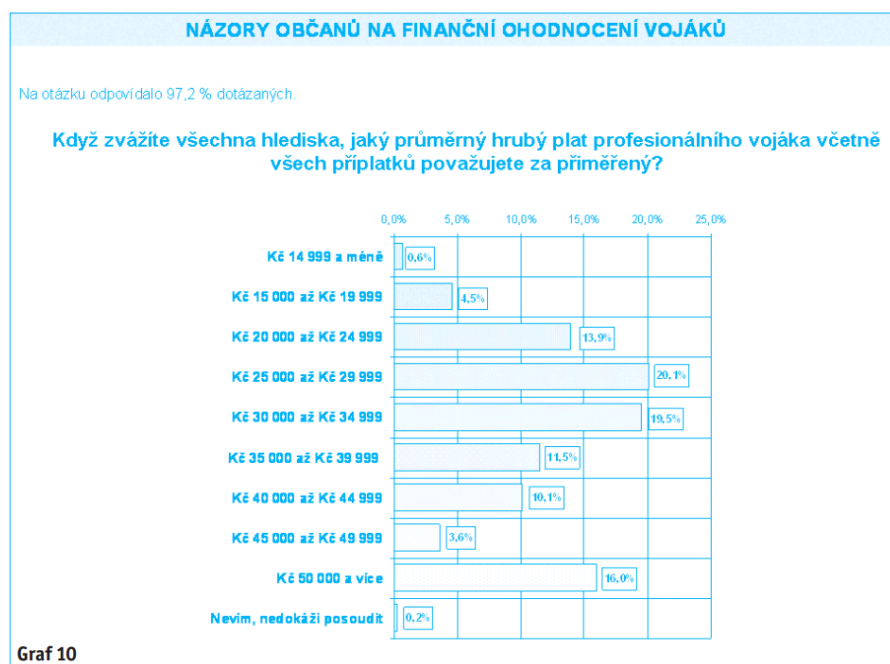
Téměř třetina respondentů (32,7%) by spíše nebo rozhodně zvýšila výdaje na výstroj a výzbroj vojáků působících v zahraničních misích. Téměř dvě pětiny dotázaných (36,3%) by výdaje na tuto položku ponechaly ve stávající výši a pětina dotázaných (20,7%) by tyto výdaje snížila.

Výdaje spojené s platy vojáků, stejně jako s péčí o veterány by respondenti nejčastěji ponechali ve stávající výši.

U oblastí jako je výstroj a výzbroj vojáků pro běžnou službu a výcvik v ČR, náklady spojené s výcvikem a službou vojáků u útvarů v ČR a výdaje na modernizaci a nákup vojenské techniky převažuje výrazněji skupina respondentů, kteří požadují navýšení těchto výdajů.

Názory občanů na finanční ohodnocení vojáků

Součástí představ o adekvátnosti armádních výdajů, ale i ocenění vojenské profese, jsou názory veřejnosti na finanční ohodnocení vojáků. Na volnou otázku, tedy bez předem uvedených variant odpovědí, jaký by měl být průměrný hrubý plat profesionálního vojáka při zvážení všech příplatků, uvedlo nejvíce respondentů (20,1%) sumu v rozpětí od 25.000,- Kč do 29.999,- Kč. Průměrná hodnota hrubého platu, vypočítaná ze všech hodnot, které respondenti uvedli, činí 35.244,- Kč. Graf 10 uvádí podrobnější výsledky v kategorizované podobě.

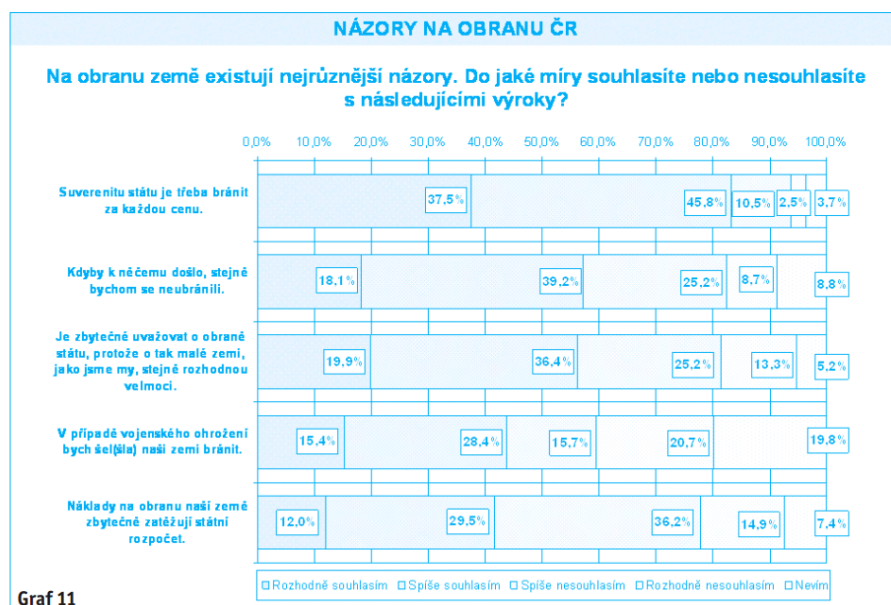
Respondenti byli také požádáni, aby seřadili profese hasič, policista a vojenský profesionál podle výše platu, který by měli jejich vykonavatelé podle názoru dotázaných pobírat. Nejvyšší příjem by respondenti přiznali hasičům, na druhém místě vojenským profesionálům, a pak policistům.

Názory na obranu ČR

Zjišťování postojů veřejnosti k otázkám obrany a bezpečnosti patří ke stěžejním úkolům průzkumu. Respondenti byli požádáni, aby vyjádřili míru svého souhlasu či nesouhlasu s pěti výroky vztahujícími se k obraně země. Výsledky ukazují na určitou míru ambivalence v postojích populace.

Více než čtyři pětiny respondentů (83,3%) rozhodně nebo spíše souhlasí s výrokem „suverenitu státu je třeba bránit za každou cenu“, dále pak respondenti spíše nebo rozhodně

souhlasí s výrokem „kdyby k něčemu došlo, stejně bychom se neubránili“ (57,3 %) a s výrokem „je zbytečné uvažovat o obraně státu, protože o tak malé zemi, jako jsme my, stejně rozhodnou velmoci“ (56,3 %). Pouze více než dvě pětiny (42,8%) dotázaných souhlasí s výrokem „v případě vojenského ohrožení bych šel/šla naší zemi bránit“ a nejméně často respondenti souhlasí s výrokem „náklady na obranu naší země zbytečně zatěžují státní rozpočet“ (41,5 %). Podrobněji jsou výsledky zaznamenány v grafu 11.

Čím vyšší mají lidé vzdělání, tím častěji souhlasí s tím, že suverenitu státu je třeba bránit za každou cenu. Méně často s tímto výrokem souhlasí respondenti, jejichž příbuzný pracuje pro Armádu České republiky (79,6 %), než ti, jejichž příbuzný v armádě nepracuje (84,1 %).

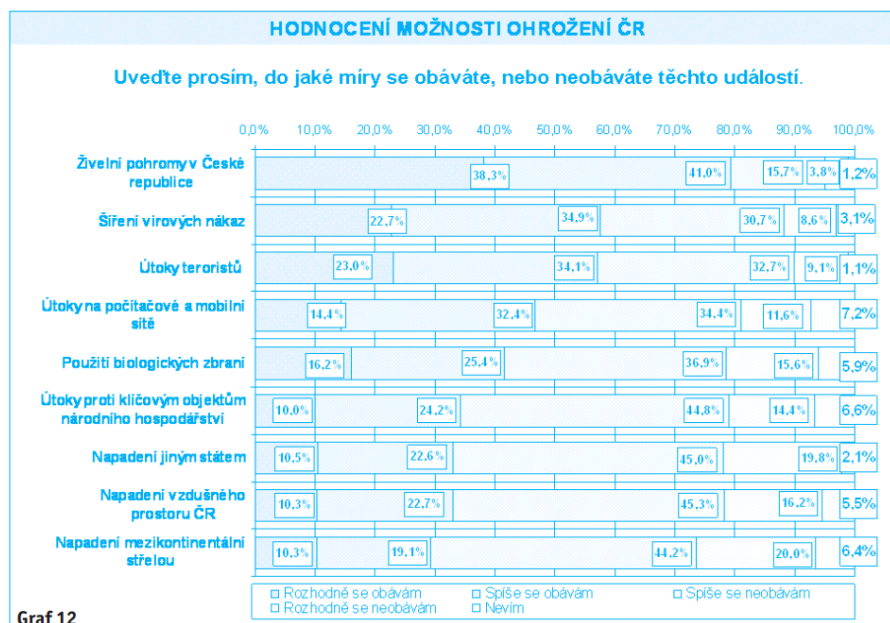
Čím více jsou lidé politicky levicově orientovaní, tím častěji souhlasí s výrokem, že kdyby k něčemu došlo, stejně bychom se neubránili. Méně často s tímto výrokem souhlasí lidé, jejichž příbuzný pracuje pro AČR.

Čím nižší mají lidé vzdělání a čím více inklinují k politické levici, tím častěji souhlasí s výrokem, že je zbytečné uvažovat o obraně státu, protože o tak malé zemi jako jsme my, stejně rozhodnou velmoci. Méně často s tímto souhlasí lidé, jejichž příbuzný pracuje pro Armádu České republiky.

Hodnocení možnosti ohrožení ČR

Následující výsledky ukazují, že reálná zkušenost velké části populace s ničivými záplavami v předchozích letech dlouhodobě ovlivnila vnímání ohrožení České republiky. Z nabídnutého výčtu možných událostí se respondenti nejvíce obávají živelních pohrom v České republice (79,3 %), dále pak šíření virových nákaz (57,6 %), útoků teroristů (57,1 %), útoků na počítačové a mobilní sítě (46,8 %), použití biologických zbraní (41,6 %), útoků proti klíčovým objektům národního hospodářství (34,2 %) a napadení jiným státem (33,1%) a napadení

vzdušného prostoru ČR (33,0 %). Nejméně se respondenti obávají napadení mezikontinentální stříelou (29,4 %). Viz graf 12.

Graf 12

Živelních pohrom v České republice se nejčastěji rozhodně nebo spíše obávají lidé ve vyšších věkových skupinách, častěji s levicovou politickou orientací. Šíření virových nákaz se častěji obávají ženy než muži, lidé s výrazně levicovou politickou orientací a nejméně často lidé ve věku do 19 let. Útoků teroristů se častěji obávají ženy než muži a lidé s levicovou politickou orientací. Méně často se útoků teroristů obávají lidé ve věku do 19 let.

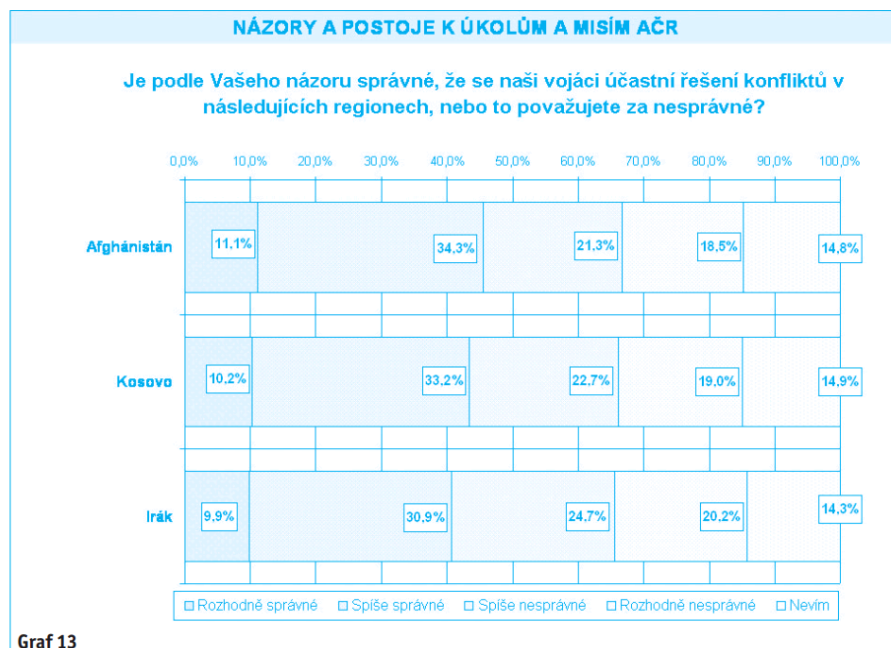
Názory a postoje k úkolům a misím AČR

Pokud bychom seřadili úkoly armády podle stupně důležitosti, kterou jim veřejnost přisuzuje, pak na prvním místě se jednoznačně umístila pomoc obyvatelstvu v případech přírodních a ekologických katastrof (96,4 %). Odraz traumatizujících událostí spojených s povodněmi je zde zřejmý. Jako druhý a třetí nejdůležitější úkol AČR respondenti uvedli obranu suverenity ČR (85,2 %) a boj proti terorismu (82,7 %). Jako nejméně důležitý úkol armády označili dotázaní účast na bojových operacích v zahraničí (55,4 %).

Respondentům bylo také předloženo jedenáct výroků týkajících se zahraničních misí, k nimž měli zaujmout buď kladné nebo záporné stanovisko. Více než tři čtvrtiny respondentů (76,2 %) uvedly, že rozhodně nebo spíše souhlasí s výrokem „Zahraníční mise nejsou bez rizika. S těžkým zraněním nebo smrtí vojáků je třeba počítat“. S výrokem „Zahraníční mise prověřují kvalitu naší armády“ souhlasí 73,5 % dotázaných. Téměř sedm z deseti respondentů (68,4 %) rozhodně nebo spíše souhlasí s výrokem „Jediným důvodem, proč odcházejí vojáci do zahraničních misí, jsou peníze“. Méně často respondenti souhlasí s výroky: „Jednotlivé případy zranění nebo smrti vojáků v zahraničních operacích nejsou

důvodem pro přehodnocení mise“ (45,3 %) a „Je zbytečné vynakládat peníze daňových poplatníků na zahraniční mise (51,9 %).

Nejčastěji respondenti souhlasí s účastí vojáků České republiky při řešení konfliktů v Afghánistánu (45,4%) a v Kosovu (43,4 %). S umístěním vojáků České republiky v Iráku souhlasí (40,8%) dotázaných. Podrobněji jsou výsledky zaznamenány na grafu 13.

Shrnutí

Průzkum veřejného mínění „Armáda a veřejnost 2008“ se zaměřoval na některé klíčové oblasti branně-bezpečnostního charakteru a monitoroval postoje veřejnosti k relativně široké škále otázek, spojených s armádní problematikou. Prostřednictvím baterií koherentních otázek tak byla například zjišťována míra důvěry či nedůvěry občanů v Armádu České republiky, prestiž armády očima naší veřejnosti a její celková image. Do této skupiny lze zařadit i názory veřejnosti na působení ministryně obrany.

Předmětem zájmu byla rovněž skutečnost, jak veřejnost vnímá fenomén korupce v armádním prostředí a jak se na tomto vnímání podílejí média. Poznatky o míře a zdrojích informovanosti obyvatel o armádě mohou být významným zpětnovazebním prvkem pro přípravu komunikační strategie rezortu. V této souvislosti nás mimo jiné také zajímalo, jaké povědomí mají občané o vnitroarmádní problematice, například o průběhu reformy AČR, jak se staví k finančnímu ohodnocení vojenských profesionálů a v neposlední řadě jejich postoje ke snížení rozpočtu armády.

Branně-bezpečnostní problematiku reprezentují otázky, zjišťující postoje k instalaci radarové základny, hodnocení rizika ohrožení České republiky a názory na obranu země. Vzhledem ke značné tematické šíři průzkumu článek prezentuje pouze výsledky a zjištění, týkající se některých klíčových oblastí.

Příloha E – *Vojenské rozhledy: Výzkum „Armáda a veřejnost“*

Zdroj: BALLOVÁ, Nataša. Výzkum „Armáda a veřejnost“ [online]. *Vojenské rozhledy*, 2010, roč. 19 (51), č. 1, s. 206–213 [cit. 2017-03-24]. Dostupné také z: www.vojenskerozhledy.cz/images/archiv_voj_rozhl/cele_cisla/rozhledy2010-1.pdf. ISSN 1210-3292.

Výzkumy veřejného mínění, ať již v oblasti politické, hospodářské či kulturní, se staly po roce 1989 nedílnou součástí poznávání života společnosti. Mimo jiné zprostředkovávají informace o postojích a názorech občanů na aktuální otázky veřejného života, poskytují zpětnou vazbu například pro decizní sféru, a také umožňují sledovat vývoj názorů ve společnosti v delším časovém horizontu.

Lze říci, že moderní společnost pochybuje o všem, armádu nevyjímaje. Diskutuje se o úkolech armády, o rizicích ohrožení země, o účasti v mírových misích, o nákupech vojenské techniky, o reformě ozbrojených sil a dalších tématech. Postoje občanů České republiky k bezpečnosti, obraně, armádě a vojákům z povolání jsou sledovány dlouhodobě, a to již od počátku 90. let. Zejména v jejich první polovině byl zaznamenán pokles zájmu českých občanů o problematiku bezpečnosti, růst pochybností o možnosti obrany země, a zejména růst negativních postojů k armádě a vojákům z povolání. Pozitivní posun byl zaznamenán v roce 1996, a především v roce 1997, kdy se armáda výrazně podílela na likvidaci následků povodní. [1]

V následujícím desetiletí došlo k řadě významných událostí v životě armády a celé společnosti. Můžeme zmínit přijetí České republiky do NATO a Evropské unie, zrušení základní vojenské služby, teroristické útoky proti Světovému hospodářskému centru, významné zbrojní zakázky, účast našich vojáků v zahraničních misích apod. Všechny tyto události se vždy nějakým způsobem promítly do stavu veřejného mínění a výsledků jeho průzkumů.

Od roku 2006, až doposud, jsou výzkumy názorů a postojů české veřejnosti k armádě a vojenské problematice prováděny pod záštitou Univerzity obrany v Brně. Výzkumy realizují příslušníci skupiny sociálních věd katedry sociálních věd a práva Fakulty ekonomiky a managementu Univerzity obrany v Brně Mgr. Nataša Ballová, Mgr. Jiří Hodný, Ph.D. a Mgr. Ing. Radomír Saliger, Ph.D. Při výzkumech byla použita kvantitativní metoda spojená s technikou standardizovaného dotazníku. Sběr dat probíhal vždy v průběhu května daného roku na reprezentativním vzorku respondentů - občanů České republiky starších 18 let. Při výběru vzorku respondentů byla využita metoda kvótního výběru. Kvótní znaky tvořily pohlaví, věk, vzdělání respondentů a lokalita bydliště. Kvótní proměnné byly ve výběrovém souboru, stejně jako v populaci celé České republiky, zastoupeny proporcionálně. Oporou pro stanovení kvót byla aktuální data ČSÚ. Výběrový soubor byl stanoven na počet 1000 respondentů, distribuováno bylo vždy cca 1200 dotazníků.

Výzkum Armáda a veřejnost je tedy prováděn již řadu let a zaměřuje se na identifikaci postojů české veřejnosti k armádě, vojenským profesionálům, obraně a bezpečnosti. Meritorně byla po celou dobu výzkumů sledována témata *prestiž vojenské profese, názory na bezpečnost ČR, názory na obranu ČR, hodnocení úrovně a schopností armády, názory a postoje k členství ČR v NATO, identifikace důvěry v instituce,*

hodnocení profesionálního vojáka, názory a postoje k zahraničním misím AČR. Tato víceletá reprezentativně statistická pozorování, jejichž základní charakteristikou je opakovanost a dodržování základního schématu otázek, lze tedy zařadit do skupiny takzvaných **trendových pozorování**.

Trendová pozorování mohou probíhat i celá desetiletí, nemají panelovou základnu (kdy výzkum je opakovaně prováděn na fixním souboru respondentů), ale jsou uskutečňována na stále obnovovaném reprezentativním vzorku populace. Výhodou je, že tato šetření poskytují výsledky více schopné zobecnění, než ta, která jsou postavena na technice panelu. Respektování základního schématu otázek a korelačních analýz pak dovoluje komparovat výsledky jednotlivých šetření v delším časovém horizontu, vytvářet tzv. časové řady a sledovat tak vývoj postojů obyvatelstva k vybraným problémům. [2]

Naše opakovaná víceletá pozorování umožnila sestavit časové řady, které dokládají vývoj názorů a postojů české veřejnosti k některým vybraným tématům obrany a bezpečnosti v letech 2006 až 2009. Procentuální vyjádření odpovědí na identické otázky (potažmo indikátory ve formě výroků) za jednotlivé roky je zaznamenáno do tabulek. Nižší, nebo vyšší četnost odpovědí (v komparaci s ostatními roky) je barevně odlišena. Pokud vývoj názorů sleduje vzestupný, nebo sestupný trend, pak ten je naznačen šipkou.

Shrnutí výsledků

Vývoj názorů respondentů na bezpečnost České republiky

V bezpečnostních studiích, v oboru mezinárodních vztahů a v politologii, je pojem „bezpečnost“ používán v obdobném smyslu jako v obecném pojetí a v pojetí dalších vědních oborů. Například Ortwin Buchenbender, Hartman Buhl a Harald Kujat v publikaci *Worterbuch zur Sicherheitspolitik* z roku 1992 definují bezpečnost jako: „Stav, ve kterém se individua, skupiny a státy necítí ohrožené vážnými hrozbami, popřípadě se před nimi považují za účinně chráněné a svoji budoucnost mohou vytvářet podle vlastních představ.“ V psychologii, sociologii a politologii se objevuje i rozdělení na bezpečnost subjektivní a objektivní, kdy o objektivní bezpečnosti lze hovořit tehdy, když nebezpečí reálně neexistují, naproti tomu subjektivní bezpečnost označuje absenci strachu z nebezpečí. [3]

Protože současný svět vykazuje vysokou míru nestability, rizika a zranitelnosti, zajímalo nás, jak se ve sledovaném období 2006 až 2009 měnilo subjektivní vnímání bezpečnosti a míra citlivosti občanů vůči některým hrozbám. Respondentům byl předložen výčet některých eventuálních ohrožení a byli vyzváni, aby uvedli, do jaké míry se jich obávají, nebo naopak neobávají. Z tab. 1 lze vyčíst, jak velké procento dotázaných se v jednotlivých letech rozhodně a spíše obávalo uvedeného druhu rizika a zároveň komparovat vývoj postojů ve sledovaném období.

Respondenti odpovídali na formulaci: „Nyní vám předložíme seznam událostí, které by mohly případně ohrozit ČR. Uvedte prosím, do jaké míry se jich obáváte, nebo neobáváte.“

Modrým písmem jsou v tabulkách označena nižší procentuální zastoupení odpovědí v příslušném roce.

Černým tučným písmem jsou v tabulkách označena vyšší procentuální zastoupení odpovědí v příslušném roce.

Tab. 1: Kategorizovaná podoba odpovědí „rozhodně a spíše se obávám“.

Výrok	2006	2007	2008	2009
Živelní pohromy v České republice	64,8	89,9	79,3	74,3
Útoky teroristů	64,5	69,9	57,1	57,9
Šíření virových nákaz	58,3	60,9	57,6	–
Útok biologickými zbraněmi (antrax apod.)	48,7	–	41,6	43,8
Atentáty na veřejných místech.	42,2	62,8	–	51,2
Napadení jiným státem.	–	29,0	33,1	34,9
Útoky na počítačové a mobilní sítě.	–	52,5	46,8	54,5
Útoky proti klíčovým objektům národního hospodářství.	–	44,2	34,2	39,4
Napadení vzdušného prostoru ČR.	–	–	33,0	34,5

Vertikálně jsou rizika v tabulce seřazena podle toho, jak silně, v úhrnu za sledované období, vzbuzují obavy respondentů, a to od nejvyšší míry až po nejnižší. Změny postojů k riziku v čase jsou vyjádřeny procentuálním zastoupením odpovědí v jednotlivých letech. Vyšší procento odpovědí je označeno tučně, nižší modře a rostoucí, nebo klesající trend je naznačen šipkou. Ukazuje se, že nejvíce se respondenti obávají živelních pohrom. Souvislost se sérií ničivých povodní, které Českou republiku postihly během posledních dvanácti let, je zde zřejmá. Nejvíce respondentů se obávalo živelních pohrom v roce 2007 (89,9 %). Na druhém místě pomyslného žebříčku nejobávanějších hrozeb se umístil mezinárodní terorismus (teroristické útoky). Míra obav z této formy rizika je relativně stabilní a osciluje kolem 60 %. K určitému nárůstu pocitu ohrožení dochází v roce 2007, kdy se teroristického útoku obávalo 69,9 % dotázaných. Pomalu rostla obava z napadení naší země jiným státem (tendenci k mírnému růstu naznačuje šipka).

Názory na obranu České republiky

Na fenomén obrany lze nahlížet z různých úhlů pohledu. Je to jeden z nejfrekventovanějších termínů ve vojenství, často se vyskytuje v podobných významech i v běžné mluvě. Stane-li se tento pojem předmětem empirického sociologického výzkumu, je třeba jej převést do analyticky uchopitelné formy, takzvaně jej operacionalizovat. Pro potřeby našeho výzkumu jsme pojem obrany operacionalizovali jako *obavy veřejnosti z možného vnějšího napadení nebo z ohrožení suverenity národního státu*, dále jako *postoje veřejnosti k výdajům na obranu* a jako *ochotu a odhodlání bránit zemi v případě vojenského ohrožení*.

Naši respondenti byli požádáni, aby vyjádřili míru svého souhlasu, nebo nesouhlasu s výroky, uvedenými v tabulce.

Z výsledků uvedených v tab. 2 je zřejmé, že postoje respondentů k jednotlivým názorům na obranu jsou relativně stabilní (komparace výsledků každoročních šetření), ale současně značně ambivalentní. Nejčastěji dotázaní souhlasili s výrokem: „*Suverenitu státu je třeba bránit za každou cenu.*“ V případě tohoto výroku se rýsuje určitá tendence k růstu počtu souhlasných odpovědí ve sledovaném období 2006-2009. Trend je naznačen v tabulce šipkou. Více než polovina respondentů v každém roce sledovaného období však souhlasila s výroky, které zpochybňují možnosti a smysluplnost naší vlastní obrany v případě vnějšího napadení („*Kdyby k něčemu došlo, stejně bychom se neubránili.*“ a „*Je zbytečné uvažovat o obraně státu, protože o tak malé zemi, jako*

Tab. 2: Kategorizovaná podoba odpovědí „rozhodně a spíše souhlasím“.

Výrok	2006	2007	2008	2009
Suverenitu státu si musíme bránit za každou cenu.	76,9	79,0	83,3	83,8
Náklady na obranu naší země zbytečně zatěžují státní rozpočet.	46,3	42,0	41,5	48,1
Kdyby k něčemu došlo, stejně bychom se neubránili.	55,7	60,7	57,3	58,2
Je zbytečné uvažovat o obraně státu, protože o tak malé zemi, jako jsme my, stejně rozhodnou velmoci.	57,8	61,8	56,3	56,0
V případě vojenského ohrožení bych šel (šla) naší zemi bránit.	38,6	39,2	43,8	41,2

jsme my, stejně rozhodnou velmoci.“). Kolem dvou pětín osciluje četnost souhlasných odpovědí na výrok „Náklady na obranu naší země zbytečně zatěžují státní rozpočet.“ Nejmenší procento dotázaných souhlasilo s výrokem „V případě vojenského ohrožení bych šel (šla) naší zemi bránit.“

Hodnocení schopností armády

V neposlední řadě se náš výzkum dlouhodobě zaměřoval na identifikaci image a prestiže armády. Tyto proměnné jsme operacionalizovali jako názory veřejnosti na schopnosti armády bránit zemi před vnějším napadením, plnit závazky ve vztahu ke společenství v NATO, pomáhat občanům při živelních pohromách, ale také jako hodnocení morálních kvalit armády, její vycvičenosti a vyzbrojenosti moderní vojenskou technikou.

Respondenti byli požádáni, aby vyjádřili míru souhlasu, nebo nesouhlasu s výroky uvedenými v tabulce.

Tab. 3: Kategorizovaná podoba odpovědí „rozhodně a spíše ano“.

Výrok	2006	2007	2008	2009
Je dobře vycvičena.	64,8	67,5	76,8	75,1
Má vysokou morálku a kázeň.	47,7	47,8	50,7	56,4
Je schopna ubránit území státu.	44,1	39,6	50,3	47,8
Je schopna plnit závazky vůči ostatním zemím NATO.	66,4	68,2	70,9	72,7
Je připravena k boji proti mezinárodnímu terorismu.	50,3	45,8	54,3	54,8
Je schopna pomáhat občanům při živelních pohromách.	88,9	90,0	91,4	89,2

Čísla uvedená v tabulce vypovídají, jaké procento z celkového počtu respondentů „rozhodně a spíše ano“ souhlasí s příslušným výrokem. Největší procento dotázaných (90 %) je přesvědčeno, že armáda je schopna pomáhat občanům při živelních pohromách. Procento kladných odpovědí je stabilní ve všech sledovaných letech a pohybuje se kolem 90 %. To vypovídá o velmi dobrém dojmu, který armáda při likvidaci následků povodní zanechala. Respondenti také vyjádřili názor, že armáda je dobře vycvičena v ovládní bojové techniky (potažmo je obecně dobře vycvičena). V letech 2008 a 2009 tento postoj zaujaly ¾ zkoumaného vzorku dotázaných osob. Také názor, že armáda je rozhodně a spíše schopna plnit závazky vůči ostatním zemím NATO podporují po celé sledované období více než 3/5 dotázaných a procentuální zastoupení souhlasných odpovědí

vykazují stoupající trend. Rovněž kladné hodnocení morálky a kázně v armádě má stoupající tendenci.

Názory a postoje k misím AČR

Armáda České republiky převzala po našem vstupu do NATO, mimo jiné, i úkol účastnit se zahraničních vojenských misí. Naši vojáci a vojenští odborníci úspěšně zvládají nasazení v různých částech světa. Do povědomí veřejnosti vstoupilo například působení českého kontingentu v Kosovu, Iráku i v Afghánistánu. Armáda se účastní i humanitárních misí mezinárodního společenství. V současné době je v afghánské provincii Lógar nasazen provinční rekonstrukční tým, který se spolupodílí na zajištění stability a bezpečnosti a na obnově Afghánistánu. Zajímalo nás, jak se staví česká veřejnost k zapojení naší armády do zahraničních misí, jak vnímá možná rizika, která jsou s ním spojena. Téma misí bylo rovněž operacionalizováno do sady výroků a jejich prostřednictvím měli respondenti vyjádřit své postoje a názory.

Dotázaní byli požádáni, aby uvedli míru svého souhlasu, či nesouhlasu s následujícími výroky.

Tab. 4: Kategorizovaná podoba odpovědí „rozhodně a spíše souhlasím“.

Výrok	2006	2007	2008	2009
Zahraníční mise prověřují kvalitu naší armády.	71,3	72,6	73,5	76,2
Jediným důvodem, proč vojáci odcházejí do zahraničních misí, jsou peníze.	72,0	69,9	68,4	59,6
Je zbytečné vynakládat peníze daňových poplatníků na zahraniční mise.	47,0	46,0	51,9	46,4
Naši vojáci zbytečně riskují životy v misích.	58,1	50,1	57,0	50,5
V důsledku zapojení naší armády do zahraničních misí se zvyšuje nebezpečí, že se staneme terčem útoku mezinárodního terorismu.	69,3	65,9	64,7	61,8
Finanční náklady na působení našich vojáků v zahraničních misích se zhodnotí v lepší bojové připravenosti celé Armády ČR.	52,7	54,9	54,7	51,2
Je správné, že se AČR v krizových oblastech, jako je Afghánistán, podílí na ochraně obyvatel a rekonstrukci země.	-	56,7	56,6	62,8
Činnost našeho rekonstrukčního týmu může přispět k posílení stability a bezpečnosti Afghánistánu více než čistě vojenské akce.	-	-	55,5	57,3

Ve sledovaném období 2006-2009 nejvíce respondentů souhlasilo s výrokem, že zahraniční mise prověřují kvalitu naší armády. Četnost odpovědí měla vzrůstající trend a pohybovala se od 71,3 % až k více než třem čtvrtinám (76,2 %). Naopak meziročně klesal ve sledovaném období podíl respondentů, kteří souhlasili s výrokem, že jediným důvodem, proč vojáci odcházejí do zahraničních misí, jsou peníze. V roce 2006 se s tímto výrokem ztotožnily téměř 3/4 (72 %) dotázaných, v roce 2009 to byly pouze 2/3 (59,6 %). Stejně tak klesající trend v počtu souhlasných odpovědí vykazuje výrok tvrdící, že zapojení naší armády do zahraničních misí zvyšuje riziko teroristického útoku. V roce 2006 souhlasilo s výrokem téměř 70 % dotázaných, v roce 2009 to byly jen 3/5 (61,8 %). Mírně vzrostl počet respondentů, kteří kladně hodnotili podíl našich vojáků na rekonstrukci Afghánistánu.

Respondenti se také vyjadřovali k oblastem nasazení našich vojáků. Byli požádáni, aby odpověděli na otázku:

„Je podle vašeho názoru správné, že se naši vojáci účastní řešení konfliktů v následujících regionech, nebo to považujete za nesprávné?“

Tab. 5: Kategorizovaná podoba odpovědí „rozhodně a spíše správné“.

Výrok	2006	2007	2008	2009
Irák	33,1	40,1	40,8	50,7
Kosovo	48,8	51,7	43,4	52,9
Afghánistán	34,6	45,7	45,4	50,9

Ve sledovaném období významně rostla podpora účasti našich vojáků v Iráku a v Afghánistánu. Procento odpovědí vyjadřujících souhlas s naším angažmá v těchto zemích vzrostlo z jedné třetiny (33,1 %) na více než polovinu (50,7 %). Tento vzestupný trend naznačují rovněž šipky. Postoje veřejnosti k naší účasti při řešení krize v Kosovu vykazují jistou rozkolísanost a nejednoznačnost. V roce 2006 souhlasilo s působením našich vojáků v této oblasti 48,8 % respondentů, v roce 2009 to byla více než polovina (52,9 %). Nejmenší procento kladných odpovědí (43,4 %) připadá na rok 2008.

Identifikace důvěry v instituce

Prostřednictvím našeho longitudinálního výzkumu jsme také mohli každoročně sledovat, jak se mění míra důvěry občanů v nejdůležitější státní instituce nebo v jejich představitele. Komparace výsledků za sledované období 2006 až 2009 ukazuje zajímavé trendy. Zatímco důvěra v prezidenta republiky postupně klesá, v případě armády a jejích nejvyšších představitelů je tomu naopak. Šipky v tabulce naznačují rostoucí počet respondentů, kteří vojenským institucím „velmi a spíše důvěřují“. Dlouhodobě nejméně dotázaných důvěřuje vládě a parlamentu.

Respondenti odpovídali na otázku: „**Uved'te, prosím, míru své důvěry, či nedůvěry v následující instituce a jejich představitele.**“ (Viz tab. 6 na str. 212.)

Závěr

Víceleté průzkumy veřejného mínění **Armáda a veřejnost** se zaměřují na identifikaci názorů české veřejnosti na otázky obrany a bezpečnosti, zjišťují, mimo jiné, postoje občanů k armádě a vojenským profesionálům, k našemu angažmá v NATO, v zahraničních vojenských misích, názory respondentů na bezpečnost České republiky aj. Jsou prováděny každoročně již celou řadu let a lze je proto zařadit do kategorie tzv. longitudinálních (dlouhodobých) šetření. Dodržování základního schématu otázek a pravidelné mnohaleté opakování průzkumu dovoluje uchopit tento typ šetření veřejného mínění rovněž jako tzv. trendové pozorování a komparovat výsledky za jednotlivá sledovaná období, eventuálně vytvářet na základě získaných výsledků tzv. časové řady. Uvedený článek vychází z komparací některých vybraných výsledků zmíněných šetření za období 2006 až 2009 a umožňuje učinit si představu o dlouhodobých postojích občanů k některým tématům spojeným s armádou, obranou a bezpečností.

Tab. 6: Kategorizovaná podoba odpovědí „velmi a spíše důvěřuji“.

Výrok	2006	2007	2008	2009
Vláda ČR	29,4	29,9	37,3	36,4
Parlament ČR	29,1	25,2	32,4	29,4
Prezident ČR	64,2	63,5	60,2	56,3
Ministerstvo obrany ČR	44,5	48,7	51,0	51,6
Armáda ČR	59,2	65,2	67,6	69,3
Ministr obrany ČR	34,6	36,2	38,6	43,8
Soudy	36,1	41,4	43,2	41,2
Policie ČR	38,6	44,1	49,0	48,7
Náčelník Generálního štábu Armády ČR	38,9	36,0	43,2	39,7
Generální štáb Armády ČR	39,3	38,3	45,3	–

Zajímalo nás především, jak se ve sledovaném období vyvíjely názory respondentů na bezpečnost České republiky a jak se případně měnila míra citlivosti vůči konkrétním hrozbám a rizikům. Výsledky této komparace jsou prezentovány v tab. 1. Vertikálně jsou rizika v tabulce seřazena podle toho jak silně, v úhrnu za sledované období, vzbuzují obavy respondentů, a to od nejvyšší míry až po nejnižší. Změny postojů k danému riziku v uvedeném období 2006-2009 jsou vyjádřeny v jednotlivých letech procentuálně. Pokud se zaměříme na druh rizika, ukazuje se, že nejvíce se respondenti obávají živelních pohrom, nejvyšší procento respondentů (89,9 %) se této hrozby obávalo v roce 2007. Na druhém místě nejobávanějších hrozeb se umístil mezinárodní terorismus. Nejvíce respondentů (69,9 %) se obávalo teroristických útoků rovněž v roce 2007. Pozvolna rostla obava z napadení jiným státem. Tato tendence k růstu je v tabulce naznačena šipkou.

Názory respondentů na obranu republiky jsme zjišťovali pomocí baterie výroků, které jsme zformulovali v procesu operacionalizace pojmu „obrana republiky“. Výsledky komparace jsou uvedeny v tab. 2 a naznačují relativní stabilitu (ale i ambivalenci) postojů respondentů ve sledovaném období. Nejčastěji dotázaní souhlasili s výrokem, že suverenitu státu je třeba bránit za každou cenu. Procentuální zastoupení souhlasných odpovědí vykazuje tendenci k růstu, což je v tabulce naznačeno šipkou. Více než polovina respondentů však v každém roce sledovaného období souhlasila s výroky, které zpochybňují možnosti a smysluplnost naší vlastní obrany v případě vnějšího napadení. Nejméně dotázaných souhlasilo s tvrzením, že by v případě vojenského ohrožení šli naši zemi bránit.

V neposlední řadě se náš průzkum dlouhodobě zaměřoval na identifikaci image a prestiže armády a vojenských profesionálů v postojích veřejnosti. Proměnné image a prestiž jsme operacionalizovali jako schopnost armády bránit zemi před vnějším napadením, plnit závazky ve vztahu ke spojencům v NATO, pomáhat občanům při živelních pohromách, dále jako úroveň morálních kvalit armády, její vycvičenosti a vyzbrojenosti moderní vojenskou technikou. Výsledky hodnocení, a jejich komparace za období 2006-2009, jsou uvedeny v tab. 3. Nejvíce dotázaných rozhodně a spíše souhlasí s tvrzením, že armáda je schopna pomáhat občanům při živelních pohromách. Úroveň kladných odpovědí je

stabilní ve všech sledovaných letech a pohybuje se kolem 90 %. Rovněž názor, že armáda je schopna plnit závazky vůči ostatním zemím NATO podporují po celé sledované období více než 3/5 dotázaných a procento kladných odpovědí vykazuje stoupající trend.

Kolem nasazení příslušníků naší armády v zahraničních misích se vede, především v politických kruzích, rozporuplná diskuze. Zajímalo nás proto, jaké názory a postoje k tomuto nasazení zaujímá česká veřejnost a jak vnímá možná rizika, která se mohou k našemu angažmá v misích vázat. Získané výsledky jsou prezentovány v tab. 4. Problematika naší účasti v zahraničních misích byla, jako v předchozích případech, rovněž operacionalizována a uchopena prostřednictvím baterie výroků a tvrzení, ke kterým pak respondenti zaujímali souhlasný, či nesouhlasný postoj. Největší procento respondentů souhlasilo s výrokem, že zahraniční mise prověřují kvalitu naší armády, přičemž četnost kladných odpovědí vykazuje rostoucí trend a pohybuje se od 70 % k více než třem čtvrtinám (76,2 %). Naopak klesal podíl respondentů, kteří souhlasili s výrokem, že jediným důvodem, proč vojáci odcházejí do misí, jsou peníze. Klesající trend v počtu souhlasných odpovědí vykazuje také výrok, spojující účast naší armády v zahraničních misích s vyšším rizikem teroristického útoku na Českou republiku. Mírně vzrostl počet respondentů, kteří kladně hodnotili činnost našeho rekonstrukčního týmu v Afghánistánu.

Respondenti také posuzovali naše vojenské mise podle oblasti nasazení. Zjištěné výsledky, uvedené v tab. 5, dokládají, že ve sledovaném období významně rostla podpora účasti našich vojáků v Iráku a v Afghánistánu. Postoje veřejnosti k našemu angažmá při řešení krize v Kosovu naznačují jistou míru rozkolísanosti. V roce 2006 souhlasilo s působením našich vojáků v této oblasti 48,8 % dotázaných, v roce 2009 to byla více než polovina. Nejmenší procento kladných odpovědí připadá na rok 2008.

Předmětem našeho zájmu byla také identifikace vývoje důvěry občanů v nejvýznamnější státní instituce nebo jejich představitele. Získané výsledky jsou pro armádní instituce relativně velmi „lichotivé“ a dokládají nárůst důvěry občanů v AČR a její představitele (viz tab. 6).

Literatura:

- [1] SARVAŠ, Š. a kol. *Vývoj postavení armády ve společnosti*. 1. vyd. Praha: AVIS, Ministerstvo obrany České republiky, 1999, ISBN 80-7278-016-6, str. 25.
- [2] NOELLEOVÁ, E. *Výzkum veřejného mínění (Úvod do metod demoskopie)*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1968, str. 276-277, 25-079-68.
- [3] ZEMAN, P. a kol. *Česká bezpečnostní terminologie. Výklad základních pojmů*. Brno: Vojenská akademie v Brně, 2003, str. 11-12.

Použité zdroje:

- BALLOVÁ, Nataša, HODNÝ, Jiří a SALIGER, Radomír. *Armáda a veřejnost 2006*. [Závěrečná zpráva ze sociologického výzkumu], Brno: Univerzita obrany, 2006, 102 s.
- BALLOVÁ, Nataša, HODNÝ, Jiří a SALIGER, Radomír. *Armáda a veřejnost 2007*. [Zpráva ze sociologického výzkumu], Brno: Univerzita obrany, 2007, 92 s.
- BALLOVÁ, Nataša, HODNÝ, Jiří a SALIGER, Radomír. *Doplňkové analýzy k výzkumu Armáda a veřejnost 2007*. [Zpráva ze sociologického výzkumu], Brno: Univerzita obrany, 2007, 33 s.
- BALLOVÁ, Nataša, HODNÝ, Jiří a SALIGER, Radomír. *Armáda a veřejnost 2008*. [Zpráva ze sociologického výzkumu], Brno: Univerzita obrany, 2008, 75 s.
- BALLOVÁ, Nataša, HODNÝ, Jiří a SALIGER, Radomír. *Armáda a veřejnost 2009*. [Zpráva ze sociologického výzkumu], Brno: Univerzita obrany, 2009, 60 s.

Příloha F – *Obavy veřejnosti, pocit bezpečí a spokojenost s činností policie 2015*

Zdroj: TUČEK, Milan. *Naše společnost 2015, v15-12* [online]. Praha: Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i., 2015 [cit. 2017-02-25], 6 s. Dostupné také z:
cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7484/f3/ob160112.pdf.

OB160112
TISKOVÁ ZPRÁVA

Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Jilská 1, Praha 1
Tel.: 286 840 129
E-mail: milan.tucek@soc.cas.cz

Obavy veřejnosti, pocit bezpečí a spokojenost s činností policie 2015

Technické parametry

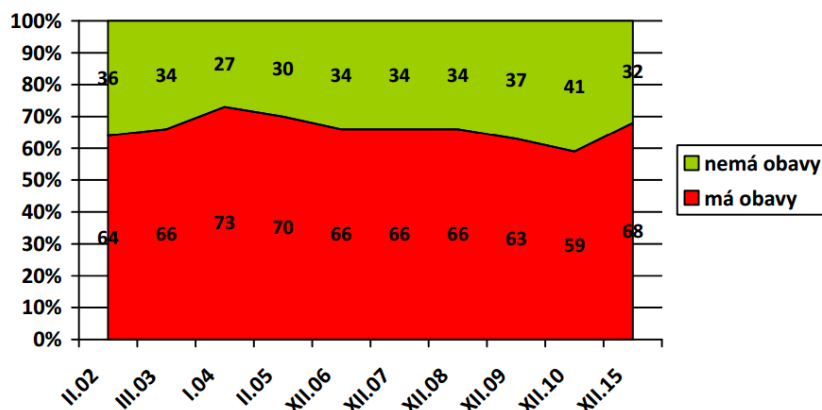
Výzkum:	<i>Naše společnost 2015, v15-12</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>30. 11. – 7. 12. 2015</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1048</i>
Počet tazatelů:	<i>219</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace rozhovoru PAPI a CAPI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>OV.2a OV.2b, OB.1, OB.2</i>
Zveřejněno dne:	<i>12. ledna 2016</i>
Zpracoval:	<i>Milan Tuček</i>

V prosincovém šetření Centrum pro výzkum veřejného mínění zjišťovalo otevřenou otázkou, zda a jaké lidé pociťují obavy. Tato otázka byla naposledy položena před pěti lety, takže zvláštní pozornost si jistě zasluhuje, jaké obavy lidé uvedli nyní a tehdy. V předkládané zprávě je logicky propojena s informací, zda se česká veřejnost cítí ve své zemi bezpečně. Pocit bezpečnosti je pak provázán na otázku zjišťující spokojenost s činností policie.

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 1, asi dvě třetiny (68 %) Čechů podle vlastního vyjádření mají nějaké obavy, třetina (32 %) se naopak ničeho v současnosti neobává. Tento výsledek nás vrací na úroveň obav před osmi až deseti lety. Vzhledem k tomu, že nemáme údaje z minulých let, je obtížné říci, zda došlo k tomuto nárůstu obav o 9 procentních bodů v posledním roce (v souvislosti s uprchlickou krizí (viz tabulku 2 mapující konkrétní obavy), nebo zda šlo o postupný nárůst spojený v minulých letech např. s ekonomickou krizí.

1/[6]

Graf 1: Máte z něčeho obavy?¹ (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 30. 11. – 7. 12. 2015, 1048 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Podrobnější analýza ukázala, že častěji obavy mají ženy (72 %) než muži (64 %). Míra obav také zřetelně narůstá s věkem (viz tabulku 1). Za pozornost stojí i propojení obav s celkovou spokojeností se životem (z těch, kteří jsou velmi spokojeni, má obavy polovina z nich, z těch, kteří jsou velmi nespokojeni, 90 %) a s pohledem na vlastní budoucnost (z těch, kteří hledí do budoucna s optimismem, má obavy zhruba polovina, z těch, kteří s pesimismem, má obavy 85 %).

Tab. 1: Máte z něčeho obavy? (rozdíly podle věku v %)

	15-19 let	20-29 let	30-44 let	45-59 let	60 a více let
má obavy	50	50	68	72	80
nemá obavy	50	50	32	28	20

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 30. 11. – 7. 12. 2015, 1048 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Respondenti, kteří uvedli, že mají z něčeho obavy (N=714), byli následně formou otevřené otázky dotazováni na to, čeho se obávají, přičemž mohli uvést až dvě různé odpovědi. Pro srovnání uvádíme i výčet odpovědí ze šetření z roku 2010.

Výsledky zachycené v tabulce 2 ukazují, že na rozdíl od šetření před pěti lety mezi nejčastěji uváděné odpovědi patří obavy spojené s radikálním islamismem (terorismus, migrační krize, dění v muslimském světě, válka), které se před pěti lety (s výjimkou války a terorismu – ale zde došlo v roce 2015 k mnohonásobnému nárůstu) prakticky nevyskytovaly. Tehdy převažující obavy - nezaměstnanost, životní úroveň a nemoc – sice v seznamu také figurují, ale až

¹ Znění otázky: „Nyní mi, prosím, řekněte, máte z něčeho obavy?“ Varianty odpovědí: máte obavy, nemáte obavy.

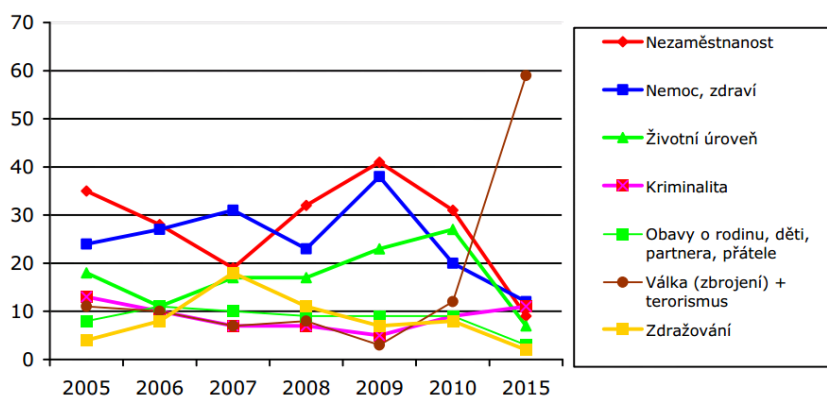
na dalších místech a s mnohem nižší frekvencí odpovědí. Časové srovnání uvedené v grafu 2 jen potvrzuje zásadní odlišnost letošního spektra obav.

Tab. 2: Z čeho máte obavy? (%)²

	2010	2015
nezaměstnanost	31	9
životní úroveň	27	7
nemoc, zdraví	20	12
kriminalita, bezpečnost	9	11
obavy o rodinu, děti, partnera, přátele	14	3
zdražování	8	2
válka	7	23
budoucnost	7	7
zdravotnictví	6	1
ekonomický vývoj v ČR	5	2
terorismus	5	36
migrace	0	31
muslimský svět	0	12
zabezpečení důchodců	4	1
domácí politický vývoj, situace	3	3
bydlení, byt, domov	3	1
studium	3	1
JINÁ ODPOVĚĎ	22	12
BEZ ODPOVĚDI	26	26

Pozn.: Odpovídali pouze ti, kteří vyjádřili nějaké obavy, N = 714 (v roce 2010 609). Vzhledem k tomu, že každý respondent mohl uvést dvě položky, činí součet všech možných odpovědí 200 %.
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 30. 11. – 7. 12. 2015, 1048 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 2: Z čeho máte obavy? (časové srovnání v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

² Znění otázky: „Z čeho máte obavy?“ (otevřená otázka)

S obavami, které navíc jsou převážně spojeny s terorismem a uprchlickou krizí, by měl souviset názor na míru bezpečnosti v ČR vůbec, resp. v místě bydliště. S ohledem na obavy zjišťované v předchozí otázce by se tudíž dal očekávat i nějaký pokles pocitu bezpečí. Kupodivu tomu tak ale není, ba naopak. Pocit bezpečí nejen od loňska nepoklesl, ale mírně se zvýšil. Vysvětlení toho zjištění je možné hledat v tom, že u nás zatím žádný teroristický útok nebyl a že naše země nezažila masivní příliv migrantů v muslimských zemích. V tomto smyslu můžeme být vnímáni, na rozdíl od mnoha zemí západní Evropy, jako bezpečný region.

Následující dvě tabulky přinášejí přehled o tom, zda se lidé cítí bezpečně v České republice celkově a v místě svého bydliště. Sledovat můžeme vývoj názorů za více než deset let (od roku 2002).

Tab. 3: Pocit bezpečí v ČR celkově (v %)³

	6/02	10/04	12/06	12/08	12/10	2/12	11/13	11/14	12/15
Rozhodně ano	4	6	8	8	10	14	13	13	11
Spíše ano	41	49	57	60	58	60	60	58	65
Spíše ne	35	34	27	25	24	20	21	21	19
Rozhodně ne	13	9	6	5	7	5	5	6	4
Neví	7	2	2	2	1	1	1	2	1

Zdroj: CVVM SOU AV ČR, v.v.i., Naše společnost 30. 11. – 7. 12. 2015, 1048 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Většina dotázaných se cítí v České republice bezpečně (65 % spíše ano a 11 % rozhodně ano). Pětina (19 %) pak pocit bezpečí spíše nemá a 4 % dotázaných ho nemá rozhodně. Během třinácti let, kdy je pocit bezpečí v České republice sledován, počet lidí, kteří se cítí rozhodně, nebo spíše bezpečně, vzrostl ze 45 % na 76 %. Mezi roky 2006 až 2014 se hodnocení téměř neměnilo a zůstávalo na dosažené vysoké úrovni pocitu bezpečí. V prosincovém výzkumu z roku 2015 pocit bezpečí oproti loňskému roku narostl o dalších 5 procentních bodů.

Tab. 4: Pocit bezpečí v místě bydliště (v %)³

	6/02	10/04	12/06	12/08	12/10	2/12	11/13	11/14	12/15
Rozhodně ano	14	16	17	19	21	24	22	24	27
Spíše ano	60	54	60	57	56	56	56	55	59
Spíše ne	20	23	17	17	16	13	16	15	11
Rozhodně ne	5	7	5	6	6	6	5	5	3
Neví	1	0	1	1	1	1	1	1	0

Zdroj: CVVM SOU AV ČR, v.v.i., Naše společnost 30. 11. – 7. 12. 2015, 1048 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Pokud dotázaní vypovídají o pocitu bezpečí v místě bydliště, je podíl kladných odpovědí o něco větší, než když hovoří o celé České republice. Součet odpovědí „rozhodně ano“ a „spíše ano“ v tomto případě činí 86 %. Bezpečně se v místě svého bydliště spíše či rozhodně necítí 14 % občanů. Pocit bezpečí v místě, kde dotázaní žijí, se od roku 2006 mírně zvyšuje, v posledních letech posiluje četnost kategorie „rozhodně bezpečně“.

³ Znění otázky: „Řekněte mi prosím, cítíte se bezpečně a) v naší republice celkově, b) v místě Vašeho bydliště?“

Na téma pocitu bezpečí navazujeme hodnocením činnosti policie, a to opět v rámci celé České republiky a v místě bydliště. Z výsledků zachycených v tabulce 5 vyplývá, že podíl spokojených s policií obecně převažuje nad podílem nespokojených (61% ku 33 %). Spokojenost převážila v poprvé v roce 2012 a letošní výsledek toto hodnocení jen znovu potvrdil a zvýraznil.

Tab. 5: Spokojenost s činností policie v ČR celkově (v %)⁴

	6/02	10/04	12/06	12/08	12/10	2/12	11/13	11/14	12/15
Velmi spok.	4	2	2	3	3	4	5	5	8
Spiše spok.	39	40	38	40	43	50	52	51	53
Spiše nesp.	35	41	44	42	42	35	33	32	27
Velmi nesp.	13	13	10	9	8	6	6	7	6
Neví	9	4	6	6	4	5	4	5	6

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 30. 11. – 7. 12. 2015, 1048 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

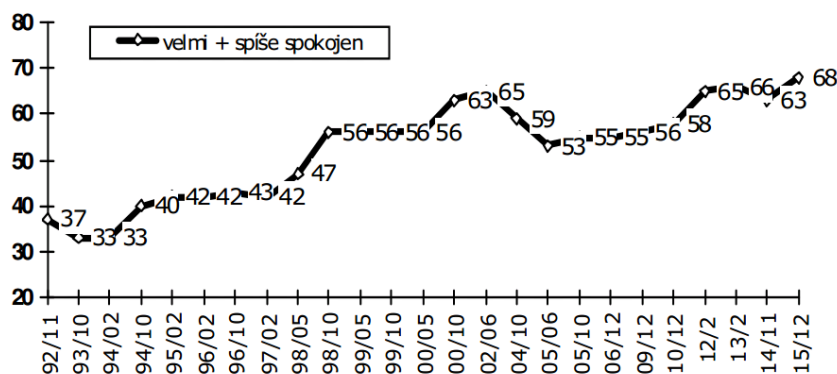
V místě bydliště výrazně převládá s činností policie spokojenost nad nespokojeností (více než dvě třetiny dotázaných jsou velmi spokojeny nebo spíše spokojeny k necelým třem desetinám (28 %) velmi nespokojených nebo spíše nespokojených, viz tabulku 6).

Tab. 6: Spokojenost s činností policie v místě bydliště (v %)⁴

	6/02	10/04	12/06	12/08	12/10	2/12	11/13	11/14	12/15
Velmi spokojen	9	5	5	7	7	9	10	10	13
Spiše spokojen	56	54	50	49	51	56	56	53	55
Spiše nespok	23	29	29	30	29	25	25	23	22
Velmi nespok.	6	8	10	10	9	6	6	10	6
Neví	6	4	6	4	4	4	3	4	4

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 30. 11. – 7. 12. 2015, 1048 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 3: Vývoj spokojenosti s policií v místě bydliště (1992-2015)

Pozn.: V grafu je uveden součet kladných odpovědí „velmi spokojen“ a „spíše spokojen“. Dopočet do 100 % u jednotlivých údajů tvoří negativní hodnocení + odpověď „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

⁴ Znění otázky: „Jak jste spokojen s činností policie a) obecně v České republice, b) s činností policie v místě Vašeho bydliště?“

Spokojenost s policií v místě bydliště dosáhla na začátku roku 2012 po deseti letech stejné úrovně, jako v roce 2002, kdy bylo zaznamenáno její maximum od začátku zjišťování před dvaceti lety (viz graf 3, kde je vykreslen vývoj od počátku devadesátých let). Následující roky vykazovaly podobnou úroveň spokojenosti, letošní výsledek dokládá, že došlo k mírnému vzestupu spokojenosti na zatím nejvyšší dosaženou hodnotu. Až další rok může prokázat, zda jde o výkyv, nebo o trvalejší stav.

Podrobnější analýza ukázala, že spokojenost s činností policie v místě bydliště podle očekávání souvisí s velikostí bydliště (na venkově je zhruba o 15 procentních bodů vyšší než ve městech, výjimkou je Praha, kde je spokojenost srovnatelná s vesnicemi) a také s životní úrovní dotázaného (podíl těch, kteří jsou spokojeni s policií, je mezi respondenty s dobrou životní úrovní o 30 procentních bodů vyšší než mezi těmi, jež mají životní úroveň špatnou).

Spokojenost s policií poměrně silně koreluje s pocitem bezpečí v místě bydliště (korelační koeficient dosahuje hodnoty 0.43). V procentním vyjádření to znamená, že ti, co jsou s policií velmi spokojeni, se z 63 % cítí rozhodně bezpečně v místě bydliště, kdežto ti, co nejsou spokojeni s policií, se jen v 10 % cítí rozhodně bezpečně. Nebo z pohledu bezpečnosti: ti, co se cítí bezpečně, tak jsou ze čtyř pětin spokojeni s policií v místě bydliště, ti, kteří nemají pocit bezpečí, tak jsou ze dvou třetin nespokojeni s činností policie.